

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการกระจายอำนาจ
การบริหารและการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

**THE OPINIONS OF SCHOOL ADMINISTRATORS AND
TEACHERS TOWARD THE DECENTRALIZATIONAL
MANAGEMENT AND EDUCATIONAL ADMINISTRATION
BASED ON B.E. 2542 NATIONAL EDUCATION ACT
AND B.E. 2545 REVISED EDITION**

วิทยานิพนธ์

ของ

สุวิทย์ มลาศรี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

มิถุนายน 2554

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ชื่อเรื่อง	ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545		
ผู้วิจัย	นายสุวิทย์ มลาศรี		
กรรมการควบคุม	รองศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ	ประธานกรรมการ	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประกิจ จันตะเกียน	กรรมการ	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นวมินทร์ ประชานันท์	กรรมการ	
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต	สาขา	การบริหารการศึกษา
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์	2554

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยจำแนกตาม สถานภาพตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของครู กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 145 คน และครู จำนวน 345 คน ได้จากการสุ่มตามระดับชั้นอย่างมีสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และแบบคำถามปลายเปิด (Open-ended Questions) โดยมีค่าความเชื่อมั่น .9810 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานใช้ Independent Samples t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance) โดยกำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับด้านจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่าเฉลี่ยต่ำดังนี้ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงานทั่วไป

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา โดยจำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่มาจกขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา โดยจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

TITLE The Opinions of School Administrators and Teachers toward Decentralizational Management and Educational Administration Base on B.E. 2542 National Education Act and B.E. 2545 Revised Edition.

AUTHOR Suwit Malasri

ADVISORS Associate Professor Dr. Ananchai Phongsuwan Thesis Advisor
Assistant Professor Prakit Jantakien Co-advisor
Assistant Professor Dr. Nawamin Prachanant Co-advisor

DEGREE Master of Education **MAJOR** Educational Administration

SCHOOL Buriram Rajabhat University **YEAR** 2011

ABSTRACT

The purposes of this study were to study and compare the teachers' and school administrators' opinions levels under Buriram Educational Service Area Office 3 towards the decentralization and educational management in accordance with the B.E.2542 National Education Acts and B.E. 2545 amended version, The data were classified by position, size of school, and working experiences of school administrators and teachers. The number of population was 326 school administrators, and 3,617 teachers. The number of samples was 145 school administrators and 345 teachers. The instruments used for collecting the data were a 3-part questionnaire, including checklist, rating scale, and open-ended questions with its reliability at .981. The statistics used to analyze the data were frequency, percentage, mean, and standard deviation. The means were compared by t-test Independent Sample Method, and One-Way Analysis of Variance (ANOVA). If it was found that there were significant differences among the groups, the Scheffe's Method was then used to compare the differences set at .05 level.

The results of this research were as follows:

1. The results of the teachers' and school administrators' opinions under Buriram Educational Service Area Office 3 towards the decentralization and educational management as a whole were at "high" levels. After considering each aspect, it was at "high" level. The mean

scores ranked from the highest to the lowest were: 1) Budget Administration; 2) Personnel Administration; 3) Academic Administration; and 4) General Administration, respectively.

2. The results of the comparison of the teachers' and school administrators' opinions towards the decentralization and educational management under Buriram Educational Service Area Office 3, classified by position as a whole and as each aspect, it was found that there was no significant difference.

3. The results of the comparison of the teachers' and school administrators' opinions towards the decentralization and educational management under Buriram Educational Service Area Office 3, classified by sizes of school as a whole, it was found that the opinions of the school administrators and the teachers who were from the different sizes of school as a whole and as each aspect were not significant difference.

4. The results of the comparison of the school administrators' and the teachers' opinions towards the decentralization and educational management under Buriram Educational Service Area Office 3, classified by the working experiences as a whole, and as each aspect revealed was no significant differences.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จอย่างสมบูรณ์ได้ด้วยความอนุเคราะห์จากรองศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ ประธานคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประกิจ จันตะเทียน และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นวมินทร์ ประชานันท์ กรรมการควบคุม วิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิตยา บรรณประสิทธิ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์วราลี โกศัย กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้ความกรุณาช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา ตลอดจนชี้แนะ และให้กำลังใจเป็นอย่างดียิ่ง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างสูง จึงขอกราบขอบพระคุณ มา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ นายสมศักดิ์ ชอบทำดี ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 นายไพฑูย์ ตักศิลาพันธุ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกเขาพัฒนา และ นายประสิทธิ์ สุขสันต์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกลอย ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาให้คำแนะนำ ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือวิจัย ตลอดจนให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยในครั้งนี้ ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่ให้ความ อนุเคราะห์อำนวยความสะดวกในการตอบแบบสอบถาม และขอขอบคุณครูทุกท่าน พี่ เพื่อน น้อง ญาติ มิตร ที่คอยให้กำลังใจในการทำกรวิจัยครั้งนี้สำเร็จด้วยดี

ขอขอบคุณ คุณวันเทา มลาศรี ที่คอยเป็นกำลังใจตลอดเวลา ขอบใจนายชัยปกร มลาศรี และเด็กหญิงปิยะธิดา มลาศรี ที่คอยห่วงใย ให้กำลังใจ จนทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จด้วยลุล่วง ด้วยดี คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาคุณบิดา- มารดา คือคุณพ่อสอน-แม่จันทร์ มลาศรี และบูรพาจารย์ผู้ให้การศึกษาอบรม ตลอดจนผู้มีพระคุณ ทุกท่าน

สุวิทย์ มลาศรี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้อง.....	7
การบริหารสถานศึกษา.....	15
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540.....	30
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550.....	32
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545.....	33
นโยบายของรัฐบาล ที่มี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรี.....	35
ความเคลื่อนไหวของการกระจายอำนาจ.....	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	38
งานวิจัยในประเทศ.....	38
งานวิจัยต่างประเทศ.....	49
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	52
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	52
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	55
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	57
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	86
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	86
วิธีดำเนินการวิจัย.....	87
สรุปผลการวิจัย.....	88
อภิปรายผล.....	91
ข้อเสนอแนะ.....	95
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้.....	95
ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป.....	95
บรรณานุกรม.....	97
ภาคผนวก.....	105
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	106
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	110
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	115
ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	124
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	125

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามขนาดโรงเรียน....	53
2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของครูผู้สอนจำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	54
3 จำนวนและค่าร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	60
4 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา บุรีรัมย์ เขต 3 ต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาโดยภาพรวม.....	61
5 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา บุรีรัมย์ เขต 3 ต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาในด้านการ บริหารวิชาการ.....	62
6 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา บุรีรัมย์ เขต 3 ต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาในด้านการ บริหารงบประมาณ.....	64
7 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา บุรีรัมย์ เขต 3 ต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาในด้านการ บริหารงานบุคคล.....	66
8 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา บุรีรัมย์เขต 3 ต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาในด้านการบริหาร ทั่วไป.....	68
9 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษา โดยจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยภาพรวม.....	70
10 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษา ด้านการบริหารวิชาการ โดยจำแนกตามสถานภาพ ตำแหน่ง.....	71
11 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษา ด้านการบริหารงบประมาณ โดยจำแนกตาม สถานภาพตำแหน่ง	72

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
12 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษา ด้านบริหารงานบุคคล โดยจำแนกตามสถานภาพ ตำแหน่ง.....	74
13 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษา ด้านการบริหารทั่วไป โดยจำแนกตามสถานภาพ ตำแหน่ง.....	75
14 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษา โดยภาพรวม จำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	77
15 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษา ในด้านการบริหารวิชาการจำแนกตามขนาดโรงเรียน.	77
16 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษา ในด้านการบริหารงบประมาณ จำแนกตามขนาด โรงเรียน.....	78
17 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษา ในด้านการบริหารงานบุคคล จำแนกตามขนาด โรงเรียน.....	78
18 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษา ในด้านการบริหารทั่วไป จำแนกตามขนาดโรงเรียน.	79
19 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษา โดยภาพรวม จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน	79
20 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษา ในด้านการบริหารวิชาการ จำแนกตามประสบการณ์ ในการทำงาน.....	80

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
21 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษา ในด้านการบริหารงบประมาณ จำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงาน.....	80
22 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษา ในด้านการบริหารงานบุคคล จำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงาน.....	81
23 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษา ในด้านการบริหารทั่วไป จำแนกตามประสบการณ์ ในการทำงาน.....	81
24 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เกี่ยวกับ การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ด้านการบริหารวิชาการ.....	82
25 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เกี่ยวกับ การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ด้านการบริหารงบประมาณ.....	83
26 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เกี่ยวกับ การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล.....	84
27 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับ การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ด้านการบริหารทั่วไป.....	85

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาของประเทศต่าง ๆ ในระยะเริ่มแรกนั้น โดยส่วนใหญ่ได้จัดระบบบริหารการศึกษาไว้ที่ส่วนกลางในรูปของการรวมอำนาจการบริหาร ต่อมาเมื่อประเทศมีการพัฒนามากยิ่งขึ้น ทำให้เกิดความต้องการรับบริการการศึกษาเพิ่มมากขึ้นด้วย การศึกษาจึงขยายใหญ่ขึ้นเป็นเงาตามตัว ส่งผลให้การจัดการศึกษามีความสลับซับซ้อนมาก การบริหารแบบรวมศูนย์อำนาจจึงไม่สามารถสนองตอบการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ประเทศต่าง ๆ ทั้งยุโรป อเมริกา และในหลายประเทศแถบเอเชีย จึงได้มีการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาไปให้หน่วยงานในระดับล่างได้มีอำนาจในการตัดสินใจมากยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาระบบการบริหารการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสามารถสนองตอบต่อการแก้ปัญหาและความต้องการการรับบริการการศึกษาของประชาชนให้มากยิ่งขึ้น (วันชัย ดนัยต โมนุท และ ไกร เกษทัน, 2543, 1)

ระบบบริหารการศึกษาของประเทศไทยที่ผ่านมาเป็นการบริหารแบบรวมอำนาจเข้าสู่ส่วนกลาง ซึ่งได้ออกแบบไว้ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 เพื่อให้คนไทยทั้งประเทศได้รับการศึกษาที่มีเนื้อหาหลักสูตรเหมือนกัน อันจะทำให้เกิดการหลอมรวมความรู้สึกรวมของคนไทยให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การรวมอำนาจเข้าสู่ส่วนกลางของระบบบริหารการศึกษาไทย ส่งผลให้ส่วนกลางต้องปฏิบัติในรายละเอียดทุกเรื่องดูแลหน่วยงานทั่วประเทศไม่ทั่วถึง ทำให้งานล่าช้าเกิดการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวง ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และที่สำคัญผู้บริหารไม่มีอำนาจในการตัดสินใจ ทำหน้าที่เป็นเพียงตัวแทนของส่วนกลาง เป็นผู้ประสานงานมากกว่าเป็นผู้บริหาร นอกจากนั้นงานบริหารงานบุคคล การเงิน ก็ถูกกำหนดจากส่วนกลางทั้งสิ้น (รุ่ง แก้วแดง, 2542, 245)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว คณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา ได้เสนอเรื่อง การปฏิรูประบบบริหารการศึกษาที่สำคัญคือ ให้มีหน่วยงานรับผิดชอบการศึกษาเพียงกระทรวงเดียว คือ กระทรวงศึกษาธิการ รับผิดชอบการศึกษาดังแต่ระดับอนุบาลถึงอุดมศึกษา ให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้แก่ท้องถิ่น ให้กระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่กำหนดนโยบาย การวางแผนการจัดสรรงบประมาณ และมาตรฐานทางวิชาการ ซึ่งความพยายามของคณะกรรมการชุดดังกล่าวประสบความสำเร็จหลาย ๆ ด้าน ยกเว้นด้านปฏิรูประบบบริหารการศึกษา เนื่องจากเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเสียก่อน

ในปี พ.ศ. 2536 กระทรวงศึกษาธิการได้ร่างพระราชบัญญัติการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาโดยมีสาระสำคัญคือ กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้แก่สถานศึกษาโดยให้มีคณะกรรมการ 2 ชุด คือ คณะกรรมการบริหารสถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาในระดับจังหวัด ให้มีคณะกรรมการศึกษาจังหวัดทำหน้าที่การบริหารการศึกษาของจังหวัด ส่วนในระดับกระทรวงรับผิดชอบเฉพาะการจัดทำนโยบายและแผนการ จัดทำและจัดสรรงบประมาณ ในที่สุดพระราชบัญญัติการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาก็ไม่สามารถไปสู่ความสำเร็จได้ เนื่องจากเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง (อุทัย บุญประเสริฐ, 2543, 103)

เมื่อปัญหาการเมืองคลี่คลายลงและประเทศไทยได้มีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ในมาตรา 81 ของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้ กำหนดให้รัฐต้องจัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ และมาตรา 43 ได้กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชน ซึ่งเป็นการแสดงเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญในลักษณะการกระจายอำนาจอย่างชัดเจน เมื่อเป็นเช่นนี้จึงได้กำเนิดกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ก็คือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยตรงเป็นฉบับแรกของไทย ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ วรรค 5 มาตรา 39 ได้ระบุไว้ว่า ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ซึ่งหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจดังกล่าวให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (เกษม ทองรส, 2544, 1)

กระแสแห่งการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการในด้านต่างๆ ได้นำไปสู่การผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในระดับองค์กรระดับต่าง ๆ รวมถึงองค์กรทางการศึกษา ได้มีความพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงการบริหารการศึกษา จากการรวมอำนาจเข้าสู่ส่วนกลางให้กระจายสู่หน่วยงานปฏิบัติ ซึ่งตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และเน้นให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง (สมศักดิ์ คลประสิทธิ์, 2544, 17)

ด้วยสภาพปัญหาและความจำเป็นที่จะต้องมีการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษายังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นมูลเหตุให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาในด้านวิชาการ

ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางประกอบการพิจารณาการกระจายอำนาจในเรื่องดังกล่าวต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ว่าเห็นด้วยในระดับใดกับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาสู่เขตพื้นที่การศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ว่าเห็นด้วยในระดับใดกับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาสู่เขตพื้นที่การศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยจำแนกตาม สถานภาพตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียนและประสบการณ์ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของครู

ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อทราบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550
2. เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับการกระจายอำนาจในการบริหารและการจัดการศึกษาในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ให้เกิดประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุดในการบริหารสถานศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา
การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กรอบงาน 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

- 1.1 ด้านวิชาการ
- 1.2 ด้านงบประมาณ
- 1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล
- 1.4 ด้านการบริหารทั่วไป
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 2.1 ประชากร ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ปีการศึกษา 2551 จาก 326 โรงเรียน จำนวน 326 คน และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 3,617 คน
 - 2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากรโดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 145 คน และครู จำนวน 345 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 490 คน หลังจากนั้นทำการสุ่มตามระดับชั้นอย่างมีสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียนคือโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ให้กระจายตามสัดส่วนขนาดโรงเรียน และอำเภอ โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)
3. ตัวแปรที่ศึกษา
 - 3.1 ตัวแปรอิสระ
 - 3.1.1 สถานภาพตำแหน่ง ได้แก่
 - 3.1.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา
 - 3.1.1.2 ครู
 - 3.1.2 ขนาดของโรงเรียน จำแนกออกเป็น 3 ขนาด ได้แก่
 - 3.1.2.1 โรงเรียนขนาดเล็ก
 - 3.1.2.2 โรงเรียนขนาดกลาง
 - 3.1.2.3 โรงเรียนขนาดใหญ่
 - 3.1.3 ประสบการณ์ในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 3.1.3.1 ประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี
 - 3.1.3.2 ประสบการณ์ 5 - 10 ปี
 - 3.1.3.3 ประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป
 - 3.1.4 ประสบการณ์ในการปฏิบัติการสอนของครู

3.1.4.1 ประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี

3.1.4.2 ประสบการณ์ 5 - 10 ปี

3.1.4.3 ประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ตามกรอบงานใน 4 ด้าน ดังนี้

3.2.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ

3.2.2 ด้านการบริหารงบประมาณ

3.2.3 ด้านการบริหารงานบุคคล

3.2.3 ด้านการบริหารงานทั่วไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ความคิดเห็น** หมายถึง ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2551

2. **การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา** หมายถึง อำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยได้รับมอบอำนาจจากหน่วยเหนือให้ตัดสินใจในเรื่อง การบริหารวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ตามที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550

2.1 **การบริหารวิชาการ** หมายถึง การวางแผน การจัดทำนโยบาย การตรวจสอบ การส่งเสริมงานวิชาการ การจัดทำหลักสูตร การพัฒนาสภาพแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ การพัฒนาวิชาการชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

2.2 **ด้านบริหารงบประมาณ** หมายถึง การจัดตั้ง การอนุมัติการใช้จ่ายเงิน การได้รับการจัดสรรหรือได้รับเงินอุดหนุนจากหน่วยงานอื่นให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ

2.3 **ด้านการบริหารงานบุคคล** หมายถึง การบริหารและการดำเนินการในการสรรหา คัดเลือก บรรจุ แต่งตั้ง โอน ย้าย การให้สวัสดิการ การให้พ้นจากตำแหน่งหน้าที่ และ

การพัฒนาบุคลากรให้มีความเหมาะสมกับอาชีพ

2.4 ด้านการบริหารทั่วไป หมายถึง การบริหาร สื่อ พัสตุ ทรัพยากร สิ่งก่อสร้าง อาคารสถานที่ที่เกี่ยวข้องและอำนวยความสะดวกให้เพียงพอต่อการจัดการศึกษา ตลอดจน การดูแลรักษา บำรุงซ่อมแซม ให้มีความเหมาะสม มุ่งประโยชน์ในการใช้สอยอย่างเต็มที่

3. สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

4. ครู หมายถึง บุคลากรที่ทำหน้าที่ด้านการสอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ปีการศึกษา 2551

5. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้รักษาการในตำแหน่งดังกล่าว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ปีการศึกษา 2551

6. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง การจำแนกขนาดของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยใช้เกณฑ์ตามหนังสือคู่มือและแนวทางการดำเนินงานขององค์กรบุคคลและการมีส่วนร่วมของสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแบ่งออกเป็น 3 ขนาด ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550 ก, 8)

6.1 โรงเรียนขนาดเล็ก คือ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน

6.2 โรงเรียนขนาดกลาง คือ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 – 300 คน

6.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ คือ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คน ขึ้นไป

7. ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่วันบรรจุแต่งตั้งจนถึงปัจจุบันของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยกำหนดระยะเวลาออกเป็น 3 ช่วง คือ ต่ำกว่า 5 ปี ระหว่าง 5 – 10 ปี มากกว่า 10 ปี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จะสามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาต่อไป

2. เป็นข้อมูลสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนพัฒนาการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน การจัดการศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายและหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผู้วิจัยได้จัดลำดับเนื้อหาที่เป็นสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้อง
2. การบริหารสถานศึกษา
3. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540
4. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550
5. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
6. นโยบายของรัฐบาล ซึ่งมี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรี
7. ความเคลื่อนไหวของการกระจายอำนาจ
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้อง

การกระจายอำนาจ เป็นหลักการอย่างหนึ่งของการจัดระเบียบการปกครองประเทศ โดยมี การโอนอำนาจหรือมอบอำนาจจากส่วนกลางไปให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการเอง ภายใต้ บทบัญญัติแห่งกฎหมาย การกระจายอำนาจทำให้เกิดการจัดระเบียบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ขึ้น

ความหมายของการกระจายอำนาจ (Decentralization)

ได้มีผู้ให้ความหมายของการกระจายอำนาจไว้หลาย ๆ ประเด็นดังต่อไปนี้

ประพันธ์ สุริหาร (2535, 16) ได้กล่าวว่าการกระจายอำนาจเป็นระบบในการบริหารงาน ที่มีการมอบอำนาจในการตัดสินใจให้แก่ผู้บริหารในระดับรอง ๆ ลงไป

พิณสุดา สิริธรรังศรี (2541, 10) กล่าวว่า การกระจายอำนาจเป็นการถ่ายโอนอำนาจ หน้าที่ความรับผิดชอบในการตัดสินใจทางการบริหารจากองค์กรบริหารในส่วนกลางไปสู่องค์กร หน่วยงานระดับล่างหรือท้องถิ่น

ภาณุวัฒน์ ภักดิ์วงศ์ (2541, 29) กล่าวถึงการกระจายอำนาจทางการศึกษาว่า หมายถึง การที่รัฐให้อำนาจในการตัดสินใจ (Decision Making Power) ในการที่จะสามารถในการดำเนินการ

จัดการและบริหารการศึกษาในลักษณะที่เป็นองค์อำนาจหน้าที่ (Authority) แก่ท้องถิ่น ทั้งที่เป็น องค์กรปกครองตนเองของท้องถิ่นอันเป็นองค์กรนิติบุคคล และ/หรือองค์กรในชุมชนที่ไม่เป็น นิติบุคคล ท้องถิ่นได้ร่วมกันดำเนินการให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนทุกเพศทุกวัยที่อาศัยอยู่ใน อาณาบริเวณท้องถิ่นนั้น ๆ โดยการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการและบริหารการศึกษาของท้องถิ่น จะต้องอยู่ในรูปของการเข้ามามีส่วนร่วมโดยตรงในการจัดการและบริหารการศึกษา

เพรสเคเดอร์ (Prescador, 1985, 1317 ; อ้างถึงใน วันชัย คณิตโมนุท และไกร เกษทัน, 2543, 4) กล่าวว่า การกระจายอำนาจ คือ การมอบอำนาจและหน้าที่ไปให้ทุกระดับในสาย การบังคับบัญชา ซึ่งจะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมจากทุกส่วนในองค์กร และเป็นหลักประกันโดยให้ ความคุ้มครองทางกฎหมายในการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้อง และให้กลุ่มต่าง ๆ ที่ได้รับ การกระจายอำนาจมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน

เบรย์ (Bray, n.d, unpagged ; อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, 20) ได้ให้คำจำกัดความในแง่ของการปฏิบัติของคำว่ากระจายอำนาจว่า “เป็นกระบวนการที่ระดับ ต่ำของราชการได้รับมอบจากหน่วยเหนือให้ตัดสินใจในเรื่องการใช้ทรัพยากรธรรมชาติของ องค์กรได้เอง”

บราวน์ (Brown, 1994, 1407 ; อ้างถึงใน วันชัย คณิตโมนุทและไกร เกษทัน, 2543, 3) ได้กล่าวถึงความหมายของการกระจายอำนาจไว้ว่า หมายถึง การจัดสรรหรือการแบ่งอำนาจหน้าที่ ในการบริหารระดับสูงของรัฐบาลไปสู่หน่วยงานในระดับล่าง เช่น จากระดับกระทรวงหรือหน่วย บริการศึกษาท้องถิ่นไปสู่สถานศึกษา โดยมีการมอบอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจด้านบุคลากร การบริการ วัสดุและครุภัณฑ์ต่าง ๆ เป็นต้น

เคมเมอร์เรอร์ (Kemmerer, 1994, 1412 ; อ้างถึงใน วันชัย คณิตโมนุทและไกร เกษทัน, 2543, 4) กล่าวว่า การกระจายอำนาจเป็นการที่ชุมชนให้การสนับสนุนโรงเรียนและให้ ท้องถิ่นกำกับดูแล โดยมีการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในด้านการเงิน หรือ อำนาจ หน้าที่ในการกำกับดูแลไปสู่หน่วยงานระดับล่าง

สรุปการกระจายอำนาจ คือ การถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจในการบริหารงานจาก ส่วนกลางให้กับท้องถิ่น หรือสถานศึกษา โดยการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการใช้ ทรัพยากรขององค์กร ภายใต้กรอบของกฎหมายที่กำหนด การกระจายอำนาจให้องค์กรนิติบุคคล หรือองค์กรในชุมชนมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน และเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน

ความหมายของการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา

การกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาเป็นแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้มีการกระจายอำนาจตัดสินใจไปยังหน่วยปฏิบัติ เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมมีความเป็นอิสระและสนองต่อความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง มีผู้ให้ความหมายของการกระจายอำนาจการบริหารไว้หลายประเด็นดังนี้

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และคณะ (2541, 17) ได้ให้ความหมายของการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาว่า การกระจายอำนาจบริหารทางการศึกษาเป็นการถ่ายโอน (Transfer) อำนาจ (Power) อำนาจหน้าที่ (Authority) และความรับผิดชอบจากศูนย์กลางหรือศูนย์รวมอำนาจไปยังพื้นที่หรืออาณาเขตรอบ ๆ จากระดับบนไปสู่ระดับล่างหรือระดับชาติไปสู่ท้องถิ่น เป็นการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้

นอกจากนี้การกระจายอำนาจการบริหาร คือ การแบ่งอำนาจที่เคยอยู่ที่ส่วนกลาง หรือผู้บริหารระดับสูงไปให้หน่วยงานในระดับท้องถิ่นหรือผู้บริหารระดับรอง ๆ ลงไปให้มีอำนาจในการตัดสินใจและดำเนินการบริหาร (ประยูร ศรีประสาธน์ และคณะ, ม.ป.ป., 19 ; อ้างถึงใน วันชัย คณิตโมนุทและไกร เกษทัน, 2543, 6)

พิณสุดา สิริรังศรี (2541, 14) กล่าวว่า การกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาเป็นการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบในการตัดสินใจทางการบริหารการศึกษาจากส่วนกลางไปสู่ระดับล่างหรือระดับปฏิบัติ ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนในท้องถิ่น หน่วยงาน และสถานศึกษา

อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ (2551, 122) กล่าวว่า การกระจายอำนาจทางการศึกษา หมายถึง การบริหารและการจัดการศึกษาที่ให้อำนาจการตัดสินใจไปยังหน่วยปฏิบัติ และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในทุก ๆ ด้าน รวมทั้งด้านการศึกษา โดยกำหนดให้มีกฎหมายรองรับ มีหลักการและกระบวนการจัดการศึกษาที่เน้นให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกระทรวงมีหน้าที่กำกับดูแล เฉพาะด้านการกำหนดนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษาสนับสนุนทรัพยากรและติดตามตรวจสอบประเมินผลการจัดการศึกษา

เลอว์ นอง และสมิธ (La Noue & Smith, 1971, unpagged ; อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และคณะ, 2541, 16) กล่าวว่า การกระจายอำนาจทางการศึกษาเป็นการถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจในการกิจด้านบุคลากร หลักสูตร และงบประมาณ จากคณะกรรมการไปให้ท้องถิ่น

บราวน์ (Brown, 1994, unpagged ; อ้างถึงใน พิณสุดา สิริรังศรี, 2541, 13) ได้กล่าวว่า การกระจายอำนาจทางการบริหารการศึกษาว่าเป็นการถ่ายโอน (Transfer) อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบและการตัดสินใจจากส่วนกลางหรือศูนย์รวมอำนาจไปสู่ส่วนต่าง ๆ ขององค์กร หรือตาม

ระดับชั้นขององค์กร โดยให้ทุกส่วนขององค์กรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจทั้งนี้การให้บุคคล คณะบุคคล หรือท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารนั้น เป็นรากฐานที่สำคัญของสังคมประชาธิปไตย การกระจายอำนาจทางการบริหารการศึกษาจะทำให้บางส่วนขององค์กรมีความเป็นอิสระ (Authonomy) จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาคือการปรับปรุงหรือ พัฒนาสถานศึกษา

รอบสัน และแมทธิวส์ (Robson & Mathews, 1995, unpagged ; อ้างถึงใน พิณสุดา สิริธรรังศรี, 2541, 13) ได้กล่าวถึงการกระจายอำนาจไว้ว่า หมายถึงการมอบอำนาจความรับผิดชอบ ในการตัดสินใจจากส่วนกลางไปสู่ระดับภูมิภาคและระดับโรงเรียน โดยหลักการแล้วเป็นอำนาจ ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณของโรงเรียนและการจัดการเรียนการสอน

สรุปการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา เป็นการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบในการตัดสินใจในด้านต่าง ๆ จากส่วนกลางหรือศูนย์รวมอำนาจไปสู่ส่วนต่าง ๆ ขององค์กร หรือตามระดับชั้นขององค์กร หรือหน่วยงาน อันได้แก่ ชุมชน สถานศึกษา เขตพื้นที่ การศึกษา โดยให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินการด้านการศึกษาของชุมชน ท้องถิ่น ซึ่งจะทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ตรงตามความต้องการของท้องถิ่น และต้องเน้น ประสิทธิภาพประสิทธิผลด้วย

รูปแบบและขั้นตอนของการกระจายอำนาจ

เคมเมอร์เรอร์ (Kemmerer, 1994, unpagged ; อ้างถึงใน อุทัย บุญประเสริฐ, 2543, 99 – 100) ได้เสนอรูปแบบการกระจายอำนาจไว้ 4 ประการ คือ การแบ่งอำนาจ (Deconcentration) การมอบอำนาจ (Delegation) การโอนอำนาจหรือการให้อำนาจ (Devolution) และการให้เอกชน ดำเนินการ (Privatization) ได้ขยายความถึงประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. การแบ่งอำนาจ (Deconcentration) เป็นการจัดสรรหรือถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ ในการตัดสินใจการส่วนกลาง หรือศูนย์รวมอำนาจไปสู่หน่วยงานระดับล่างในสายการบังคับบัญชา ของรัฐบาลกลาง เพื่อสะดวกในการดำเนินกิจการ เช่น ถ่ายโอนอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ ส่วนภูมิภาคจังหวัดหรือหน่วยงานอื่น ๆ ในพื้นที่ซึ่งได้รับการแบ่งอำนาจจะเป็นผู้รับผิดชอบ ในผลของการตัดสินใจในเรื่องที่ได้รับการแบ่งอำนาจ

2. การมอบอำนาจ (Delegation) เป็นกรณีที่ผู้บริหารที่มีอำนาจสูงสุดในหน่วยงานหรือ ในส่วนกลางได้จัดสรรหรือถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจไปยังผู้บริหารระดับล่างของ องค์กร เพื่อตัดสินใจได้เร็วมากขึ้น โดยไม่ต้องผ่านขั้นตอนตามลำดับขั้นขึ้นไปเป็นการถ่ายโอน อำนาจไปยังหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานในการควบคุมของรัฐ เช่น อธิบดีมอบอำนาจให้

รองอธิบดี ผู้อำนวยการโรงเรียนมอบอำนาจให้รองผู้อำนวยการโรงเรียน อธิบดีมอบอำนาจให้ ผู้อำนวยการโรงเรียน เป็นต้น ผู้มอบอำนาจยังคงเป็นผู้รับผิดชอบต่อผลของการตัดสินใจที่ได้รับมอบอำนาจไปแล้ว

3. การถ่ายโอนอำนาจหรือการให้อำนาจ (Devolution) เป็นการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจจากส่วนกลางหรือระดับนโยบายไปยังระดับล่างอย่างสมบูรณ์โดยมีกฎหมายกฎระเบียบเกี่ยวกับการโอนอำนาจอย่างชัดเจน ผู้บริหารระดับล่างจึงมีอำนาจในการกำหนดนโยบาย และควบคุมการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบาย เช่น การถ่ายโอนอำนาจให้เทศบาลจัดการศึกษา ผู้โอนอำนาจได้ตัดตัวเองขาดออกจากอำนาจที่ได้โอนไปแล้ว

4. การให้เอกชนดำเนินการ (Privatization) เป็นการถ่ายโอนอำนาจให้เอกชนที่เป็นบุคคลหรือคณะบุคคลดำเนินการแทนรัฐ เป็นการมอบอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างใดอย่างหนึ่งของทางราชการไปให้เอกชนดำเนินการแทน หรือสนับสนุนให้ภาคเอกชนลงทุนในการดำเนินการบางอย่าง เช่น ขายกิจการของรัฐให้เอกชนสนับสนุนให้เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กล่าวถึงรูปแบบการบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐเป็น 3 ระดับ คือ (ชัยยงค์ ภูเนตร์, 2543, 11)

1. ระดับชาติ ได้กำหนดให้มีกระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท กำหนดนโยบาย แผนและมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากร รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษา ซึ่งจะมีองค์กรหลักที่เป็นคณะบุคคล ในรูปสภา หรือคณะกรรมการ 4 องค์กร ได้แก่ สภาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมแห่งชาติ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการอุดมศึกษา และคณะกรรมการการศาสนา วัฒนธรรม

2. ระดับเขตพื้นที่การศึกษา รับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา โดยกำหนดให้แต่ละเขตพื้นที่การศึกษา มีคณะกรรมการ และสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา ทำหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถานศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา ประสานส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย และมาตรฐาน การศึกษา ส่งเสริมการจัดการศึกษาของครอบครัวในเขตพื้นที่การศึกษา

3. ระดับสถานศึกษา ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษา ทำหน้าที่กำกับดูแล และส่งเสริมกิจการของสถานศึกษา และจัดทำสาระของหลักสูตร ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

สรุปได้ว่า รูปแบบการกระจายอำนาจอาจมีแนวทางในการดำเนินการได้หลากหลาย รูปแบบ ซึ่งแต่ลักษณะของการดำเนินงานขึ้นอยู่กับความเป็นไปได้ ความเหมาะสม ความพร้อมของ

ชุมชน ท้องถิ่น ทั้งนี้การกระจายอำนาจย่อมเป็นการดำเนินการโดยสมาชิก เพื่อสมาชิก เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ซึ่งต้องได้ทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นสำคัญ

ขั้นตอนในการกระจายอำนาจ

เพรสเคเตอร์ (Prescador, 1985, 1318 ; อ้างถึงใน วันชัย คณิตโมนุท และไกร เกษทัน, 2543, 9) ได้พิจารณาจากกรณีการแบ่งอำนาจ (Deconcentration) เพื่อให้ขั้นตอนในการกระจายอำนาจดำเนินการไปอย่างประสบผลสำเร็จไว้ดังนี้

1. การออกแบบระบบใหม่ ต้องมีการออกแบบระบบบริการเสียใหม่ตลอดทั้งมีการปรับโครงสร้างขององค์กรในส่วนกลาง
2. การกำหนดเขตพื้นที่ในการบริหาร ให้มีการกำหนดเขตพื้นที่ในการบริหารเสียใหม่ ซึ่งสามารถกระทำได้โดยยึดหลักให้เกิดความเสมอภาค และสอดคล้องกับสภาพภูมิศาสตร์ ตลอดทั้งเงื่อนไขทางการเมืองมากที่สุด มีการมอบอำนาจจากส่วนกลางไปยังระดับล่างและสามารถจัดตั้งสำนักงานในระดับเขตพื้นที่ได้
3. มีการวางแผนในแต่ละเขตพื้นที่ แต่ละเขตพื้นที่ที่มีการวางแผนในส่วนที่รับผิดชอบทั้งแผนงาน/โครงการ และงบประมาณ จัดทำนโยบายและแนวทางในการดำเนินงาน และการพัฒนาบุคลากร
4. มีการแบ่งอำนาจหน้าที่ทางเทคนิค และด้านวิชาการ การมอบอำนาจเป็นไปเพื่อหน่วยที่รับผิดชอบสามารถที่จะจัดการ ควบคุม นิเทศและประเมินผลบริการทางการศึกษาได้ ซึ่งควรมีการระบุให้ชัดเจนว่าอำนาจหน้าที่ในเรื่องใดควรจะอยู่ในความรับผิดชอบระหว่างส่วนกลาง เขตพื้นที่ และสถานศึกษา อำนาจหน้าที่ที่ควรพิจารณา ได้แก่ เรื่องหลักสูตร แผนการจัดการศึกษาแบบเรียน สื่อการเรียนการสอน การเทียบโอนความรู้ หรือผลการเรียน การออกใบรับรอง การขึ้นทะเบียนทางวิชาชีพ และกิจกรรมต่าง ๆ ทางวัฒนธรรม เป็นต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพและรูปแบบการจัดการศึกษาในระดับต่าง ๆ ที่เป็นอยู่
5. งานที่ต้องจัดทำในรายละเอียดต่าง ๆ การอนุมัติ การแจกจ่ายสื่อ วัสดุการศึกษาและหนังสืออ่านประกอบสามารถดำเนินการแบ่งอำนาจไปได้ตามความสอดคล้องและความต้องการของท้องถิ่น
6. การแบ่งอำนาจในการจัดการทรัพยากรทางการศึกษา ในระยะสุดท้ายของการแบ่งอำนาจหน้าที่ในการบริหารการศึกษา คือ การมอบอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล การเงิน และวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษา และเมื่อระบบต่าง ๆ ถูกวางไว้เรียบร้อยแล้ว การบริหารจัดการในส่วนนี้จะเกี่ยวข้องข้องกับการจัดทำรายละเอียดแนวการปฏิบัติต่าง ๆ ไปสู่การปฏิบัติ และการควบคุมงบประมาณการศึกษาประจำปี

7. การประเมินผลอำนาจของส่วนกลางกับอำนาจที่แบ่งไปให้หน่วยปฏิบัติอื่น ๆ ในพื้นที่ ได้มีส่วนร่วมจะต้องนำไปเป็นเครื่องมือในการกำหนดกลไกการประเมินผลระบบการศึกษา เพื่อให้แน่ใจว่าการตัดสินใจในหน่วยที่ได้รับมอบอำนาจนั้นเป็นไปอย่างถูกต้อง

เช่น แก้วยศ (2536, 7) ได้กล่าวว่า ในการกระจายอำนาจหน้าที่ไปสู่ท้องถิ่นระดับ จังหวัดนี้จะสำเร็จได้จะต้องมีรูปแบบที่สมดุลระหว่างองค์ประกอบ 3 ประการ คือ การกระจายอำนาจในการจัดการและการให้บริการการศึกษา การอุดหนุนส่งเสริมในด้านทรัพยากรจากส่วนกลาง และการกำกับดูแลมาตรฐานคุณภาพของการจัดการศึกษาโดยมีกระทรวงศึกษาธิการหรือองค์กรกลาง ทางด้านการศึกษาเป็นศูนย์กลางของความสมดุล และหัวใจสำคัญของการกระจายอำนาจทางการศึกษาอยู่ที่การที่หน่วยงานระดับล่างสุด หรือสถานศึกษาจะเป็นผู้ใช้อำนาจการตัดสินใจในการบริหารและจัดการทางการบริการการศึกษาให้แก่เยาวชนในท้องถิ่นการดำเนินการดังกล่าวจะเกิดขึ้นจากการที่ทุกฝ่ายในท้องถิ่น (Stakeholder) ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการในลักษณะที่เป็นการดำเนินการทั้งการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมตรวจสอบ ร่วมประเมินและร่วมพัฒนา (Participation and Collaboration) โดยอาศัยองค์กรของชุมชนในรูปแบบ คณะกรรมการโรงเรียน (School Council) เป็นกลไกในการดำเนินการ (ภาณุวัฒน์ ภัคศิวิทธิ์, 2541, 28)

กล่าวโดยสรุป เพื่อให้การกระจายอำนาจไปเป็นตามวัตถุประสงค์และประสพผลสำเร็จ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องพิจารณาดำเนินตามขั้นตอนเป็นอันดับแรก คือ การออกแบบระบบบริการใหม่พร้อมทั้งปรับโครงสร้างขององค์กรส่วนกลาง กำหนดเขตพื้นที่บริการตามความเสมอภาค แต่ละมีแผนงาน/โครงการเพื่อรองรับการกระจายอำนาจในส่วนที่รับผิดชอบ และควรระบุอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจน การแบ่งอำนาจให้เป็นไปได้ตามความสอดคล้องและความต้องการของท้องถิ่น สุดท้ายต้องมีการประเมิน เพื่อให้แน่ใจว่าการตัดสินใจเป็นไปอย่างถูกต้อง

หลักการและเหตุผลของการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา

รอปสัน และแมทธิวส์ (Robson & Mathews 1995, 13-15 ; อ้างถึงใน พิณสุดา สิริธรรังศรี, 2541, 14-15) ได้ให้เหตุผลของการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาไว้ว่า

1. การจัดการศึกษาในหลายประเทศไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร เนื่องจากอำนาจการตัดสินใจอยู่ที่ส่วนกลาง ซึ่งเป็นการตัดสินใจโดยใช้มาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ ทำให้ขาดความยืดหยุ่นและไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น ซึ่งแตกต่างกัน
2. จากความแตกต่างทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของท้องถิ่น การกระจายอำนาจทางการศึกษาจะช่วยตอบสนองความแตกต่างดังกล่าวได้ ทั้งยังสามารถระดมทรัพยากรบุคคล และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ในท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษา ในขณะที่เดียวกันก็เป็น การกระจายการลงทุนทางการศึกษาอีกทางหนึ่งด้วย

3. การกระจายอำนาจทางการศึกษาเป็นรากฐานของการส่งเสริมประชาธิปไตย ทั้งนี้ เพราะการกระจายอำนาจทางการศึกษานั้นให้โอกาสประชาชนในระดับท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาในชุมชนของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวางแผนการจัดการศึกษา และการประเมินผลคุณภาพการจัดการศึกษาในท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า “การจัดการศึกษาของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน”

4. จากที่แม้ว่าในประเทศเดียวกันก็ยังมีความแตกต่างกันทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม การกระจายอำนาจทางการศึกษาจึงเป็นการลดช่องว่างระหว่างท้องถิ่นหรือภูมิภาคในประเทศนั้น ๆ เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันมากขึ้น

5. จากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร การกระจายตัวของประชากรทำให้เกิดความต้องการการบริการทางการศึกษาที่หลากหลายยิ่งขึ้น ในขณะที่เดียวกันการจัดการทางการศึกษาอย่างเหมาะสมเพื่อให้สอดคล้อง และตอบสนองความต้องการและความเร่งด่วนของแต่ละท้องถิ่นและแต่ละกลุ่มเป้าหมายก็มีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้นด้วย การกระจายอำนาจทางการศึกษาจึงเป็นหนทางที่นอกจากจะเป็นการส่งเสริมให้เกิดการตอบสนองดังกล่าวได้อย่างสอดคล้องและเหมาะสมแล้ว การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นยังเป็นการส่งเสริมให้เกิดการพึ่งพาตนเองของประชาชน และเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไปอีกด้วย

6. จากการที่ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยตรงนั้น นอกจากจะก่อให้เกิดประโยชน์และคุณค่าดังที่กล่าวมาแล้ว ยังก่อให้เกิดการพัฒนาด้านคุณภาพของการจัดการศึกษาอีกด้วย การให้ประชาชนมีอำนาจในการตัดสินใจอย่างเต็มที่จึงเป็นสิ่งที่รัฐบาลควรส่งเสริมเป็นอย่างยิ่ง

7. การกระจายอำนาจทางการศึกษาเป็นการเสริมสร้างความสามารถให้กับท้องถิ่น (Capacity – Building) อันหมายถึงการให้ประชาชนได้ตระหนักถึงความสามารถในการกำหนดชีวิตความเป็นอยู่ และจุดหมายปลายทางแห่งชีวิตของตนและของชุมชนของตนเองอันนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

8. การกระจายอำนาจเป็นการส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ อันจะนำไปสู่อุดมการณ์ทางประชาธิปไตยสู่ระบบ โครงสร้างที่ใกล้ชิดประชาชนได้มากกว่า โปร่งใสกว่า ประชาชนได้มีส่วนร่วมและมีโอกาสในการตรวจสอบได้มากกว่าระบบศูนย์อำนาจอยู่ที่ส่วนกลาง

สรุปได้ว่า หลักการและเหตุผลการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาเป็นการวางรากฐานของการส่งเสริมประชาธิปไตย และช่วยตอบสนองความแตกต่างทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนเป็นการส่งเสริมความสามารถให้กับท้องถิ่น

การกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-based Management) เป็นแนวคิดหนึ่ง ที่แสดงถึงการกระจายอำนาจ และยังเป็นแนวทางหนึ่งของการปฏิรูปโรงเรียนอีกด้วย ซึ่งแสดงถึง ความยืดหยุ่น คล่องตัว และมีอิสระในการตัดสินใจในระดับโรงเรียน โดยตระหนักถึงความต้องการ ที่แท้จริง และทรัพยากรที่มีอยู่ การเปลี่ยนแปลงบทบาท ความรับผิดชอบของผู้บริหาร โรงเรียน การใช้หลักการการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกิจการต่าง ๆ ของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจึงเป็นการลดการควบคุมจากทางราชการลง ซึ่งจะทำให้โรงเรียนมีความคล่องตัวที่จะตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้า (นักเรียนและผู้ปกครอง) ได้ อย่างเหมาะสม เกี่ยวกับกรณีนี้ เดวิด (David, 1989, unpagged; อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตนะ, 2542, 1) สรุปว่าการบริหาร โรงเรียนแบบกระจายอำนาจ หรือการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมี องค์ประกอบที่สำคัญคือ

1. ความเป็นอิสระ (Autonomy) กล่าวคือความมีอำนาจหน้าที่และความเป็นอิสระมากขึ้น ในการจัดสรรทรัพยากรด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านงบประมาณ บุคลากร หลักสูตร และทรัพยากร ทางกายภาพ ภายใต้กรอบระเบียบกฎเกณฑ์หรือนโยบายที่เกี่ยวข้อง
2. การตัดสินใจแบบมีส่วนร่วม (Participatory Decision Making) โดยแบ่งอำนาจ หน้าที่ในการตัดสินใจให้กับครูและบุคคลอื่น ๆ มากขึ้น เช่น ผู้ปกครอง นักเรียน หรือสมาชิก ในชุมชน โดยมีความเชื่อพื้นฐานว่าการตัดสินใจในระดับล่างจะเป็นการตัดสินใจที่ดีและการมี ส่วนร่วมในการตัดสินใจจะก่อให้เกิดความรู้สึกในความเป็นเจ้าของและมีความรับผิดชอบที่จะให้ การปฏิบัติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สรุปว่าการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษาจะส่งผลให้เกิดความคล่องตัว ความยืดหยุ่น และ มีอิสระในการตัดสินใจในระดับโรงเรียน ซึ่งส่วนประกอบที่สำคัญคือความเป็นอิสระ มีส่วนร่วมใน การตัดสินใจ ส่งผลให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จนั้น นอกจากผู้บริหารจะมีความรู้ ความสามารถแล้ว ต้องมีการระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วน มาบริหารและจัดการศึกษา และจะต้อง มีรูปแบบในการบริหารสถานศึกษาที่เหมาะสมกับแต่ละท้องถิ่นนั้น ๆ ด้วย

อุทัย บุญประเสริฐ (2543, 40 - 43) ได้นำเสนอรูปแบบในการบริหารสถานศึกษาไว้ 4 รูปแบบ คือ

1. รูปแบบที่ผู้บริหารโรงเรียนเป็นหลัก (Administrative Control School – Based Management) การบริหารในรูปแบบนี้เป็นการให้อำนาจหน้าที่ในด้านงบประมาณ บุคลากร และด้านหลักสูตร แก่ผู้บริหารโรงเรียนในการตัดสินใจดำเนินการ โดยคณะกรรมการโรงเรียนมีหน้าที่ในการให้คำปรึกษาแก่ผู้บริหารโรงเรียนเท่านั้น ดังนั้นเพื่อเป็นหลักประกันในการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เขตพื้นที่ที่จะต้องเพิ่มการตรวจสอบให้มากขึ้น เพื่อให้การใช้จ่ายทรัพยากรของโรงเรียนเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนมากที่สุด

2. รูปแบบที่ครูเป็นหลัก (Professional Control School – Based Management) เป็นรูปแบบที่คณะกรรมการโรงเรียนมีอำนาจในการตัดสินใจทั้งในด้านงบประมาณ บุคลากร และด้านหลักสูตร โดยมีตัวแทนครูเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ โรงเรียนในสัดส่วนที่มากกว่ากลุ่มอื่น ๆ จึงทำให้ครูมีบทบาทในการตัดสินใจสูง

3. รูปแบบที่ชุมชนมีบทบาทหลัก (Community Control School – Based Management) แนวคิดพื้นฐานของการบริหารโรงเรียนแบบนี้ คือ หลักสูตรของโรงเรียนควรสะท้อนให้เห็นถึงคุณค่า และความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน มีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตร งบประมาณและบุคลากร การบริหารจัดการเพื่อตอบสนองต่อคุณค่าและความต้องการของผู้ปกครองและชุมชนจะมีมากขึ้น โดยสัดส่วนของผู้ปกครอง และชุมชนร่วมเป็นคณะกรรมการ โรงเรียนจะมีสัดส่วนมากกว่าสมาชิกในกลุ่มอื่น ๆ

4. รูปแบบที่ครูและชุมชนมีบทบาทหลัก (Professional / Community Control School – Based Management) เป็นการผสมผสานระหว่างผู้ปกครองกับครูให้มีบทบาทในการกำกับดูแลโรงเรียนด้วยกันทั้งสองฝ่าย ผู้ปกครองและครูจึงมีความสำคัญต่อการตัดสินใจทั้งในด้านหลักสูตร งบประมาณ และบุคลากร โดยให้มีความสมดุลระหว่างสมาชิกที่ได้มาจากครูและผู้ปกครอง

ในส่วนของสำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม, 2543, ไม่มีเลขหน้า; อ้างถึงใน วันชัย คณิตโมนุท และไกร เกษทัน, 2543, 69-74) ได้เสนอรูปแบบของการบริหารในลักษณะนี้ได้แก่

1. การบริหารโดยใช้คณะกรรมการบริหาร ให้อำนาจหน้าที่ในการวินิจฉัยสั่งการหรือตัดสินใจในภารกิจทั้งที่เป็นงานสำคัญและงานประจำ ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

2. การบริหารโดยใช้คณะกรรมการที่ปรึกษา คณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่ในการให้คำปรึกษา แนะนำ สนับสนุน ส่งเสริมบริหารจัดการแก่ผู้บริหาร และอาจมีอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจในงานประจำของสถานศึกษาได้

3. การบริหารโดยใช้คณะกรรมการกึ่งบริหารและที่ปรึกษา คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ในการวินิจฉัยตัดสินใจในเรื่องที่เป็นงานสำคัญบางเรื่อง หรือหลายเรื่อง หรือมีอำนาจในการตัดสินใจในงานประจำของสถานศึกษาในบางเรื่องหรือหลายเรื่อง และให้คำปรึกษา แนะนำ สนับสนุน ส่งเสริม การบริหารจัดการแก่ผู้บริหารเท่านั้น

อำนาจหน้าที่ของสถานศึกษา

ผลจากการศึกษาของสำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สังกัด สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 2543, ไม่มีเลขหน้า ; อ้างถึงใน วันชัย คณิตโมนุท และไกร เกษทัน, 2543, 79-92) พบว่าอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษามีดังนี้

1. ด้านวิชาการ ประกอบด้วย

1.1 งานแผนงานวิชาการ

1.1.1 วิเคราะห์หลักสูตรและจัดทำแผนการสอน

1.1.2 จัดทำข้อมูลสถิติผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.1.3 จัดทำและนำเสนอแผนนโยบายแนวการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่อ

คณะกรรมการสถานศึกษา

1.1.4 จัดทำธรรมนูญโรงเรียน (School Charter) และแผนปฏิบัติการประจำปี

1.1.5 จัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการ

1.2 งานการจัดการเรียนการสอน

1.2.1 จัดบริการการศึกษาสำหรับคนพิการที่สามารถเรียนร่วมได้ ตลอดจนผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษตามสภาพความพร้อม

1.2.2 จัดบริการการศึกษาในระบบโดยให้ตอบสนองต่อนโยบายของชาติ และความต้องการของท้องถิ่นเป็นสำคัญ และการจัดการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย ตามสภาพความพร้อม หรือที่เห็นสมควร

1.2.3 กำหนดคาบเวลาเรียน ตามเกณฑ์ขั้นต่ำ

1.2.4 ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น สถานศึกษาสามารถกำหนดวันเปิด ปิดภาคเรียนให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น แล้วนำเสนอหน่วยเหนือทราบ

1.2.5 จัดตารางสอน

1.2.6 จัดชั้นเรียน

1.2.7 จัดครูเข้าสอน

1.2.8 จัดสอนซ่อมเสริม

- 1.3 งานด้านหลักสูตรและการพัฒนา ส่งเสริมการเรียนการสอน
- 1.3.1 จัดทำและพัฒนาหลักสูตร
- 1.3.2 เทียบโอนผลการเรียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด หรือตามที่ได้รับมอบหมาย
- 1.3.3 จัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด และแนวการจัดการศึกษาตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
- 1.3.4 พัฒนา ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ
- 1.3.5 ส่งเสริมให้ผู้สอนทำการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของสถานศึกษา
- 1.3.6 จัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและให้บริการแก่ นักเรียนและครู
- 1.3.7 คัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อให้ใช้ในสถานศึกษา
- 1.3.8 นำเสนอการอนุมัติให้จัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือแบบเรียนเกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่นที่สถานศึกษาจัดทำหรือพัฒนาขึ้น ต่อคณะกรรมการสถานศึกษา
- 1.3.9 จัดหาวิทยากร และแหล่งประกอบการฝึกงาน
- 1.3.10 จัดบริการห้องสมุด และแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ
- 1.3.11 จัดมุมค้นคว้าศึกษาในห้องเรียน
- 1.3.12 จัดห้องเรียนหรือมุมวิชาการสำหรับการค้นคว้าของครู
- 1.3.13 จัดให้มีการนิเทศภายใน
- 1.4 การวัดผลและประเมินผล
- 1.4.1 จัดการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอน
- 1.4.2 ดำเนินการให้มีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 1.4.3 อนุมัติการจบการศึกษา
- 1.4.4 ออกหลักฐานทางวิชาการ
- 1.4.5 จัดทำทะเบียนวัดผล
- 1.4.6 ติดตามและรายงานผลการปฏิบัติงานด้านวิชาการ
- 1.4.7 จัดทำคู่มือหรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา
- 1.4.8 รายงานผลการเรียนของนักเรียนเป็นระยะ ๆ

1.5 งานอื่น ๆ

1.5.1 ให้ความร่วมมือในการเตรียมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ทางด้านวิชาการของสถานศึกษา ตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรองที่ทำการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา

1.5.2 ประสาน ส่งเสริมและดำเนินการเกี่ยวกับสิทธิการจัดการศึกษาของครอบครัว และชุมชน

1.5.3 แต่งตั้งกรรมการหรืออนุกรรมการด้านวิชาการ (ถ้ามี)

กล่าวโดยสรุป งานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญมากกว่าการบริหารงานด้านอื่น ๆ เนื่องจากงานวิชาการจะต้องเกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งถือเป็นหน้าที่หลักของสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการจะให้บรรลุเป้าหมายนั้น ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในขอบข่ายของงานวิชาการอย่างลึกซึ้งด้วย

2. ด้านงบประมาณ ประกอบด้วย

2.1 การบริหารงบประมาณ และการเงิน

2.1.1 จัดตั้งงบประมาณ หรือจัดทำแผนการใช้จ่ายเงิน

2.1.2 พิจารณานำเสนอเพื่อขออนุมัติแผนการใช้จ่ายเงินต่อคณะกรรมการ

สถานศึกษา

2.1.3 บริหารเงินทั้งในและนอกงบประมาณให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

ประสิทธิภาพ

2.1.4 ติดตามและรายงานผลการใช้งบประมาณ

2.1.5 จัดทำบัญชีแสดงสถานการณ์ใช้จ่ายเงิน

2.1.6 ตรวจสอบการใช้จ่ายเงินภายในสถานศึกษา

2.1.7 เก็บรักษาเงินได้ตามความต้องการของสถานศึกษา

2.1.8 เลือกประเภทการฝากเงิน

2.1.9 บรรดารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาของรัฐที่ไม่เป็นนิติบุคคล รวมทั้งผลประโยชน์ที่เกิดจากที่ราชพัสดุ เบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการศึกษา และเบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการซื้อขายที่ดิน หรือจ้างทำของที่ดำเนินการโดยใช้งบประมาณให้สถานศึกษาสามารถจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น ๆ ได้ตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด

2.1.10 เบิกจ่ายเงินประเภทต่าง ๆ

2.1.11 เลือกใช้บริการธนาคารได้ตามความเหมาะสมของพื้นที่

2.1.12 นำเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อขอเปลี่ยนแปลงรายการใช้จ่ายเงินตามแผนการใช้จ่ายเงินในกรณีที่มีเหตุอันสมควร

2.2 งานพัสดุ ครุภัณฑ์

2.2.1 เปลี่ยนแปลงแก้ไขรายการครุภัณฑ์

2.2.2 กำหนดคุณลักษณะของครุภัณฑ์

2.2.3 จัดซื้อ จัดจ้างตามแผนใช้จ่ายเงิน

2.2.4 มีอำนาจในการสั่งซื้อ สั่งจ้างได้ตามความต้องการของสถานศึกษา

2.2.5 แต่งตั้งคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง

2.2.6 แต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมการก่อสร้าง

2.2.7 แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจการจ้าง

2.2.8 แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ

2.2.9 สั่งจำหน่ายพัสดุ ครุภัณฑ์

2.2.10 เบิกจ่ายวัสดุ ครุภัณฑ์และอุปกรณ์การศึกษา

2.2.11 จัดทำทะเบียนควบคุมพัสดุ ครุภัณฑ์

2.2.12 มีอำนาจในการรับบริจาควัสดุ ครุภัณฑ์ได้ตามความเหมาะสมโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา

2.3 งานด้านอื่นๆ

2.3.1 ระดมทรัพยากรจากองค์กรและสถาบันต่าง ๆ ในชุมชนและสังคมเพื่อใช้ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2.3.2 ดำเนินการด้านกองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา (ในระดับ ม.ปลาย)

2.3.2 รักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับทรัพย์สินของทางราชการ

3. ด้านการบริหารงานบุคคล ประกอบด้วย

3.1 วางแผนอัตรากำลังของสถานศึกษา

3.2 สรรหาบุคลากร

3.3 บรรจุและแต่งตั้งบุคลากร และรายงานให้เขตพื้นที่ทราบ

3.4 ปฐมนิเทศบุคลากรใหม่

3.5 จัดทำทะเบียนประวัติบุคลากร

3.6 ปกครองบังคับบัญชาบุคลากร

3.7 จัดบุคลากรเข้าปฏิบัติงาน

3.8 มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบแก่บุคลากร

3.9 พิจารณาและอนุมัติความดีความชอบของบุคลากรในสถานศึกษา

- 3.10 พิจารณา และนำเสนอการเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ
- 3.11 พัฒนาบุคลากร
- 3.12 อนุญาตการลาป่วย ลากิจ ลาคลอด ลาอุปสมบท ลาไปประกอบพิธีสำคัญทางศาสนาในประเทศ
- 3.13 อนุญาตการลาไปเข้ารับการอบรมศึกษาดูงานในประเทศ
- 3.14 อนุญาตการลาศึกษาต่อในประเทศ
- 3.15 ให้ความเห็นชอบการไปช่วยราชการของบุคลากรในสถานศึกษา
- 3.16 อนุญาตการไปราชการในเขตพื้นที่ของบุคลากรในสถานศึกษา
- 3.17 พิจารณาให้ความเห็นและนำเสนอเกี่ยวกับการโอน ย้ายของบุคลากรในสถานศึกษา
- 3.18 พัฒนาระบบข้อมูลบุคลากร
- 3.19 จัดองค์กรในสถานศึกษา
- 3.20 จัดสวัสดิการแก่บุคลากรในสถานศึกษา
- 3.21 ส่งเสริมวินัยและดำเนินการทางวินัย
- 3.22 ให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการจัดเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ทางด้านบุคลากรของสถานศึกษา ตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรองที่ทำการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา
- 3.23 ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับใบประกอบวิชาชีพตามที่ได้รับมอบหมาย
- 3.24 ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา
- 4. ด้านการบริหารทั่วไป ประกอบด้วย
 - 4.1 งานธุรการ และสารบรรณ
 - 4.1.1 จัดทำหนังสือราชการ และเอกสารอื่น ๆ
 - 4.1.2 การส่ง และการรับเอกสาร
 - 4.1.3 การเก็บรักษาและการยืม
 - 4.1.4 การทำลายเอกสาร
 - 4.1.5 จัดทำระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่งของสถานศึกษา
 - 4.1.6 การประชุมครู และงานอื่น ๆ
 - 4.2 งานทะเบียน สถิติ และรายงาน
 - 4.2.1 จัดทำทะเบียนสถิตินักเรียน ครู และลูกจ้าง
 - 4.2.2 จัดทำรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

4.2.3 รายงานข้อมูล ผลการดำเนินงาน หรือกิจการต่าง ๆ ต่อหน่วยงานที่กำกับดูแลและสาธารณชน

4.2.4 เก็บรักษาข้อมูลต่าง ๆ ของสถานศึกษา

4.2.5 จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

4.3 งานอาคารสถานที่

4.3.1 งานวางผังบริเวณสถานศึกษา

4.3.2 ปรับปรุงบริเวณสถานศึกษา

4.3.3 กำหนดแผนการใช้อาคารสถานที่

4.3.4 ควบคุมการก่อสร้างและการปรับปรุงอาคารสถานที่และห้องเรียน

4.3.5 กำหนดมาตรการป้องกันอัคคีภัย ภัยธรรมชาติและอุบัติภัยอื่น ๆ

4.3.6 รักษาความปลอดภัยของอาคารสถานที่

4.3.7 จัดทำทะเบียนประวัติการใช้และการซ่อมแซมอาคารสถานที่

4.3.8 จัดให้นักเรียนได้ร่วมกันดูแลและทำความสะอาดห้องเรียนรวมทั้งบริเวณ

สถานศึกษา

4.3.9 กำหนดรูปแบบอาคารเรียนและอาคารประกอบให้เหมาะสมกับการใช้งาน

และสถานที่

4.4 งานกิจการนักเรียน

4.4.1 ควบคุมดูแลความประพฤติและระเบียบวินัย

4.4.2 แนะนำด้านการศึกษาและอาชีพ และให้คำปรึกษา

4.4.3 จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

4.4.4 บริการอาหารกลางวัน

4.4.5 บริการด้านสุขภาพ

4.4.6 นำนักเรียน / นักศึกษาไปทัศนศึกษานอกสถานที่

4.4.7 ประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียน / นักศึกษา

4.4.8 จัดหาทุนการศึกษา

4.4.9 จัดหาพาหนะรับส่งนักเรียน / นักศึกษา (ถ้ามี)

4.4.10 บริการด้านกีฬาและแหล่งพักผ่อน

4.4.11 เกณฑ์เด็กเข้าเรียนการศึกษาภาคบังคับ

4.4.12 รับนักเรียน / นักศึกษาเข้าเรียน

4.4.13 จัดบริการโสตทัศนูปกรณ์

4.4.14 จัดบริการน้ำดื่ม น้ำใช้

- 4.4.15 ปฐมนิเทศนักเรียนใหม่ และปัจฉิมนิเทศนักเรียนที่จะจบการศึกษา
- 4.4.16 จัดโครงการป้องกันสารเสพติด สื่อลามก การพนัน และการทะเลาะวิวาทในสถานศึกษา
- 4.4.17 จัดโครงการเสริมสร้างคุณธรรม และจริยธรรมในสถานศึกษา
- 4.4.18 กิจกรรมอื่น ๆ ตามที่เห็นสมควร
- 4.5 งานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
 - 4.5.1 ให้บริการด้านอาคารสถานที่ของโรงเรียนกับชุมชน
 - 4.5.2 ร่วมมือ และส่งเสริมกิจกรรมของชุมชน
 - 4.5.3 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมประเพณี โดยเฉพาะในท้องถิ่น
 - 4.5.4 ประชาสัมพันธ์โรงเรียน
 - 4.5.5 จัดทำและให้บริการข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนแก่ชุมชน
 - 4.5.6 ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมของสมาคมผู้ปกครอง และครู สมาคมศิษย์เก่าหรือมูลนิธิ
 - 4.5.7 เสนอแต่งตั้งและจัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา
 - 4.5.8 จัดทำเอกสารสำคัญให้แก่ผู้มีอุปการคุณการศึกษา
 - 4.5.9 รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลของชุมชน
 - 4.5.10 ระดมความร่วมมือในชุมชนเพื่อการจัดการศึกษา
 - 4.5.11 สำรวจแหล่งวิทยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างเป็นเครือข่ายในการจัดการศึกษา
 - 4.5.12 จัดการประชุมผู้ปกครองนักเรียน
 - 4.5.13 สำรวจความต้องการและให้บริการการศึกษาแก่ชุมชน
 - 4.5.14 เสริมสร้างศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนให้แพร่หลายยิ่งขึ้น
 - 4.5.15 จัดหรือประสานการจัดบริการด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็กแก่ผู้ปกครองและหรือชุมชน

กล่าวโดยสรุป การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป เป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญและจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในขอบข่ายการบริหารงานทั้ง 4 ด้านซึ่งการบริหารงานวิชาการจะต้องเกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ส่วนการบริหารงบประมาณของสถานศึกษานั้น ประกอบด้วยเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณและเงินอุดหนุน มีความสำคัญในแง่ของการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ ส่วนการบริหารงานบุคคลนั้นเกี่ยวข้องกับการใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์

ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีคุณค่าและมีประสิทธิภาพสูงสุด และการบริหารงานทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร งานสารบัญ งานการให้บริการต่าง ๆ การประสานงาน การส่งเสริมในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ บุคคลที่มีความตั้งใจเสียสละและอุทิศตนเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาการศึกษาของชุมชนและท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา 40 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งกำหนดให้ทำหน้าที่กำกับ และส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543, 27)

1. กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา
2. ให้ความเห็นชอบของแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
3. ให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
4. กำกับ และติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา
5. ส่งเสริม และสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพ และได้มาตรฐาน
6. ส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ
7. เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา
8. ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาตลอดจนวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณีศิลปและวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ
9. เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนตลอดจนประสานงานกับองค์กรภาครัฐ และเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น
10. ให้ความเห็นชอบ รายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาก่อนเสนอสาธารณชน
11. แต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะอนุกรรมการเพื่อการดำเนินงานตามระเบียบตามที่เห็นสมควร
12. ปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานั้น

บทบาทผู้ที่เกี่ยวข้อง

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานถือว่าเป็นอีกแนวคิดหนึ่งของการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงบทบาทของหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องควรมีบทบาทดังนี้ (อุทัย บุญประเสริฐ, 2543, 31-33)

1. บทบาทของโรงเรียน (Role of School) การบริหารจะมุ่งเน้นการพัฒนาครูและนักเรียนตามสภาพขององค์กร ดังนั้นบทบาทของโรงเรียนจึงเป็นไปในลักษณะริเริ่มการพัฒนาแก้ปัญหา และทำทุกอย่างเพื่อประสิทธิผลการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนและครู
2. บทบาทของหน่วยงานจากส่วนกลางหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลทางการศึกษา (Role of Education Department) โรงเรียนจะมีบทบาทสำคัญต่องานของโรงเรียนเองโดยตรงโดยที่หน่วยงานจากส่วนกลาง หรือจากภายนอกจะมีบทบาทในลักษณะเป็นที่ปรึกษา หรือผู้ให้การสนับสนุนเท่านั้น
3. บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน (Role of Administrators) ผู้บริหารจะเป็นผู้นำการพัฒนาไปสู่เป้าหมาย เป็นผู้กระตุ้นและชักนำการใช้กำลังคน เป็นผู้พัฒนาทรัพยากรและเป็นผู้พัฒนาเป้าหมายใหม่ ๆ ของโรงเรียน โดยมีความร่วมมือและเกี่ยวข้องกับฝ่ายต่าง ๆ และแสวงหาทรัพยากร เพื่อพัฒนาโรงเรียน
4. บทบาทของครู (Role of Teachers) บทบาทที่สำคัญของครูคือ การเป็นผู้ร่วมงาน เป็นผู้ร่วมตัดสินใจเป็นนักพัฒนา และนักปฏิบัติ ครูจะมีส่วนร่วมในการวางแผน และการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ เพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพ และร่วมพัฒนาโรงเรียนอย่างกระตือรือร้น
5. บทบาทของผู้ปกครอง (Role of Parent) ผู้ปกครองจะได้รับบริการเชิงคุณภาพมากขึ้น นั่นคือเด็กในปกครองของตนจะได้รับการศึกษาตามความต้องการ บทบาทของผู้ปกครองคือ ผู้ร่วมหุ้น และผู้สนับสนุน ผู้ปกครองจะเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษา ให้ข้อมูลข่าวสาร สนับสนุนด้านทรัพยากรช่วยเหลือและร่วมแก้ไขในกรณีที่โรงเรียนเกิดปัญหา

อำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการสถานศึกษา

ธีระ รุณเจริญ (2550, 34-37) กล่าวว่าผู้อำนวยการสถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมายและกฎกระทรวง ดังนี้ คือ

1. กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545)
 - 1.1 บริหารสถานศึกษา (มาตรา 4)
 - 1.2 จัดการศึกษาในรูปแบบการจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบหรือการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยรูปแบบใด รูปแบบหนึ่ง หรือทั้งสามรูปแบบ (มาตรา 15 วรรค 2)

- 1.3 จัดกระบวนการเรียนรู้ (มาตรา 24)
 - 1.4 ประเมินผู้เรียน (มาตรา 26 วรรคหนึ่ง)
 - 1.5 จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (มาตรา 27 วรรคสอง)
 - 1.6 ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน (มาตรา 29)
 - 1.7 พัฒนาระบบการเรียนการสอน ที่มีประสิทธิภาพและส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน (มาตรา 30)
 - 1.8 ให้ความร่วมมือในการเตรียมเอกสาร หลักฐานที่มีข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษา ตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หรือบุคคล หรือหน่วยงานภายนอกที่ทำการประเมินภายนอกของสถานศึกษา (มาตรา 50)
 - 1.9 ระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา (มาตรา 57)
 - 1.10 ปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษาทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ และที่เป็นทรัพย์สินอื่น รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการของสถานศึกษาและเก็บค่าธรรมเนียมนการศึกษาที่ไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบาย วัตถุประสงค์ และภารกิจหลักของสถานศึกษา (มาตรา 59 วรรคหนึ่ง)
 - 1.11 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (มาตรา 65)
 - 1.12 พัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของผู้เรียน (มาตรา 66)
2. กฎหมายว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับ
 - การผ่อนผันให้เด็กวัยเรียนก่อนหรือหลังอายุตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด (มาตรา 6)
 3. กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ
 - 3.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชา ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา (มาตรา 39 วรรคหนึ่ง)
 - 3.2 บริหารกิจการของสถานศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ

3.3 ประสานการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้งควบคุมดูแลบุคลากร การเงิน พัสดุ สถานที่ และสินทรัพย์อื่นของสถานศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ ของทางราชการ (มาตรา 39 (4))

3.4 เป็นผู้แทนของสถานศึกษาในกิจการทั่วไป รวมทั้งการจัดนิติกรรมสัญญาของสถานศึกษาตามวงเงินงบประมาณที่สถานศึกษาได้รับตามที่ได้รับมอบอำนาจ (มาตรา 39 (3))

3.5 จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับกิจการของสถานศึกษา เพื่อสนองต่อคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา (มาตรา 39 (4))

3.6 อนุมัติประกาศนียบัตรและวุฒิปุตรของสถานศึกษาตามระเบียบที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด (มาตรา 39 (4))

3.7 ปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่ากระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งงานที่กระทรวงมอบหมาย (มาตรา 39 (6))

3.8 ดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมายกระจายอำนาจและมอบอำนาจ (มาตรา 44 และ มาตรา 45)

4. กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547

4.1 ควบคุม ดูแลการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่ ก.ค.ศ. และ อ.ก.ค.ศ. กำหนด

4.2 ส่งเสริม สนับสนุนข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (มาตรา 27 (3))

4.3 จัดทำมาตรฐานภาระงานสำหรับข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา (มาตรา 27 (4))

4.4 ประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา (มาตรา 27 (5))

4.5 ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายอื่น หรือตามที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาหรือคณะกรรมการสถานศึกษามอบหมาย (มาตรา 27 (6))

4.6 สั่งให้ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ออกจากราชการ กรณีขาดคุณสมบัติมาตรฐานตำแหน่งหรือขาดคุณสมบัติพิเศษ (มาตรา 49)

4.7 บรรจุและแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งครูผู้ช่วย ตำแหน่งครู และตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา (มาตรา 53 (4))

4.8 สั่งให้ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาที่อยู่ในระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการออกจากราชการ เนื่องจากมีความประพฤติไม่ดี หรือไม่มีความรู้ หรือไม่มีความเหมาะสมหรือมีผลการประเมินการทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการต่ำกว่าเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนด (มาตรา 53 วรรคสอง)

4.9 สั่งให้ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาที่อยู่ระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้งต่อไป (มาตรา 53 วรรคสอง)

4.10 ยกย่องเชิดชูเกียรติข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มีผลงานดีเด่นเป็นที่ประจักษ์ (มาตรา 75)

4.11 แจ่งข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาที่ได้รับการบรรจุให้ทราบถึงภาระงาน มาตรฐานคุณภาพ มาตรฐานวิชาชีพ จรรยาบรรณวิชาชีพ เกณฑ์การประเมินผลงาน ระเบียบแบบแผนหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติราชการ บทบาทหน้าที่ของข้าราชการในฐานะเป็นพลเมืองที่ดี ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด (มาตรา 78)

4.12 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ได้บังคับบัญชา และพัฒนาผู้อยู่ได้บังคับบัญชา ให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติที่ดี คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ตามเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด (มาตรา 79)

4.13 ส่งเสริม สนับสนุนผู้อยู่ได้บังคับบัญชาโดยให้ไปศึกษา ฝึกอบรม คูงานหรือปฏิบัติงานวิจัย และพัฒนาตามระเบียบที่ ก.ค.ศ. กำหนด (มาตรา 81)

4.14 รักษาวินัยโดยเคร่งครัดอยู่เสมอ (มาตรา 82)

4.15 เสริมสร้างและพัฒนาผู้ได้บังคับบัญชามีวินัย ป้องกันมิให้ผู้อยู่ได้บังคับบัญชา กระทำผิดวินัย และดำเนินการทางวินัยแก่ผู้อยู่ได้บังคับบัญชา ซึ่งมีกรณีอันมีมูลที่ควรกล่าวหาว่า กระทำผิดวินัย (มาตรา 95)

4.16 พิจารณาอนุญาตหรือยับยั้งการอนุญาตให้ลาออกจากข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา (มาตรา 108)

4.17 สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา กรณีถูกกล่าวหาหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่า เป็นผู้ไม่เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (มาตรา 110 (4))

4.18 สั่งให้ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ออกจากราชการ กรณี

- 1) เจ็บป่วย ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ราชการได้โดยสม่ำเสมอ (มาตรา 110 (1))
- 2) สิ้นใจไปปฏิบัติงานตามความประสงค์ของทางราชการ (มาตรา 110 (2))
- 3) ขาดคุณสมบัติทั่วไป (มาตรา 110 (3))

4) ก.ค.ศ. หรือ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามีมติว่าเป็นผู้ไม่เหมาะสมในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (มาตรา 110 (4))

5) ทางราชการเลิก หรือยุบตำแหน่ง (มาตรา 110 (5))

6) ไม่สามารถปฏิบัติราชการให้มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลในระดับอันเป็นที่พอใจของทางราชการ (มาตรา 110 (6))

4.19 สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนกรณีข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาถูกกล่าวหาหรือมีเหตุอันสงสัยว่าหย่อนความสามารถในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการ บกพร่องในหน้าที่ราชการหรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ราชการ สั่งให้ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาออกจากราชการ กรณีหย่อนความสามารถในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการ บกพร่องในหน้าที่ราชการ หรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ทางราชการ ตามมติ ก.ค.ศ. หรือ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา (มาตรา 111)

4.20 สั่งให้ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาที่รับโทษจำคุก โดยคำสั่งของศาลหรือต้องรับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษออกจากราชการ (มาตรา 113)

5. กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5.1 วิเคราะห์ และจัดทำนโยบาย และแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา

5.2 วางระเบียบ ออกประกาศ และข้อบังคับของสถานศึกษา

5.3 เสนอขอจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไป

5.4 แต่งตั้งคณะกรรมการหรือบุคคลเพื่อพิจารณาและเสนอความคิดเห็นหรือปฏิบัติการอย่างใด อันอยู่ในอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานหรือสถานศึกษา (ข้อ 2)

กล่าวโดยสรุปผู้อำนวยการสถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กฎหมายว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับ กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 และกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เป็นรัฐธรรมนูญที่เกิดจากกระแสเรียกร้องและการมีส่วนร่วมในการร่างของประชาชนครั้งสำคัญที่สุด นับได้ว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษาอย่างชัดเจนและสมบูรณ์ที่สุดเท่าที่ประเทศไทยเคยมีรัฐธรรมนูญมา (ดร.รุ่ง แก้วแดง, 2540) ได้ระบุถึงสาระสำคัญของการศึกษา การบริหารและการจัดการศึกษา สรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้

3.1 ทรัพยากรของชาติกับการศึกษา ได้ระบุไว้ใน มาตรา 40 ความว่า

มาตรา 40 คลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และวิทยุโทรคมนาคมเป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ

ให้มืองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ตามวรรคหนึ่งและกำกับดูแลการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การดำเนินการตามวรรคสองต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ทั้งในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะอื่น รวมทั้งการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

3.2 เสรีภาพทางวิชาการ ได้ระบุไว้ใน มาตรา 42 ความว่า

การศึกษอบรม การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการ ย่อมได้รับการคุ้มครอง ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

3.3 สิทธิและความเสมอภาคทางการศึกษา ได้ระบุไว้ในมาตราต่าง ๆ ทั้งในเรื่องของการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ดังนี้

มาตรา 43 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่า

การจัดการศึกษาอบรมของรัฐ ต้องคำนึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพและเอกชน ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 46 บุคคลซึ่งรวมตัวกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมี

ส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 53 เด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัว มีสิทธิได้รับความคุ้มครองโดยรัฐจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม

เด็กและเยาวชนซึ่งไม่มีผู้ดูแล มีสิทธิได้รับการเลี้ยงดูและการศึกษาอบรมจากรัฐ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 55 บุคคลซึ่งพิการหรือทุพพลภาพมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก อันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 80 รัฐต้องคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของครอบครัว และความเข้มแข็งของชุมชน

มาตรา 81 รัฐต้องจัดการศึกษาอบรม และสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าในศิลปะวิทยาการต่าง ๆ เร่งพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ และวัฒนธรรมของชาติ

มาตรา 289 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีหน้าที่บำรุงรักษาศิลปะจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรมและการฝึกอาชีพตามความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ แต่ต้องไม่ขัดต่อ ม.43 และ ม.81 ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดการศึกษาอบรมภายในท้องถิ่นตามวรรคสอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องคำนึงถึงการบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น

มาตรา 58 บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชนหรือส่วนได้ส่วนเสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

3.4 การศึกษาเป็นหน้าที่ของประชาชน ได้ระบุไว้ใน มาตรา 69 ความว่า

มาตรา 69 บุคคลมีหน้าที่ป้องกันประเทศรับราชการทหาร เสี่ยงภัยอากร ช่วยเหลือราชการ รับการศึกษาอบรม พิทักษ์ปกป้องและสืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

สรุป

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เป็นรัฐธรรมนูญที่สนองความต้องการทางการศึกษาของประชาชนค่อนข้างมาก ทั้งในเรื่องของสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเสมอภาค การมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้งในเรื่องของการได้รับการศึกษาและการจัดการศึกษา โดยเฉพาะให้เอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรมได้ตามความพร้อมของตนเอง รวมทั้งกำหนดหน้าที่ของรัฐที่มีต่อการจัดการศึกษา ทั้งในเรื่องของการจัดการศึกษาอบรม การสนับสนุนเอกชนในการจัดการศึกษา การจัดให้มีกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ การปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม การพัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (2550, 15-24) ได้ระบุถึงสาระสำคัญของการศึกษา การบริหารและการจัดการศึกษา ดังนี้

มาตรา 49 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่งและการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ย่อมได้รับความคุ้มครองและส่งเสริมที่เหมาะสมจากรัฐ

มาตรา 50 บุคคลย่อมมีเสรีภาพทางวิชาการ การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

มาตรา 52 เด็กและเยาวชน มีสิทธิในการอยู่รอดและได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ตามศักยภาพในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ เด็ก เยาวชน สตรี และบุคคลในครอบครัว มีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากรัฐ ให้ปราศจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม ทั้งนี้ มีสิทธิได้รับการบำบัดฟื้นฟูในกรณีที่มีเหตุดังกล่าว การแทรกแซงและการจำกัดสิทธิเด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัว จะกระทำมิได้

เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อสงวนและรักษาไว้ซึ่งสถานะของครอบครัวหรือประโยชน์สูงสุดของบุคคลนั้น เด็กและเยาวชนซึ่งไม่มีผู้ใดดูแลมีสิทธิได้รับการเลี้ยงดูและการศึกษาอบรมที่เหมาะสมจากรัฐ

มาตรา 80 (3) รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการศึกษา โดยพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

มาตรา 80 (4) ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนา และเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

มาตรา 80 (5) ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัยในศิลปะวิทยาการแขนงต่าง ๆ และเผยแพร่ข้อมูล ผลการศึกษาวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนการศึกษาวิจัยจากรัฐ

มาตรา 80 (6) ส่งเสริมและสนับสนุนความรู้รักสามัคคีและการเรียนรู้ ปลูกจิตสำนึกและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ ตลอดจนค่านิยมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น

มาตรา 289 วรรคสอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรมและการฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรม ของรัฐ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับมาตรฐานและระบบการศึกษาของชาติ

มาตรา 303 (2) กฎหมายเพื่อการพัฒนาการศึกษาของชาติ ตามมาตรา 80 โดยส่งเสริมการศึกษาในระบบการศึกษานอกโรงเรียน การศึกษาตามอัธยาศัย การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ตลอดชีวิต วิทยาลัยชุมชน หรือรูปแบบอื่น รวมทั้งปรับปรุงกฎหมายเพื่อกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบ การจัดการศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับระบบการศึกษาทุกระดับของการศึกษาระดับพื้นฐาน ภายใน 1 ปี นับแต่วันที่แถลงนโยบายต่อรัฐสภา มาตรา 176

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (2542, 6-32) ได้กล่าวไว้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาดังนี้ คือ

การจัดการศึกษาให้ยึดหลักเป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชนให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (มาตรา 8) การจัดระบบโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักคือ การมีเอกภาพด้านนโยบาย และความหลากหลายในการปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น (มาตรา 9) สำหรับในหมวด 5 ได้กล่าวถึงการบริหารและการจัดการศึกษา โดยกล่าวถึงการบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ กล่าวคือ ให้กระทรวงมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริม และกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับ และทุกประเภทกำหนดนโยบายแผนและมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนเพื่อการศึกษา (มาตรา 31) โดยให้มีองค์กรหลักโดยมีคณะบุคคลในรูปสภาหรือรูปคณะกรรมการจำนวนสี่องค์กร โดยหนึ่งในนั้นคือ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (มาตรา 32) โดยมีหน้าที่เสนอแนะนโยบาย แผนพัฒนามาตรฐานและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ สนับสนุนทรัพยากรและติดตาม ตรวจสอบประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (มาตรา 34) โดยการบริหารและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษาโดยคำนึงถึงปริมาณสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรม และความเหมาะสมด้านอื่นด้วย (มาตรา 37) ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาให้มีคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีหน้าที่ในการกำกับดูแล จัดตั้ง ยุบรวม หรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา (มาตรา 38) ซึ่งตามพระราชบัญญัติให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง (มาตรา 39) ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา (มาตรา 40) วนในด้านขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองก็มีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น (มาตรา 41) ซึ่งในหมวด 7 ว่าด้วยครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มีการกำหนดให้มีองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู โดยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ทั้งของหน่วยงานทางการศึกษาในระดับสถานศึกษาของรัฐ และในระดับเขตพื้นที่การศึกษาเป็นข้าราชการในสังกัดองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู โดยยึดหลักการบริหารงานบุคคลสู่เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา (มาตรา 54) และให้หน่วยงานทางการศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยนำประสบการณ์

ความรอบรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าวมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา (มาตรา 57)

การจัดการศึกษาอบรมภายในท้องถิ่นตามวรรคสอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องคำนึงถึงการบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นด้วย

นโยบายด้านการศึกษารัฐบาล

คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีภายใต้การนำของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี ที่แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 29 เดือนธันวาคม พุทธศักราช 2551 มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสรุปได้ 8 ข้อ ดังนี้

1. ปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ โดยปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการ ปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ และระดมทรัพยากรเพื่อการปรับปรุงการบริหารจัดการศึกษาดังแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงระดับอุดมศึกษา พัฒนาคู พัฒนาระบบการคัดเลือกเข้าสู่มหาวิทยาลัย พัฒนาหลักสูตร รวมทั้งปรับปรุงหลักสูตรวิชาแกนหลักรวมถึงวิชาประวัติศาสตร์ ปรับปรุงสื่อการเรียนการสอน พัฒนาทักษะในการคิดวิเคราะห์ ปรับบทบาทการศึกษานอกโรงเรียนเป็นสำนักงานการศึกษาตลอดชีพ และจัดให้มีศูนย์การศึกษาตลอดชีวิตเพื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ ตลอดจนส่งเสริมการกระจายอำนาจให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อนำไปสู่เป้าหมายคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นคุณธรรมนำความรู้อย่างแท้จริง
2. ส่งเสริมให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการศึกษาทั้งระบบ โดยมุ่งเน้นในระดับอาชีวศึกษา และอุดมศึกษา เพื่อให้สนองตอบความต้องการด้านบุคลากรของภาคเศรษฐกิจ
3. พัฒนาคู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ได้ครุดี ครูเก่ง มีคุณธรรม มีคุณภาพ และมีวิทยฐานะสูงขึ้น ลดภาระงานครูที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอนตามโครงการคืนครูให้นักเรียน มีการดูแลคุณภาพชีวิตของครูด้วยการปรับโครงสร้างหนี้และจัดตั้งกองทุนพัฒนาคุณภาพชีวิตครู ควบคู่ไปกับการลงทุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่เน้นการพัฒนาเนื้อหาสาระและบุคลากรให้พร้อมรองรับและใช้ประโยชน์จากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างคุ้มค่า
4. จัดให้ทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาฟรี 15 ปี ตั้งแต่ระดับอนุบาลไปจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย พร้อมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการให้เกิดความเสมอภาคและความเป็นธรรมในโอกาสทางการศึกษาแก่ประชากรในกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทั้งผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ ผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ผู้บกพร่องทางร่างกายและสติปัญญา และชนต่างวัฒนธรรม รวมทั้งยกระดับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กในชุมชน

5. ยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศ โดยการจัดกลุ่มสถาบันการศึกษาตามศักยภาพปรับเงินเดือนค่าตอบแทนของผู้สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษาให้สูงขึ้น โดยภาครัฐเป็นผู้นำและเป็นแบบอย่างของการใช้ทักษะอาชีวศึกษาเป็นเกณฑ์กำหนดค่าตอบแทนและความก้าวหน้าในงาน ควบคู่กับการพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมด้วยการเพิ่มขีดความสามารถด้านการวิจัยและพัฒนา

6. ปรับปรุงระบบการบริหารจัดการกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ให้มีการประนอมและใกล้เคียงกัน รวมทั้งขยายกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาเพิ่มขึ้นเพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและปริญญาตรีเพิ่มขึ้น

7. ส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน และประชาชนใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศเชิงสร้างสรรค์อย่างชาญฉลาด เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้

8. เร่งรัดการลงทุนด้านการศึกษาและการเรียนรู้อย่างบูรณาการในทุกระดับการศึกษาและในชุมชน โดยใช้พื้นที่และโรงเรียนเป็นฐานในการบูรณาการทุกมิติ และยึดเกณฑ์การประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นหลักในการยกระดับคุณภาพโรงเรียนที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และส่งเสริมความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยไปสู่การเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาและวิจัยพัฒนาในภูมิภาค รวมทั้งเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตในชุมชนโดยเชื่อมโยงบทบาทสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และสถาบันทางศาสนา

จากนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาลนี้พอสรุปได้ว่า รัฐบาลให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษามาตลอดทุกยุคทุกสมัย โดยเร่งจัดให้มีระบบโครงสร้างทางการศึกษาที่มีคุณภาพ ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษา พัฒนาระบบเทคโนโลยีเพื่อเพิ่ม โอกาสทั้งในเมืองและชนบท จัดให้มีวิทยาลัยชุมชน ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา สนับสนุนประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางการศึกษา ปฏิรูปการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมวิชาชีพครูให้มีศักดิ์ศรี เป็นที่ยอมรับจากสาธารณชน

ความเคลื่อนไหวของการกระจายอำนาจ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีเจตนารมณ์เพื่อให้เป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารและการจัดการศึกษา เน้นให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และให้มีการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปยังหน่วยปฏิบัติคือสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีให้กระจายอำนาจทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ

การบริหารงานบุคคล และการบริหารจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาโดยตรง (สมศักดิ์ คตประสิทธิ์, 2544, 17-18) ซึ่งในเวลาต่อมาได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 (มีผลบังคับใช้ 18 พฤศจิกายน 2542) โดยให้มีอำนาจหน้าที่จัดการศึกษารวมทั้งการเก็บภาษีเพื่อการศึกษา และได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประสานและร่วมจัดทำแผนปฏิบัติการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกระทรวงศึกษาธิการ และผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้สรุปสาระสำคัญเพื่อเป็นข้อเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีในขั้นต้นไว้ดังนี้

1. การบริหารจัดการการกระจายอำนาจทางการศึกษา ต้องยึดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเป็นหลัก โดยเฉพาะหลักเกณฑ์ในการจัดระบบการศึกษา การแบ่งระดับการศึกษา
2. หลักสำคัญในการถ่ายโอนการจัดการศึกษา การแบ่งระดับการศึกษา
 - กลุ่มที่ 1 ระดับปฐมวัยถ่ายโอนการจัดการศึกษาไปยังองค์การบริหารส่วนตำบล (อ.บ.ค.) และเทศบาลตำบลที่สถานศึกษาตั้งอยู่
 - กลุ่มที่ 2 การศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาถ่ายโอนไปยังเทศบาลเมือง เทศบาลนคร, เทศบาลนคร, เมืองพัทยา
 - ระดับมัธยมศึกษา ถ่ายโอนไปยังเทศบาลนคร, กรุงเทพมหานคร, เมืองพัทยา โดยมีข้อยกเว้นสถานศึกษาที่ไม่ต้องถ่ายโอนไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ สถานศึกษาที่มีวัตถุประสงค์พิเศษ สถานศึกษาที่มีการจัดระบบการบริหารเป็นพิเศษ สถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่หรือขนาดใหญ่พิเศษ (ระดับประถมศึกษานักเรียน 300 คนขึ้นไป ระดับมัศึกษานักเรียน 1,500 คนขึ้นไป) และสถานศึกษาที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการ
3. ระยะเวลาการถ่ายโอน กำหนดไว้ 2 ระยะ คือ
 - ระยะที่ 1 ปี 2545-2548 เตรียมความพร้อมและถ่ายโอนการศึกษาปฐมวัยและเริ่มถ่ายโอนการศึกษาระดับพื้นฐานในปี 2549
 - ระยะที่ 2 ภายในระยะเวลา 10 ปี (2553) เป็นการดำเนินการอย่างต่อเนื่องตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรัฐได้จัดสรรงบประมาณ โครงการถ่ายโอนบริการสาธารณะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งทางสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้ถ่ายโอนโครงการถ่ายโอนอาหารกลางวัน และโครงการถ่ายโอนอาหารเสริม (นม) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบและดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป. ; 4) แต่ก็เกิดปัญหาตามมาและทำให้ข้าราชการครูคัดค้าน อย่างไรก็ตามคณะกรรมการการศึกษาได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่งเพื่อติดตามปัญหาที่ยังมีอยู่ โดยเฉพาะเรื่องโครงการอาหารเสริม (นม) และโครงการอาหารกลางวัน ซึ่งหน่วยงานทางการศึกษาได้โอนงบประมาณให้องค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นไปแล้ว แต่ปรากฏว่ามีปัญหาอาหารไม่มีคุณภาพ อาหารเหลือ นมบูด และจัดส่งไม่ทันตามกำหนดเวลา ดังนั้นสถานศึกษาจึงได้เรียกร้องและขอนำกลับมาดำเนินการเองเหมือนเดิม โดยในปัจจุบันทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ได้เบิกจ่ายงบประมาณอาหารกลางวันมาให้สถานศึกษาดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนโครงการอาหารเสริม (นม) ทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังเป็นผู้ดำเนินการอยู่เหมือนเดิม

อย่างไรก็ตามในการกระจายอำนาจ รัฐควรคำนึงถึงความพร้อมของท้องถิ่น หรือสถานศึกษาแต่ละแห่ง เพื่อให้เกิดความมั่นใจ และไม่ควรรีบร้อน ซึ่งจะกลายเป็นเกมช่วงชิงอำนาจที่ใครจะได้อำนาจและใครจะเสียอำนาจ ดังนั้นเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติควรจัดให้ประชาชนหรือทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดทำประชาพิจารณ์ก่อนมีการดำเนินการจริง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาดังนี้

ประเสริฐ ทองเกต (2540, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางและรูปแบบการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาในหน่วยงานทางการศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ตามทัศนะของบุคลากรทางการศึกษาและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เขตการศึกษา 12 ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีการบริหารการศึกษาทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ และการบริหารธุรการและการเงินในลักษณะการกระจายอำนาจมากที่สุด ส่วนกรมอื่นๆ ในด้านการบริหารงานบุคคลยังเป็นการรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลางเป็นส่วนใหญ่ แต่ในด้านการบริหารวิชาการ และการบริหารงานธุรการและงานการเงินส่วนใหญ่ได้มีการกระจายอำนาจในแนวทางเดียวกันทุกกรม
2. อนาคต การบริหารงานทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ และการบริหารธุรการและการเงิน ควรเป็นลักษณะของการกระจายอำนาจในทุกเรื่องแต่จะให้บุคคลใดเป็นผู้มีอำนาจก็ต้องพิจารณาตามความเหมาะสม
3. ผลการเปรียบเทียบทัศนะของบุคลากรทางการศึกษาและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เขตการศึกษา 12 ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันพบว่าการบริหารการศึกษาแทบทุกประเด็นในสังกัดกรมที่ต่างกัน มีความแตกต่างเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งจำแนกได้ 2 รูปแบบ คือ การบริหารการศึกษาที่เป็น

แบบกระจายอำนาจซึ่งมีในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และเป็นการบริหารการศึกษาที่เป็นลักษณะรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง

4. ผลการเปรียบเทียบทัศนะของบุคลากรทางการศึกษาและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เขตการศึกษา 12 ที่ควรจะเป็นในอนาคต พบว่า การบริหารการศึกษาทุกประเด็นในทุกสังกัดกรมมีแนวทางและรูปแบบการบริหารการศึกษาที่เป็นแบบการกระจายอำนาจให้หน่วยงานทางการศึกษาที่ต่ำกว่ากรม ถึงหน่วยงานทางการศึกษาแต่ละหน่วยงานตามความเหมาะสมกับความรับผิดชอบ โดยเฉพาะการกระจายอำนาจออกไปให้หน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดและระดับหน่วยงานทางการศึกษาแต่ละหน่วยงาน

วันเคิม มณีโกคาและคณะ (2540, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาในรูปแบบการจัดการศึกษาของท้องถิ่นเพื่อรองรับการกระจายอำนาจทางการศึกษา พบว่า การนำรูปแบบการบริหารหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) มาปรับใช้กับการบริหารสถานศึกษานั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในเขตการศึกษา 11 มีความเห็นระดับปานกลาง นั่นคือไม่คัดค้านและไม่สนับสนุนต่อการนำรูปแบบการบริหารหมู่บ้าน อพป. มาปรับใช้กับการบริหารสถานศึกษา ส่วนการบริหารสถานศึกษาของท้องถิ่นโดยกระบวนการการกระจายอำนาจนั้นสมควรนำเอารูปแบบการบริหารหมู่บ้าน อพป. มาปรับใช้

สุรศักดิ์ สีดาบุตร (2540, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดและผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอที่มีการกระจายอำนาจการบริหารงานให้ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดและอำเภอมีความพึงพอใจในการมอบอำนาจการบริหารทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านนโยบายและแผน ด้านการเงินและพัสดุ ด้านพัฒนาวิชาการ ด้านบริหารบุคคลในระดับสูง เมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจในการมอบอำนาจการบริหารงานพบว่า ผู้บริหารทั้ง 2 ระดับ ทั้งระบบจังหวัดและระดับอำเภอมีความพึงพอใจในการมอบอำนาจการบริหารงานไม่แตกต่างกัน แต่ผู้บริหารที่มีประสบการณ์งานการศึกษานอกโรงเรียนแตกต่างกัน และอายุราชการแตกต่างกันมีความพึงพอใจแตกต่างกัน

ศักราช ฟ้าขาว (2541, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการกระจายอำนาจในการบริหารการศึกษาไทยตามทัศนะของคณะกรรมการการศึกษา การศาสนา และวัฒนธรรมจังหวัดในเขตการศึกษา 8 ผลการวิจัยดังนี้

1. สภาพการบริหารการศึกษาในปัจจุบัน พบว่าปัญหาที่เกิดจากโครงสร้างการบริหารการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด กล่าวคือ ระบบบริหารบุคคลมีอิทธิพลทางการเมืองแทรกซ้อน และคณะกรรมการการศึกษา การศาสนา และวัฒนธรรมในแต่ละระดับไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่เป็นองค์กรกลางในการวางแผน ประสานงาน และตรวจสอบ ติดตามได้ดีเท่าที่ควร

แบบกระจายอำนาจซึ่งมีในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และเป็นการบริหารการศึกษาที่เป็นลักษณะรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง

4. ผลการเปรียบเทียบทัศนะของบุคลากรทางการศึกษาและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เขตการศึกษา 12 ที่ควรจะเป็นในอนาคต พบว่า การบริหารการศึกษาทุกประเด็นในทุกสังกัดกรมมีแนวทางและรูปแบบการบริหารการศึกษาที่เป็นแบบการกระจายอำนาจให้หน่วยงานทางการศึกษาที่ต่ำกว่ากรม ถึงหน่วยงานทางการศึกษาแต่ละหน่วยงานตามความเหมาะสมกับความรับผิดชอบ โดยเฉพาะการกระจายอำนาจออกไปให้หน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดและระดับหน่วยงานทางการศึกษาแต่ละหน่วยงาน

วันเคิม มณี โภคาและคณะ (2540, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาแบบการจัดการศึกษาของท้องถิ่นเพื่อรองรับการกระจายอำนาจทางการศึกษา พบว่า การนำรูปแบบการบริหารหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) มาปรับใช้กับการบริหารสถานศึกษานั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในเขตการศึกษา 11 มีความเห็นระดับปานกลาง นั่นคือไม่คัดค้านและไม่สนับสนุนต่อการนำรูปแบบการบริหารหมู่บ้าน อพป. มาปรับใช้กับการบริหารสถานศึกษา ส่วนการบริหารสถานศึกษาของท้องถิ่นโดยกระบวนการการกระจายอำนาจนั้นสมควรนำเอารูปแบบการบริหารหมู่บ้าน อพป. มาปรับใช้

สุรศักดิ์ สีดาบุตร (2540, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดและผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอที่มีการกระจายอำนาจการบริหารงานให้ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดและอำเภอมีความพึงพอใจในการมอบอำนาจการบริหารทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านนโยบายและแผน ด้านการเงินและพัสดุ ด้านพัฒนาวิชาการ ด้านบริหารบุคคลกรในระดับสูง เมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจในการมอบอำนาจการบริหารงานพบว่า ผู้บริหารทั้ง 2 ระดับ ทั้งระบบจังหวัดและระดับอำเภอมีความพึงพอใจในการมอบอำนาจการบริหารงานไม่แตกต่างกัน แต่ผู้บริหารที่มีประสบการณ์งานการศึกษานอกโรงเรียนแตกต่างกัน และอายุราชการแตกต่างกันมีความพึงพอใจแตกต่างกัน

ศักราช ฟ้าขาว (2541, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการกระจายอำนาจในการบริหารการศึกษาไทยตามทฤษฎีของคณะกรรมการการศึกษา การศาสนา และวัฒนธรรมจังหวัดในเขตการศึกษา 8 ผลการวิจัยดังนี้

1. สภาพการบริหารการศึกษาในปัจจุบัน พบว่าปัญหาที่เกิดจากโครงสร้างการบริหารการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด กล่าวคือ ระบบบริหารบุคคลมีอิทธิพลทางการเมืองแทรกซ้อน และคณะกรรมการการศึกษา การศาสนา และวัฒนธรรมในแต่ละระดับไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่เป็นองค์กรกลางในการวางแผน ประสานงาน และตรวจสอบ ติดตามได้ดีเท่าที่ควร

2. ปัญหาที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดและบริหารการศึกษาพบว่าการจัดงบประมาณของหน่วยงานแต่ละสังกัดไม่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นเนื่องจากส่วนกลางเป็นผู้กำหนดอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนในปัจจุบันชุมชนไม่สามารถจัดและบริหารการศึกษาได้เนื่องจากไม่มีความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ และการศึกษาของประชาชนในท้องถิ่นยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำอยู่ในระดับมาก

3. แนวทางในการกระจายอำนาจในการบริหารการศึกษาในปัจจุบันและอนาคตโดยภาพรวมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดโครงสร้างการบริหารการศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า รัฐควรลดขนาดและอำนาจจากส่วนกลาง ควรกำกับดูแลนโยบายเป็นหลัก และติดตามประกันคุณภาพการศึกษาให้แก่ประชาชน การจัดองค์การบริหารการศึกษาควรแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือระดับชาติ ระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่น โดยระดับชาติควรกำหนด และดูแลด้านนโยบายเป็นหลัก ระดับจังหวัดควรติดตามประเมินผลด้านนโยบายของหน่วยงาน และระดับท้องถิ่นควรปฏิบัติตามนโยบายและจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และควรกระจายอำนาจทางการศึกษาพร้อมกับการกระจายอำนาจการปกครอง

4. รูปแบบการกระจายอำนาจในการบริหารการศึกษาในปัจจุบันและอนาคตโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก หากพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การจัดการศึกษาควรจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นเป็นสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนการกระจายอำนาจในการบริหารการศึกษาให้ชุมชนและท้องถิ่นนั้น ควรกระจายอำนาจด้านการบริหารงานวิชาการหลักสูตรการเรียนการสอนอยู่ในระดับน้อย

ชัยยงค์ ภูเนตร์ (2543, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาต่อรูปแบบการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาต่อรูปแบบการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาอยู่ในระดับมาก และมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

เสนห์ เหล่าเสนา (2544, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องความพร้อมและความคาดหวังต่อการคาดกระจายอำนาจการบริหารงบประมาณตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า

1. ความพร้อมต่อการกระจายอำนาจการบริหารงบประมาณ โดยภาพรวมและรายด้านมีความพร้อมอยู่ในระดับ “มาก” เรียงตามลำดับคือ พฤติกรรมของผู้นำ พฤติกรรมการปฏิบัติงานของครู ความสัมพันธ์กับชุมชน และบรรยากาศองค์การในโรงเรียน

2. ความคาดหวังต่อการกระจายอำนาจการบริหารงบประมาณ

2.1 การจัดสรรงบประมาณควรจัดในรูปเงินอุดหนุนทั่วไป โดยพิจารณาจากจำนวนรายหัวของผู้เรียน และพิจารณาพิเศษให้กับสถานศึกษาที่มีผลงานดีเด่น หรืออยู่ในเขตกันดาร หรือมีนักเรียนพิการ การบริหารงบประมาณให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมพิจารณาตรวจสอบและติดตาม โดยผู้บริหารโรงเรียนมีอำนาจเต็มในการอนุมัติเบิกจ่าย

2.2 ปัญหา อุปสรรคที่คาดว่าจะเกิดขึ้นได้แก่ การจัดสรรงบประมาณอาจเกิดความไม่เป็นธรรม อาจเกิดการต่อต้านจากผู้สูญเสียอำนาจ โรงเรียนบางแห่งไม่มีความพร้อม และอาจเกิดความขัดแย้งในการบริหาร

2.3 ผลดีที่คาดว่าจะเกิดขึ้นได้แก่ อาจก่อให้เกิดความประหยัด เกิดความคล่องตัวในการบริหาร มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษามากขึ้น ชุมชนมีส่วนร่วมและตรวจสอบ ก่อให้เกิดความโปร่งใส บุคลากรมีขวัญกำลังใจในการทำงาน และก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและผลเสียที่คาดว่าจะเกิดขึ้นได้แก่ อาจมีผู้มีอิทธิพลใช้อำนาจในการบริหาร ขาดความเสมอภาคในการเข้าเรียนของนักเรียน เกิดการทุจริตในการบริหาร อาจเกิดความไม่คุ้มค่าของการบริหารงบประมาณ

2.4 แนวทางในการเตรียมความพร้อม ควรพัฒนาบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา โรงเรียนและชุมชนกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน จัดระบบข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาผู้บริหารให้เป็นผู้บริหารมืออาชีพ ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่นักเรียน และประชาสัมพันธ์รูปแบบการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาให้ชุมชนได้รับทราบอย่างต่อเนื่อง

สัญญา อภิบาลกุล (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารและการจัดการศึกษาภายใต้โครงสร้างการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา : กรณีศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในการมีส่วนร่วมการบริหารและการจัดการศึกษาในปัจจุบัน ในภาพรวมอยู่ในระดับ “มาก” โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพและได้มาตรฐาน รวมทั้งเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ในด้านประสิทธิภาพความรู้ความสามารถของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนมากคณะกรรมการสถานศึกษาไม่แน่ใจว่าบทบาทใหม่สามารถทำได้มากนักน้อยเพียงใด เช่น ด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคลและบริหารทั่วไป รวมทั้งมีการเข้าร่วมประชุมทุกครั้ง แต่ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นหรือให้คำแนะนำแก่ผู้บริหารสถานศึกษา สำหรับปัญหาที่พบโดยภาพรวมอยู่ในระดับ “ปานกลาง” โดยเฉพาะในเรื่องการมีรายได้น้อยหรือฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำไม่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และปัญหาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนไม่ดีเท่าที่ควร นอกจากนี้

ความต้องการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมอยู่ในระดับ “มาก” โดยมีความต้องการมีส่วนร่วมในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับสถานศึกษา และต้องการรู้บทบาทหน้าที่และแนวปฏิบัติของคณะกรรมการสถานศึกษา

พิชัย ทิพย์รักษ์ (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความพร้อมในการรับการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ผลการศึกษาพบว่า

1. ความพร้อมในการรับการกระจายอำนาจของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน
2. ความพร้อมในการรับการกระจายอำนาจของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 จำแนกตามขนาดโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 4 ด้าน
3. ความพร้อมในการรับการกระจายอำนาจของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 จำแนกตามเขตที่ตั้งของโรงเรียน ด้านการบริหารทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน
4. ความพร้อมในการรับการกระจายอำนาจของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 จำแนกตามวุฒิการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน ด้านวิชาการและด้านงบประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

สมพร แป๊ะไธสง (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ต่อการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษาต่อการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับเห็นด้วย
2. ความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษาต่อการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารงบประมาณ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ที่ .01 และด้านการบริหารงานบุคคล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกันต่อการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา ในส่วนความคิดเห็นของครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกันต่อการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารทั่วไปมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการบริหารงานบุคคลมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่กับขนาดเล็ก มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 2 ด้าน สำหรับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกันต่อการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา พบว่า โดยภาพรวม และรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ัญญา เหล่าเนตร (2546, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพร้อมในการรองรับการกระจายอำนาจการบริหารงานบุคคลตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ผลการศึกษาพบว่า

1. ความพร้อมในการรองรับการกระจายอำนาจการบริหารงานบุคคลตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบความพร้อมในการรองรับการกระจายอำนาจการบริหารงานบุคคลตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบความพร้อมในการรองรับการกระจายอำนาจการบริหารงานบุคคลตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร จำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียน พบว่า ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. แนวทางในการสร้างความพร้อมในการรองรับการกระจายอำนาจการบริหารงานบุคคลตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร

4.1 ควรให้ความรู้แก่บุคลากรที่ได้รับมอบหมาย โดยมีการจัดประชุมชี้แจงหรืออบรมเกี่ยวกับการวางแผนอัตรากำลัง

4.2 ควรสำรวจความต้องการของบุคลากร อัตรากำลังที่ขาดแคลน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาการสรรหาบรรจุแต่งตั้งบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถตรงกับความต้องการ

4.3 ควรกำหนดรูปแบบระบบฐานข้อมูล ให้มีรายละเอียดของบุคลากรทุกคนอย่างครอบคลุม เช่น ประวัติการทำงาน การศึกษาดูงาน ประวัติการได้รับพิจารณาความดีความชอบ เป็นต้น

4.4 การพิจารณาความดีความชอบควรยึดตามระเบียบของระบบราชการ และหลักความเป็นธรรม โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้

4.5 ควรส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรมเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ เช่น ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการอบรม สัมมนา

4.6 ควรจัดประชุมสัมมนา ผู้ที่เกี่ยวข้องได้แก่ ผู้บริหาร ครู บุคลากร กรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ให้มีความรู้ ความเข้าใจถึงการจัดการองค์กรในสถานศึกษา เพื่อนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.7 ควรส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ทางด้านวินัย โดยการจัดอบรมหรือประชุมชี้แจง

4.8 การปกครองบังคับบัญชาควรมีความเป็นประชาธิปไตย โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วม เช่น ร่วมแสดงความคิดเห็น ตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ

4.9 ควรจัดทำเครื่องมือในการประเมินผลการปฏิบัติงาน และกำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการประเมิน ให้ครอบคลุมและชัดเจน

เทิดศักดิ์ คำชนะ (2546, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้นำชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับความพร้อมในการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครพนม ผลการศึกษาพบว่า

1. ผู้นำชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมในการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
2. ผู้นำชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมในการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้นำชุมชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมในการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสูงกว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ผู้นำชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมในการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้นำชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมในการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสูงกว่า ผู้นำชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้นำชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นหรือมัธยมศึกษาตอนปลายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมในการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรวมสูงกว่าผู้นำชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมในการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี และระหว่าง 5-10 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมในการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรวมสูงกว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมในการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

6. ผู้นำชุมชน ที่ปฏิบัติหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีระดับรายได้แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมในการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้นำชุมชนที่ปฏิบัติหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีระดับรายได้ 3-6 ล้านบาท มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมในการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการบริหารงานบุคคล สูงกว่าผู้นำชุมชนที่ปฏิบัติหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีรายได้ไม่เกิน 3 ล้านบาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่าง

วีระ แท่งทอง (2546, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาต่อการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา ต่อการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน มีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่ความเห็นด้วยมากที่สุด คือ ด้านการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาระดับสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ส่วนด้านที่เห็นด้วยน้อยที่สุด คือ ด้านการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาในส่วนกลาง ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้าน มีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่เห็นด้วยมากที่สุด คือ ด้านการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาระดับสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ส่วนด้านที่มีความเห็นด้วยน้อยที่สุด คือ

ด้านการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาในส่วนกลาง ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

3. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาต่อการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้าน มีความเห็นด้วย อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีความเห็นด้วยมากที่สุด คือ ด้านการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาระดับสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ส่วนด้านที่มีความเห็นด้วยน้อยที่สุด คือ ด้านการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาในส่วนกลาง ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

4. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาต่อการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

วิสสันต์ กองรัตน์ (2549, บทคัดย่อ) ได้วิจัยความคิดเห็นเกี่ยวกับการกระจายอำนาจจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของผู้บริหาร ครู และบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย มีอายุ 41-50 ปี วุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี มีรายได้ 5,001-10,000 บาทต่อเดือน มีตำแหน่งเป็นครู และปฏิบัติงานมาแล้ว 11 ปีและมากกว่า

2. ผู้บริหารและครูในอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ไม่เห็นด้วยกับการกระจายอำนาจจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ไม่แน่ใจ

3. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการกระจายอำนาจจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกประเด็น

4. ผู้บริหารในอำเภอแม่สะเมิง จังหวัดเชียงใหม่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการกระจายอำนาจจัดการขั้นพื้นฐานให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ ไม่แน่ใจในศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดสรรงบประมาณเพื่อส่งเสริมการศึกษา และมีข้อเสนอแนะให้ท้องถิ่นสนับสนุนด้านวิทยากร การไปดูงานของครู นักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คืออุปกรณ์การเรียนการสอน งบประมาณในการจัดจ้างครูพี่เลี้ยง ครูสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอน เจ้าหน้าที่ธุรการ งานสารบรรณ อาหารกลางวัน อาหารเสริม (นม) ปรับปรุงอาคารสถานที่และจัดทำแหล่งน้ำในโรงเรียน

5. ครูในอำเภอสะเมิงจังหวัดเชียงใหม่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ ไม่มีความพร้อม และมีข้อเสนอแนะให้ปรับโครงสร้างการบริหารภายในและพัฒนาบุคลากรขององค์กรเสียก่อน

6. บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ เป็นหน้าที่ของโรงเรียน องค์กรบริหารส่วนตำบลขนาดเล็กไม่มีงบประมาณเพียงพอที่จะรับผิดชอบ และมีข้อเสนอแนะให้กระจายอำนาจเพราะเป็นข้อกำหนดในรัฐธรรมนูญ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมียุทธศาสตร์ในการพัฒนาท้องถิ่นแต่ควรทำประชาพิจารณ์เสียก่อน และให้บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมนิเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของครู

สุรัชย์ โสภภาพรม (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดอุบลราชธานีที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาสู่เขตพื้นที่การศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดอุบลราชธานีโดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมากต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาสู่เขตพื้นที่การศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และฉบับที่ 2 พ.ศ.2545

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดอุบลราชธานีที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาสู่เขตพื้นที่การศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และฉบับที่ 2 พ.ศ.2545 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดอุบลราชธานีที่มีเพศ วุฒิการศึกษา เขตพื้นที่ที่สังกัด ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง อายุราชการและขนาดของโรงเรียนต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ปกรณ์กฤษ อินทร์มงคล (2550, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเกี่ยวกับความพร้อมของข้าราชการครูที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า

1. ความพร้อมของข้าราชการครูที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบความพร้อมของข้าราชการครูที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง และระดับการศึกษา โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อจำแนกตามอายุราชการ โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .05 จำนวน 3 ด้านได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ส่วนด้านการบริหารงานงบประมาณไม่มีความแตกต่าง

สุรัชย์ ทองทิว (2550, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเกี่ยวกับการรับรู้ในการรับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวราชบุรีธานี ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวราชบุรีธานีมีการรับรู้ในการรับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารทั่วไป อยู่ในระดับมาก

2. การรับรู้ในการรับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวราชบุรีธานี ใน 4 ด้าน เปรียบเทียบตามประสบการณ์ในการบริหาร มีการรับรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

3. การรับรู้ในการรับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวราชบุรีธานี ใน 4 ด้าน เปรียบเทียบตามระดับการศึกษา มีการรับรู้ด้านการบริหารงานวิชาการและด้านการบริหารทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. การรับรู้ในการรับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวราชบุรีธานี ใน 4 ด้าน เปรียบเทียบตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการบริหารงานวิชาการ มีการรับรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านบริหารทั่วไปมีการรับรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนด้านการบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงบประมาณมีการรับรู้ไม่แตกต่างกัน

5. การรับรู้ในการรับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวราชบุรีธานี ใน 4 ด้าน เปรียบเทียบตามสถานที่ตั้งของสถานศึกษา มีการรับรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

6. การรับรู้ในการรับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวราชบุรีธานี ใน 4 ด้าน เปรียบเทียบตามสังกัดของสถานศึกษา มีการรับรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

อุบลรัตน์ วงศ์สุนทร (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททาสคร ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททาสคร โดยภาพรวม

ข้าราชการครูมีความคิดเห็นต่อการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้าราชการครูมีความคิดเห็นต่อการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน ปานกลาง 2 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายด้านดังนี้ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านวิชาการ

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามอายุ ประสบการณ์การทำงาน และส่วนราชการต้นสังกัดเดิม โดยภาพรวม ข้าราชการครูมีความคิดเห็นต่อการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้าราชการครูมีความคิดเห็นต่อการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยต่างประเทศ

สำหรับงานวิจัยต่างประเทศได้มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการกระจายอำนาจไว้ดังนี้ เช่น คิม (Kim, 1998, Abstract) ได้ศึกษาโครงสร้าง, ภาวะผู้นำ และวัฒนธรรมในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School – Based Management : SBM) พบว่าการปรับโครงสร้างการบริหารใหม่โดยอาศัยภาวะผู้นำในการเปลี่ยนกระบวนการบริหารพบว่ามีส่วนประกอบที่สามารถนำไปบูรณาการได้คือ

1. โครงสร้างการบริหารแบบ SBM อาจสัมพันธ์กับภาวะผู้นำของโรงเรียน
2. ภาวะผู้นำมีส่วนเกี่ยวข้องกับสภาพวัฒนธรรม
3. สภาพวัฒนธรรมของโรงเรียนมีส่วนเกี่ยวข้องกับความสำเร็จของการปฏิรูปโรงเรียน

นอกจากนี้ยังพบว่าการบริหารแบบ SBM เป็นรูปแบบการบริหารที่เป็นธรรมชาติและเหมาะสม แต่ค่อนข้างมีผลกระทบต่อพัฒนาภาวะผู้นำของโรงเรียนน้อย ผู้บริหารท้องถิ่นมักจะมีความสัมพันธ์อย่างมากกับการพัฒนาของผู้นำโรงเรียน การพัฒนาภาวะผู้นำก็จะมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมของโรงเรียนด้วยเช่นกัน และวัฒนธรรมในแต่ละโรงเรียนก็มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการปฏิรูปโรงเรียนด้วย

ริเวอรา (Rivera, 1998, Abstract) ได้ศึกษาการกระจายอำนาจและการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน : ผลกระทบต่อบทบาท และความรับผิดชอบของส่วนกลางได้ผลดังนี้

1. การสนับสนุนภาวะผู้นำของสำนักงานส่วนกลางไม่มีผลต่อประสบการณ์ และการบริหารของโรงเรียน
2. ผู้อำนวยการมีบทบาทหน้าที่ 2 ประการในการปฏิรูปการบริหาร คือ เรื่องเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ และผู้ติดต่อสื่อสาร

3. การเปลี่ยนแปลงความรับผิดชอบของสำนักงานส่วนกลางมีหลายประการ คือ ให้ทุกคนมีส่วนร่วม และความเข้าใจในความจำเป็นในการปฏิรูป การมอบอำนาจให้โรงเรียนหรือองค์กรปกครอง การอบรมพนักงานทุกคน การได้รับการสนับสนุนจากการเมือง การปกครองให้การปฏิรูปเป็นไปอย่างมั่นคง

4. นโยบายทุกระดับจะต้องสนับสนุนการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานให้เป็นที่ไปอย่างมีระบบ

กิลล์ (Gill, 1998, Abstract) ได้วิจัยบทบาทของอาจารย์ใหญ่ในการกระจายอำนาจการบริหารโรงเรียน : การวิจัยเชิงเปรียบเทียบ พบว่า การปฏิบัติงานตามหลักการกระจายอำนาจได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากคณะกรรมการโรงเรียน การติดต่อระหว่างส่วนกลางกับพื้นที่เป็นไปอย่างสะดวกราบรื่น มีแผนพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนอย่างชัดเจนทั้งด้านเวลาและข้อปฏิบัติ เพราะทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นต้องเรียนรู้ในบทบาทอำนาจของกันและกัน เครื่องมือต่างๆ ความไว้วางใจเป็นสิ่งจำเป็น และเป็นความรับผิดชอบของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน การบริหารแบบกระจายอำนาจจะไม่ก้าวหน้าหากขาดหลักการบริหารที่มีประสิทธิภาพ

ยันเซย์ (Yancey, 1998, Abstract) ได้วิจัยเรื่องผู้ปกครอง ทางเลือก และการบริหารแบบกระจายอำนาจ : กระบวนการของโรงเรียนในกำกับของรัฐ ผลดังนี้

1. กระบวนการ โดยอาศัยประสบการณ์ของชุมชนจากด้านการเมือง การปกครองมาเป็นยุทธศาสตร์ในการดำเนินการ โดยมีพื้นฐานที่ความไว้วางใจซึ่งกันและกันของสมาชิกในชุมชนนั้น
2. การคงไว้ซึ่งหลักประชาธิปไตย
3. การคำนึงถึงปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินการ การควบคุม ซึ่งได้แก่ความต้องการของผู้สนับสนุน ปัจจัยด้านการเมือง และสภาพของโรงเรียนแต่ละแห่ง
4. เงินทุนที่ใช้ก่อตั้งเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารของคณะกรรมการ โรงเรียนเพราะเป็นการลงทุนที่ไม่ต้องการกำไร เป็นเพียงแต่ฝึกให้ผู้เรียนเรียนรู้การตัดสินใจร่วมกันร่วมมือและช่วยกันบริหารโรงเรียน

ดาวิลลา (Davila, 1998, Abstract) ได้ศึกษาการกระจายอำนาจการศึกษาในโคลัมเบีย : ทิศทางจะไปทางใด ? ผลการศึกษาพบว่า การกระจายอำนาจการจัดการศึกษาเป็นการแบ่งเบาภาระความรับผิดชอบให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีส่วนร่วมรับผิดชอบทั้งด้านการบริหารงบประมาณ ค่าใช้จ่าย ซึ่งแนวโน้มในการจัดสรรงบประมาณ การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีแนวโน้มลดลง แต่งบประมาณการจัดการศึกษาระดับสูงกว่ามัธยมศึกษาจะสูงขึ้น นอกจากนี้ในเทศบาลบางแห่งที่มีปัญหาด้านสังคมและเศรษฐกิจ ก็จะมีการวางแผนปรับงบประมาณ และการจัดสรรเงินชดเชยให้เกิดความเป็นธรรมจากรัฐบาลกลาง

วาซุเดวา (Vasudeva, 2000, Abstract) ได้วิจัยเรื่องการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบการปฏิรูปในโรงเรียนในกำกับของรัฐ : มุมมองทางสังคม และวัฒนธรรม ผลปรากฏว่าการปฏิรูปความรับผิดชอบไม่ใช่กระบวนการก่อให้เกิดความสำเร็จ เพียงแต่แสดงถึงความสัมพันธ์ของกรอบนโยบาย และเทคนิคการบริหารที่มีสภาพของวัฒนธรรมและสังคมท้องถิ่นต่างหากที่มีอิทธิพลต่อการบริหาร นอกจากนี้การวิจัยยังแนะนำอีกว่าอำนาจทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการมีความสัมพันธ์ต่อการปฏิรูปการบริหารแบบกระจายอำนาจให้มั่นคงยิ่งขึ้น

ฟริทเซ็น (Fritzen, 2000, Abstract) วิจัยเรื่องการกระจายอำนาจและบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : การเปรียบเทียบและการประยุกต์ไปสู่การปฏิรูปการปกครองในเวียดนาม โดยเฉพาะการปฏิรูปการบริหาร ในส่วนการกระจายอำนาจสำหรับโครงการพัฒนาเด็กแห่งชาติ (NPA) ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดในเวียดนาม ซึ่งการปฏิรูปมักจะประสบความสำเร็จล้มเหลวในสภาพชุมชนที่ยากจน โดยมีแนวคิดจะเปลี่ยนแปลงการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ให้ปฏิรูปไปใช้หลักการกระจายอำนาจเหมือนกันทั่วประเทศ เป็นการพยายามทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งเตรียมการปกครอง โดยสนองความต้องการและการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นวิถีทางการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด หรือการที่รัฐจะให้การสนับสนุนไม่ว่าด้านงบประมาณ วัสดุครุภัณฑ์ ก็จะขึ้นอยู่กับสภาพความต้องการ และความจำเป็นของแต่ละท้องถิ่น แต่ถ้าเป็นการปกครองแบบรวมอำนาจที่ส่วนกลาง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะได้รับจัดสรรงบประมาณเท่าเทียมกัน ซึ่งถือว่าไม่ถูกต้องกับความเป็นจริง

สรุป จากการที่ได้ศึกษางานวิจัยทั้งและต่างประเทศทำให้ทราบว่าทุกหน่วยงาน หรือทุกภาคส่วนมีความต้องการที่จะให้มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางมาสู่ท้องถิ่น หรือสถานศึกษาเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะต้องการให้เกิดความคล่องตัวในการบริหาร รวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์ ความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งการกระจายอำนาจเป็นวิธีการแก้ปัญหาได้ดีอีกวิธีหนึ่ง ส่วนจะกระจายในรูปแบบใดนั้นควรให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของแต่ละท้องถิ่น หรือสถานศึกษา ซึ่งสามารถกระจายได้หลายรูปแบบ การกระจายอำนาจไม่ว่าเป็นการแบ่งอำนาจ มอบอำนาจ การโอนอำนาจ หรือการให้อำนาจดำเนินการ ควรจะกระจายอำนาจให้ครอบคลุมทุกด้าน และให้ส่วนกลางมีหน้าที่ในการกำกับ ติดตาม เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของท้องถิ่นเกิดประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์สูงสุดต่อการศึกษาของชาติต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความคิดของครูและผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ซึ่งเป็น การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงขั้นตอนการดำเนินการตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 กลุ่ม ประกอบด้วย
 - 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 326 คน
 - 1.2 ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ปีการศึกษา 2551 จำนวนทั้งสิ้น 3,617 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากรโดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตาม ตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 145 คน ครู จำนวน 345 คน และ รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 490 คน หลังจากนั้นทำการสุ่มตามระดับชั้นอย่างมี สัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน คือ ขนาดเล็ก ขนาด กลางและขนาดใหญ่ ให้กระจายตามสัดส่วนขนาดโรงเรียน และอำเภอ แล้วดำเนินการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ดังรายละเอียดตามจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่แสดงในตาราง

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามขนาดโรงเรียน

ที่	อำเภอ	จำนวนประชากร				จำนวนกลุ่มตัวอย่าง			
		ร.ร. ขนาด เล็ก	ร.ร. ขนาด กลาง	ร.ร. ขนาด ใหญ่	รวม	ร.ร. ขนาด เล็ก	ร.ร. ขนาด กลาง	ร.ร. ขนาด ใหญ่	รวม
1	นางรอง	21	24	21	66	13	15	13	41
2	ละหานทราย	6	18	14	38	4	11	9	24
3	หนองกี่	13	12	13	38	7	7	9	23
4	ปะคำ	4	3	13	20	2	2	8	12
5	หนองหงส์	12	12	9	33	7	8	6	21
6	โนนสุวรรณ	1	4	6	11	1	2	4	7
7	โนนดินแดง	2	7	4	13	1	4	3	8
8	เฉลิมพระเกียรติ	5	8	7	20	3	5	4	12
	รวม	63	87	88	238	38	38	55	131

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของครูผู้สอนจำแนกตามขนาดโรงเรียน

ที่	อำเภอ	จำนวนประชากร				จำนวนกลุ่มตัวอย่าง			
		ร.ร. ขนาด เล็ก	ร.ร. ขนาด กลาง	ร.ร. ขนาด ใหญ่	รวม	ร.ร. ขนาด เล็ก	ร.ร. ขนาด กลาง	ร.ร. ขนาด ใหญ่	รวม
1	นางรอง	116	238	590	944	12	24	60	96
2	ละหานทราย	33	184	373	590	3	19	38	60
3	หนองกี่	62	118	336	516	6	12	35	53
4	ปะคำ	25	29	254	308	3	3	26	32
5	หนองหงส์	63	137	176	376	6	14	18	38
6	โนนสุวรรณ	3	31	138	172	1	3	14	18
7	โนนดินแดง	11	61	114	186	1	6	12	19
8	เฉลิมพระเกียรติ	31	78	178	287	3	8	18	29
	รวม	344	876	2,159	3,379	35	89	221	345

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น มีลักษณะเป็นแบบสอบถามความคิดเห็น แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับรายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) จะมีคำตอบให้เลือกโดยกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () คือ

1. สถานภาพตำแหน่ง ได้แก่ () ผู้บริหารสถานศึกษา
() ครู
2. ขนาดโรงเรียน ได้แก่ () ขนาดเล็ก(จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา)
() ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 121 – 300 คน)
() ขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป)
3. ประสบการณ์ในการบริหารงานของผู้บริหาร
() ประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี
() ประสบการณ์ 5 - 10 ปี
() ประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป
4. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของครู
() ประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี
() ประสบการณ์ 5 - 10 ปี
() ประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

- ระดับความคิดเห็น 5 หมายถึง เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด
 ระดับความคิดเห็น 4 หมายถึง เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก
 ระดับความคิดเห็น 3 หมายถึง เห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง
 ระดับความคิดเห็น 2 หมายถึง เห็นด้วยอยู่ในระดับน้อย
 ระดับความคิดเห็น 1 หมายถึง เห็นด้วยอยู่ในระดับน้อยที่สุด

แบบสอบถามนี้จะสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการบริหารวิชาการ
2. ด้านการบริหารงบประมาณ
3. ด้านบริหารงานบุคคล
4. ด้านการบริหารทั่วไป

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Questions) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่นอกเหนือที่กล่าวมาแล้วเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือวิจัย

ในการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือที่เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเอง ในการค้นคว้าและสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

2. กำหนดกรอบแนวคิดที่จะใช้ในการสร้างเครื่องมือ โดยยึดการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาในด้านวิชาการ งบประมาณ บุคคล และบริหารทั่วไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545

3. สร้างเครื่องมือตามกรอบแนวคิดที่กำหนดในข้อ 2

4. เสนอเครื่องมือต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบแก้ไข

5. เสนอเครื่องมือให้ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 3 คนดังนี้

- 5.1 นายสมศักดิ์ ชอบทำดี ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

- 5.2 นายไพบุลย์ ดักกะศิลาพันธ์ ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกเขาพัฒนา ตำบลโคกมะม่วง อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์

- 5.3 นายประสิทธิ์ สุขสันต์ ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกลอย ตำบลไทยเจริญ อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์

6. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ พิจารณาอีกครั้ง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

7. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหาร สถานศึกษาและครู ตามขนาดโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ทั้งหมด จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดย ทดสอบด้วย t - test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 หรือมีค่า 1.75 ขึ้นไป

8. นำแบบสอบถามที่นำไปทดลองใช้มาแล้ว หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของ แบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach) ผลปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่น .9810

9. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับจริงเพื่อนำไปสอบถามกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อนำไปขอความร่วมมือ จากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในการออกหนังสือขอความร่วมมือจาก กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยตอบแบบสอบถามที่เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการส่งแบบสอบถามด้วยตัวเองในบางโรงเรียน พร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และจัดส่งแบบสอบถามพร้อมซองเปล่าติด อากาศแสดมปี เพื่อส่งกลับผู้วิจัยในเวลาที่กำหนดเป็นบางโรงเรียน

3. ผู้ตอบแบบสอบถามส่งแบบสอบถามคืนในเวลาที่กำหนดนัดหมาย โดยวิธีที่ผู้วิจัยไป ติดต่อขอรับเอง ตลอดจนการส่งคืนทางไปรษณีย์

4. ถ้าผู้วิจัยไม่ได้รับคืนภายในระยะเวลาอันสมควร ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่ม ตัวอย่างอีกครั้งตามวิธีเดิม หรือผู้วิจัยดำเนินการส่งและขอรับคืนด้วยตนเองเพื่อให้ได้แบบสอบถาม คืน

5. เก็บรวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์เป็นข้อมูลเชิงปริมาณจึงได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบายพร้อมจัดอันดับเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ในการแปลความหมายดังเกณฑ์ต่อไปนี้ บุญชม ศรีสะอาด (2545, 100)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง เห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง เห็นด้วยอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง เห็นด้วยอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 3 เกี่ยวกับคำถามปลายเปิด (Open-ended Questions) โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้ว แจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูจำแนกตามสถานภาพ ตำแหน่ง โดยวิเคราะห์ค่า Independent Samples t – test กำหนดค่าสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ .05

5. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูจำแนกตาม ขนาด โรงเรียน และประสบการณ์ในการทำงาน โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่าง จะทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe' Method) กำหนดค่าสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ .05

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาค่าสถิติ ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ร้อยละ (Percentage)

1.2 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic mean)

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การทดสอบค่า ที (Independent Samples t – test)

3. การทดสอบค่า เอฟ (F – test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ปรากฏผลการวิเคราะห์ซึ่งจะนำเสนอตามลำดับต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ผู้วิจัยใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้มีดังต่อไปนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t- distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F- distribution
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ วิเคราะห์หาค่าสถิติของข้อมูล แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตาราง แบ่งออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 รายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา โดยจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา โดยจำแนกตามขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 5 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา โดยจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 6 ศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended Questions) ต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา โดยแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และสรุปเป็นตาราง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 รายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนและค่าร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มตัวอย่าง	490	100
1. สถานภาพตำแหน่ง		
1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	145	29.59
1.2 ครู	345	70.41
2. ขนาดโรงเรียน		
2.1 โรงเรียนขนาดเล็ก	73	14.90
2.2 โรงเรียนขนาดกลาง	127	25.92
2.3 โรงเรียนขนาดใหญ่	290	59.18
3. ประสบการณ์ในการบริหารงานของผู้บริหาร		
3.1 ประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี	40	27.59
3.2 ประสบการณ์ 5-10 ปี	35	24.14
3.3 ประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป	70	48.28

ตาราง 3 (ต่อ)

ลักษณะตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
4. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของครู		
4.1 ประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี	64	18.55
4.2 ประสบการณ์ 5-10 ปี	98	28.41
4.3 ประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป	183	53.04

จากตาราง 3 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 490 คน เมื่อจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง พบว่าส่วนใหญ่เป็นครู คิดเป็นร้อยละ 70.41 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารงานของผู้บริหารพบว่าส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการบริหารงานของผู้บริหาร 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 48.28 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของครู พบว่าส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 53.04 และเมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน พบว่าส่วนใหญ่ มาจากโรงเรียนขนาดใหญ่คิดเป็นร้อยละ 59.18

ตอนที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 3 ต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา

ตาราง 4 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 3 ต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาโดยภาพรวม

ข้อ	การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา	\bar{X}	S.D	ความหมาย	ลำดับที่
1	ด้านการบริหารวิชาการ	3.94	0.60	มาก	3
2	ด้านการบริหารงบประมาณ	4.05	0.56	มาก	1
3	ด้านบริหารงานบุคคล	4.02	0.51	มาก	2
4	ด้านการบริหารทั่วไป	3.92	0.59	มาก	4
	รวม	3.98	0.47	มาก	

จากตาราง 4 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านการบริหารงบประมาณอยู่ในระดับมากเป็นลำดับที่ 1

สำหรับรายละเอียดการวิเคราะห์เป็นรายข้อในแต่ละด้าน ปรากฏผลดังตาราง 5 ถึงตาราง 8 ดังนี้

ตาราง 5 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ในด้านการบริหารวิชาการ

ข้อ	ด้านการบริหารวิชาการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย	ลำดับที่
1	การให้คณะกรรมการสถานศึกษากำหนดนโยบายหรือแนวทางการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา.....	3.81	0.85	มาก	8
2	การให้ครูและคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติการประจำปี.....	4.14	0.82	มาก	2
3	การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา.....	3.79	0.92	มาก	9
4	การให้สถานศึกษาจัดทำและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม.....	3.87	0.97	มาก	7
5	การให้สถานศึกษาจัดพิมพ์เผยแพร่แบบเรียนเกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่น โดยการอนุมัติของคณะกรรมการสถานศึกษา.....	3.65	1.01	มาก	10
6	การที่สถานศึกษาต้องมีธรรมนูญโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานเท่าเทียมกัน.....	4.13	0.79	มาก	4
7	การให้สถานศึกษาสามารถกำหนดวันเปิด ปิด ภาคเรียนให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น.....	4.01	1.05	มาก	6

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการบริหารวิชาการ	\bar{X}	S.D	ความหมาย	ลำดับที่
8	การที่สถานศึกษาสามารถกำหนดคาบเวลาเรียนให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น.....	4.05	0.92	มาก	5
9	การให้ครูวิเคราะห์และจัดทำแผนการสอนเป็นของตนเอง.....	4.22	0.74	มาก	1
10	การให้คณะกรรมการสถานศึกษาประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของครู.....	3.51	1.09	มาก	11
11	สถานศึกษาต้องจัดการศึกษาให้ตอบสนองนโยบายของชาติและความต้องของท้องถิ่นเป็นสำคัญ.....	4.14	0.87	มาก	3
รวม		3.94	0.60	มาก	

จากตาราง 5 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาด้านการบริหารวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ข้อที่ 9 การให้ครูวิเคราะห์และจัดทำแผนการสอนเป็นของตนเอง ($\bar{X} = 4.22$) ข้อที่ 2 การให้ครูและคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติการประจำปี ($\bar{X} = 4.14$) และข้อที่ 11 สถานศึกษาต้องจัดการศึกษาให้ตอบสนองนโยบายของชาติและความต้องของท้องถิ่นเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.14$) และรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 อันดับสุดท้าย ดังนี้ ข้อที่ 10 การให้คณะกรรมการสถานศึกษาประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของครู ($\bar{X} = 3.51$) ข้อที่ 5 การให้สถานศึกษาจัดพิมพ์เผยแพร่แบบเรียนเกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่น โดยการอนุมัติของคณะกรรมการสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.65$) และข้อที่ 3 การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.79$)

ตาราง 6 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา
ในด้านการบริหารงบประมาณ

ข้อ	ด้านการบริหารงบประมาณ	\bar{X}	S.D	ความหมาย	ลำดับที่
12	การที่สถานศึกษาจัดตั้งงบประมาณหรือจัดทำแผนใช้จ่ายเงินเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษา.....	4.04	0.84	มาก	9
13	การที่สถานศึกษาสามารถเปลี่ยนแปลงรายการใช้จ่ายเงินตามแผนการใช้จ่ายเงินในกรณีที่มีเหตุสมควร โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา.....	3.97	0.86	มาก	10
14	การให้คณะกรรมการสถานศึกษากลับกรองการจัดตั้งและบริหารงบประมาณของสถานศึกษา.....	3.72	0.93	มาก	12
15	การให้คณะกรรมการสถานศึกษาตรวจสอบดูแลการใช้งบประมาณของสถานศึกษา.....	3.69	1.05	มาก	13
16	การให้สถานศึกษาเก็บรักษาเงินได้ตามความต้องการ	3.78	1.10	มาก	11
17	บรรดารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาสามารถใช้ได้โดยไม่ต้องส่งเป็นรายได้แผ่นดิน.....	4.10	0.94	มาก	8
18	การให้สถานศึกษามีอำนาจในการจัดซื้อจัดจ้างได้ตามความต้องการ.....	4.26	0.79	มาก	1
19	การให้สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะเฉพาะครูผู้สอน.....	4.15	0.88	มาก	5
20	การให้สถานศึกษาสามารถแก้ไขรายการครูผู้สอน.....	4.13	0.84	มาก	7
21	การให้สถานศึกษามีอำนาจในการรับบริจาควัสดุครุภัณฑ์ตามความเหมาะสม โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา.....	4.21	0.85	มาก	3
22	การให้สถานศึกษาระดมทรัพยากรจากองค์กรและสถาบันต่าง ๆ ในชุมชนและสังคมเพื่อใช้ในการจัดการศึกษาของแต่ละสถานศึกษา.....	4.24	0.84	มาก	2

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการบริหารงบประมาณ	\bar{X}	S.D	ความหมาย	ลำดับที่
23	การจัดสรรงบประมาณต้องสอดคล้องความต้องการของท้องถิ่น.....	4.14	0.92	มาก	6
24	การเพิ่มงบประมาณทางการศึกษาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	4.20	0.84	มาก	4
รวม		4.05	0.56	มาก	

จากตาราง 6 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาด้านการบริหารงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ดังนี้ ข้อที่ 18 การให้สถานศึกษามีอำนาจในการจัดซื้อจัดจ้างได้ตามความต้องการ ($\bar{X} = 4.26$) ข้อที่ 22 การให้สถานศึกษาระดมทรัพยากรจากองค์กรและสถาบันต่าง ๆ ในชุมชนและสังคมเพื่อใช้ในการจัดการศึกษาของแต่ละสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.24$) และข้อที่ 21 การให้สถานศึกษามีอำนาจในการรับบริจาควัสดุครุภัณฑ์ตามความเหมาะสมโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.21$) และรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 อันดับสุดท้าย ดังนี้ ข้อที่ 15 การให้คณะกรรมการสถานศึกษาตรวจสอบดูแลการใช้งบประมาณของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.69$) ข้อที่ 14 การให้คณะกรรมการสถานศึกษากำหนดกรอบการจัดตั้งและบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.72$) และข้อที่ 16 การให้สถานศึกษาเก็บรักษาเงินได้ตามความต้องการ ($\bar{X} = 3.78$)

ตาราง 7 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา
ในด้านบริหารงานบุคคล

ข้อ	ด้านบริหารงานบุคคล	\bar{X}	S.D	ความหมาย	ลำดับที่
25	การสรรหาบรรจุและแต่งตั้งครูและบุคลากรใน สถานศึกษาให้ดำเนินการด้วยความเห็นชอบของ คณะกรรมการสถานศึกษา.....	3.91	1.09	มาก	10
26	ให้คณะกรรมการสถานศึกษาสามารถให้ ข้อเสนอแนะในการแต่งตั้งผู้บริหารสถานศึกษา.....	3.77	1.06	มาก	11
27	การที่สถานศึกษาพิจารณาและอนุมัติความดี ความชอบของครูและบุคลากรในสถานศึกษา.....	3.94	1.08	มาก	8
28	ครูและบุคลากรในสถานศึกษาที่ลาศึกษาต่อควร ได้รับพิจารณาขึ้นเงินเดือนทั้งนี้เพราะเป็นการ พัฒนาตนเอง.....	4.04	0.96	มาก	6
29	การให้ผู้บริหารสถานศึกษามีอำนาจอนุญาตการลา ศึกษาต่อในประเทศ.....	4.02	1.01	มาก	7
30	การให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการ ทางวินัยครูและบุคลากรในสถานศึกษา.....	4.07	0.97	มาก	4
31	ครูที่ทำหน้าที่สอนในสถานศึกษาต้องมีใบประกอบ วิชาชีพ.....	4.32	0.92	มาก	2
32	สถานศึกษามีหน้าที่ประเมินผลการปฏิบัติงานของครู และบุคลากรในสถานศึกษา.....	4.34	0.82	มาก	1
33	ครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาต้องจบปริญญาตรี ทางการศึกษา.....	4.20	1.00	มาก	3
34	ผู้บริหารสถานศึกษาต้องจบปริญญาโททางการ บริหารการศึกษา.....	3.94	1.22	มาก	8

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อ	ด้านบริหารงานบุคคล	\bar{X}	S.D	ความหมาย	ลำดับที่
35	สถานศึกษาที่ได้รับการประเมินจากทั้งภายในและภายนอกแล้วไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินต้องมีการโยกย้ายผู้บริหารสถานศึกษานั้น.....	3.68	1.29	มาก	12
36	การให้โอกาสบุคลากรทุกระดับทุกประเภทมีความก้าวหน้าในวิชาชีพเท่าเทียมกัน.....	4.05	1.14	มาก	5
รวม		4.02	0.51	มาก	

จากตาราง 7 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ในด้านบริหารงานบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ดังนี้ ข้อที่ 32 สถานศึกษามีหน้าที่ประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.34$) ข้อที่ 31 ครูที่ทำหน้าที่สอนในสถานศึกษาต้องมีใบประกอบวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.32$) และข้อที่ 33 ครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาต้องจบปริญญาตรีทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.20$) และรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 อันดับสุดท้าย ดังนี้ ข้อที่ 35 สถานศึกษาที่ได้รับการประเมินจากทั้งภายในและภายนอกแล้วไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินต้องมีการโยกย้ายผู้บริหารสถานศึกษานั้น ($\bar{X} = 3.68$) ข้อที่ 26 ให้คณะกรรมการสถานศึกษาสามารถให้ข้อเสนอแนะในการแต่งตั้งผู้บริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.77$) และข้อที่ 25 การสรรหาบรรจุและแต่งตั้งครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้ดำเนินการด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.91$)

ตาราง 8 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา
ในด้านการบริหารทั่วไป

ข้อ	ด้านการบริหารทั่วไป	\bar{X}	S.D	ความหมาย	ลำดับที่
37	การให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารจัดการ อาหารกลางวันและอาหารเสริม (นม).....	3.45	1.41	ปานกลาง	10
38	การให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมรับผิดชอบการบริหารและ การจัดการศึกษามากยิ่งขึ้นโดยผ่านกลไก กฏ ระเบียบ ที่ควบคุมสถานศึกษาและกำหนดมาตรการ จูงใจที่เหมาะสม.....	3.60	1.20	มาก	9
39	การให้สถานศึกษากำหนดรูปแบบอาคารเรียนอาคาร ประกอบให้เหมาะสมกับการใช้งานและสถานที่.....	4.10	0.92	มาก	4
40	การดำเนินการให้มีการประกันคุณภาพใน สถานศึกษา.....	4.17	0.86	มาก	1
41	การกำหนดให้มีระบบตรวจติดตามและประเมินผลที่ สามารถปฏิบัติงานได้เต็มที่ตามอำนาจและหน้าที่ที่ กำหนด.....	4.15	0.85	มาก	2
42	จัดให้มีระบบการกำกับติดตามและประเมินผลอย่าง เหมาะสม	4.11	0.91	มาก	3
43	การให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการ ติดตามตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานของ ผู้บริหารสถานศึกษา.....	3.93	1.01	มาก	6
44	การให้คณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบ รายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา ก่อนเสนอต่อสาธารณชน.....	3.89	0.94	มาก	8
45	การให้สถานศึกษาจัดหรือประสานการบริหารด้าน การอบรมเลี้ยงดูเด็กแก่ผู้ปกครองหรือชุมชน.....	3.91	0.93	มาก	7

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการบริหารทั่วไป	\bar{X}	S.D	ความหมาย	ลำดับที่
46	การให้สถานศึกษาจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานเสนอต่อ คณะกรรมการสถานศึกษา.....	3.93	0.93	มาก	5
รวม		3.92	0.59	มาก	

จากตาราง 8 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาด้านการบริหารทั่วไป โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 37 การให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารจัดการอาหารกลางวันและอาหารเสริม (นม) อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$) ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับมากทุกข้อ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก มีดังนี้ ข้อที่ 40 การดำเนินการให้มีการประกันคุณภาพในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.17$) ข้อที่ 41 การกำหนดให้มีระบบตรวจติดตามและประเมินผลที่สามารถปฏิบัติงานได้เต็มที่ตามอำนาจและหน้าที่ที่กำหนด ($\bar{X} = 4.15$) และข้อที่ 42 จัดให้มีระบบการกำกับติดตามและประเมินผลอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.11$) และรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 อันดับสุดท้าย ดังนี้ คือ ข้อที่ 38 การให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมรับผิดชอบการบริหารและการจัดการศึกษามากยิ่งขึ้นโดยผ่านกลไก ภาว ระเบียบ ที่ควบคุมสถานศึกษาและกำหนดมาตรการจูงใจที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.60$) ข้อที่ 44 การให้คณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาก่อนเสนอต่อสาธารณชน ($\bar{X} = 3.89$) และข้อที่ 45 การให้สถานศึกษาจัดหรือประสานการบริหารด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็กแก่ผู้ปกครองหรือชุมชน ($\bar{X} = 3.91$)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการกระจายอำนาจ
การบริหารและการจัดการศึกษา โดยจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการกระจายอำนาจ
การบริหารและการจัดการศึกษา โดยจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยภาพรวม

ข้อ	ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ	ผู้บริหาร สถานศึกษา		ครู		t
		\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	
1	ด้านการบริหารวิชาการ	3.93	0.59	3.96	0.62	0.603
2	ด้านการบริหารงบประมาณ	4.03	0.57	4.09	0.55	1.104
3	ด้านบริหารงานบุคคล	4.03	0.52	4.01	0.49	0.519
4	ด้านการบริหารทั่วไป	3.91	0.58	3.95	0.62	0.682
รวม		3.98	0.46	4.00	0.48	0.603

จากตาราง 9 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นต่อการกระจายอำนาจ
การบริหารและการจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยภาพรวมไม่
แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

สำหรับรายละเอียดการวิเคราะห์เป็นรายข้อในแต่ละด้าน ปรากฏผลดังตาราง 10
ถึงตาราง 13 ดังนี้

ตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการกระจายอำนาจ
การบริหารและการจัดการศึกษา ด้านการบริหารวิชาการ โดยจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง

ข้อ	ด้านการบริหารวิชาการ	ผู้บริหาร สถานศึกษา		ครู		t
		\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	
1	การให้คณะกรรมการสถานศึกษากำหนดนโยบาย หรือแนวทางการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา.....	3.77	0.86	3.90	0.82	1.464
2	การให้ครูและคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วม ในการวางแผนปฏิบัติการประจำปี.....	4.11	0.81	4.23	0.84	1.428
3	การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา.....	3.75	0.92	3.90	0.92	1.634
4	การให้สถานศึกษาจัดทำและพัฒนาหลักสูตร ท้องถิ่น โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม.....	3.88	0.95	3.83	1.00	0.519
5	การให้สถานศึกษาจัดพิมพ์เผยแพร่แบบเรียน เกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่น โดยการอนุมัติของ คณะกรรมการสถานศึกษา.....	3.62	1.03	3.73	0.97	1.108
6	การที่สถานศึกษาต้องมีธรรมนูญโรงเรียนเพื่อ พัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน เท่าเทียมกัน.....	4.10	0.79	4.21	0.81	1.468
7	การให้สถานศึกษาสามารถกำหนดวันเปิด ปิด ภาคเรียนให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น.....	4.01	1.07	4.01	1.01	0.011
8	การที่สถานศึกษาสามารถกำหนดคาบเวลาเรียนให้ เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น.....	4.08	0.90	3.97	0.96	1.274
9	การให้ครูวิเคราะห์และจัดทำแผนการสอนเป็นของ ตนเอง.....	4.21	0.74	4.23	0.75	0.271
10	การให้คณะกรรมการสถานศึกษาประเมินผลการ จัดการเรียนการสอนของครู.....	3.50	1.12	3.53	1.04	0.300

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการบริหารวิชาการ	ผู้บริหาร สถานศึกษา		ครู		t
		\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	
11	สถานศึกษาต้องจัดการศึกษาให้ตอบสนองนโยบาย ของชาติและความต้องของท้องถิ่นเป็นสำคัญ.....	4.17	1.805	4.06	1.008	1.155
รวม		3.93	0.59	3.96	0.62	0.603

จากตาราง 10 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นต่อการกระจายอำนาจ
การบริหารและการจัดการศึกษา ด้านการบริหารวิชาการ ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายข้อ
พบว่า ทุกข้อไม่แตกต่างกัน

ตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการกระจายอำนาจ
การบริหารและการจัดการศึกษา ด้านการบริหารงบประมาณ โดยจำแนกตามสถานภาพ
ตำแหน่ง

ข้อ	ด้านการบริหารงบประมาณ	ผู้บริหาร สถานศึกษา		ครู		t
		\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	
12	การที่สถานศึกษาจัดตั้งงบประมาณหรือจัดทำแผน ใช้จ่ายเงินเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษา.....	4.01	0.82	4.11	0.88	1.192
13	การที่สถานศึกษาสามารถเปลี่ยนแปลงรายการใช้ จ่ายเงินตามแผนการใช้จ่ายเงินในกรณีที่มีเหตุ สมควร โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ สถานศึกษา.....	3.99	0.87	3.93	0.83	0.674
14	การให้คณะกรรมการสถานศึกษากลับกรองการ จัดตั้งและบริหารงบประมาณของสถานศึกษา.....	3.70	0.93	3.79	0.94	0.985

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการบริหารงบประมาณ	ผู้บริหาร สถานศึกษา		ครู		t
		\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	
15	การให้คณะกรรมการสถานศึกษาตรวจสอบดูแล การใช้งบประมาณของสถานศึกษา.....	3.66	1.05	3.74	1.05	0.809
16	สถานศึกษาต้องจัดการศึกษาให้ตอบสนองนโยบาย ของชาติและความต้องของท้องถิ่นเป็นสำคัญ.....	3.77	1.09	3.79	1.12	0.177
17	บรรดารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษา สามารถใช้ได้โดยไม่ต้องส่งเป็นรายได้แผ่นดิน.....	4.06	0.98	4.22	0.85	1.781
18	การให้สถานศึกษามีอำนาจในการสั่งซื้อสิ่งจ้างได้ ตามความต้องการ.....	4.26	0.77	4.28	0.83	0.229
19	การให้สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณ ลักษณะเฉพาะครุภัณฑ์.....	4.14	0.85	4.17	0.93	0.417
20	การให้สถานศึกษาสามารถแก้ไขรายการครุภัณฑ์...	4.08	0.85	4.26	0.80	2.253*
21	การให้สถานศึกษามีอำนาจในการรับบริจาควัสดุ ครุภัณฑ์ตามความเหมาะสม โดยความเห็นชอบ ของคณะกรรมการสถานศึกษา.....	4.19	0.89	4.24	0.76	0.596
22	การให้สถานศึกษาระดมทรัพยากรจากองค์กรและ สถาบันต่าง ๆ ในชุมชนและสังคมเพื่อใช้ในการจัด การศึกษาของแต่ละสถานศึกษา.....	4.24	0.88	4.26	0.73	0.295
23	การจัดสรรงบประมาณต้องสอดคล้องความ ต้องการของท้องถิ่น.....	4.12	0.92	4.20	0.93	0.891
24	การเพิ่มงบประมาณทางการศึกษาเพื่อเพิ่มขีด ความสามารถในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	4.20	0.82	4.20	0.89	0.035
รวม		4.03	0.90	4.09	0.89	0.621

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นต่อการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษา ด้านการบริหารงบประมาณ ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณา รายข้อพบว่า ข้อ 20 การให้สถานศึกษาสามารถแก้ไขรายการครุภัณฑ์ มีความแตกต่างกัน อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 12 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษา ด้านบริหารงานบุคคล โดยจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง

ข้อ	ด้านบริหารงานบุคคล	ผู้บริหาร สถานศึกษา		ครู		t
		\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	
25	การสรรหาบรรจุและแต่งตั้งครูและบุคลากรใน สถานศึกษาให้ดำเนินการด้วยความเห็นชอบของ คณะกรรมการสถานศึกษา.....	3.89	1.08	3.94	1.09	0.42
26	ให้คณะกรรมการสถานศึกษาสามารถให้ ข้อเสนอแนะในการแต่งตั้งผู้บริหารสถานศึกษา.....	3.74	1.11	3.82	0.96	0.793
27	การที่สถานศึกษาพิจารณาและอนุมัติความดี ความชอบของครูและบุคลากรในสถานศึกษา.....	3.97	1.06	3.87	1.13	0.985
28	ครูและบุคลากรในสถานศึกษาที่ลาศึกษาต่อควร ได้รับพิจารณาขึ้นเงินเดือนทั้งนี้เพราะเป็นการ พัฒนาตนเอง.....	4.04	0.99	4.06	0.88	0.257
29	การให้ผู้บริหารสถานศึกษามีอำนาจอนุญาตการลา ศึกษาต่อในประเทศ.....	4.05	0.98	3.96	1.09	0.937
30	การให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการ ทางวินัยครูและบุคลากรในสถานศึกษา.....	4.07	0.98	4.08	0.94	0.096
31	ครูที่ทำหน้าที่สอนในสถานศึกษาต้องมีใบ ประกอบวิชาชีพ.....	4.32	0.95	4.31	0.85	0.126
32	สถานศึกษามีหน้าที่ประเมินผลการปฏิบัติงานของ ครูและบุคลากรในสถานศึกษา.....	4.37	0.83	4.30	0.80	0.846

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อ	ด้านบริหารงานบุคคล	ผู้บริหาร สถานศึกษา		ครู		t
		\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	
33	ครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาต้องจบปริญญาตรีทางการศึกษา.....	4.21	1.02	4.18	0.96	0.267
34	ผู้บริหารสถานศึกษาต้องจบปริญญาโททางการบริหารการศึกษา.....	3.94	1.23	3.94	1.20	0.001
35	สถานศึกษาที่ได้รับการประเมินจากทั้งภายในและภายนอกแล้วไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินต้องมีการโยกย้ายผู้บริหารสถานศึกษานั้น.....	3.73	1.31	3.55	1.25	1.397
36	การให้โอกาสบุคลากรทุกระดับทุกประเภทมีความก้าวหน้าในวิชาชีพเท่าเทียมกัน.....	4.05	1.10	4.06	1.25	0.113
รวม		4.03	0.52	4.01	0.49	0.519

จากตาราง 12 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ด้านบริหารงานบุคคล ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้อไม่แตกต่างกัน

ตาราง 13 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ด้านการบริหารทั่วไป โดยจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง

ข้อ	ด้านการบริหารทั่วไป	ผู้บริหาร สถานศึกษา		ครู		t
		\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	
37	การให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารจัดการอาหารกลางวันและอาหารเสริม(นม).....	3.43	1.39	3.48	1.48	0.364

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการบริหารทั่วไป	ผู้บริหาร สถานศึกษา		ครู		t
		\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D	
38	การให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมรับผิดชอบการบริหารและการจัดการศึกษามากยิ่งขึ้นโดยผ่อนคลายกฎระเบียบ ที่ควบคุมสถานศึกษาและกำหนดมาตรการจูงใจที่เหมาะสม.....	3.53	1.22	3.79	1.15	2.179*
39	การให้สถานศึกษากำหนดรูปแบบอาคารเรียนอาคารประกอบให้เหมาะสมกับการใช้งานและสถานที่.....	4.12	0.93	4.07	0.90	0.517
40	การดำเนินการให้มีการประกันคุณภาพในสถานศึกษา.....	4.15	0.89	4.22	0.79	0.854
41	การกำหนดให้มีระบบตรวจติดตามและประเมินผลที่สามารถปฏิบัติงานได้เต็มที่ตามอำนาจและหน้าที่ที่กำหนด.....	4.12	0.88	4.23	0.78	1.287
42	จัดให้มีระบบการกำกับติดตามและประเมินผลอย่างเหมาะสม.....	4.10	0.91	4.12	0.94	0.218
43	การให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา.....	3.95	1.02	3.89	1.03	0.609
44	การให้คณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา ก่อนเสนอต่อสาธารณชน.....	3.91	0.93	3.84	0.96	0.741
45	การให้สถานศึกษาจัดหรือประสานการบริหารด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็กแก่ผู้ปกครองหรือชุมชน.....	3.91	0.93	3.92	0.92	0.109
46	การให้สถานศึกษาจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษา.....	3.92	0.91	3.97	0.97	0.616
รวม		3.91	0.58	3.95	0.62	0.682

จากตาราง 13 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ด้านการบริหารทั่วไป ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อ 38 การให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมรับผิดชอบการบริหารและการจัดการศึกษามากยิ่งขึ้น โดยผ่อนคลายนกฏระเบียบ ที่ควบคุมสถานศึกษาและกำหนดมาตรการจูงใจที่เหมาะสม มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา โดยจำแนกตามขนาดโรงเรียน

ตาราง 14 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา โดยภาพรวม จำแนกตามขนาดโรงเรียน

แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	P
ระหว่างกลุ่ม	.095	2	.047	.217	.805
ภายในกลุ่ม	106.005	487	.218		
รวม	106.099	489			

จากตาราง 14 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มาจากขนาดโรงเรียนที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ตาราง 15 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ในด้านการบริหารวิชาการ จำแนกตามขนาดโรงเรียน

แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	P
ระหว่างกลุ่ม	.070	2	.035	.097	.908
ภายในกลุ่ม	175.014	487	.359		
รวม	175.083	489			

จากตาราง 15 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มาจากขนาดโรงเรียนที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ในด้านการบริหารวิชาการ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 16 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ในด้านการบริหารงบประมาณ จำแนกตามขนาดโรงเรียน

แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	P
ระหว่างกลุ่ม	.025	2	.013	.040	.961
ภายในกลุ่ม	155.249	487	.319		
รวม	155.274	489			

จากตาราง 16 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มาจากขนาดโรงเรียนที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ในด้านการบริหารงบประมาณ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 17 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ในด้านการบริหารงานบุคคล จำแนกตามขนาดโรงเรียน

แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	P
ระหว่างกลุ่ม	.792	2	.396	1.537	.216
ภายในกลุ่ม	125.533	487	.258		
รวม	126.325	489			

จากตาราง 17 ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่มาจากขนาดโรงเรียนที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ในด้านการบริหารงานบุคคล ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 18 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการกระจายอำนาจ
การบริหารและการจัดการศึกษา ในด้านการบริหารทั่วไป จำแนกตามขนาดโรงเรียน

แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	P
ระหว่างกลุ่ม	.077	2	.038	.108	.897
ภายในกลุ่ม	172.020	487	.353		
รวม	172.096	489			

จากตาราง 18 ผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูที่มาจากขนาดโรงเรียนที่แตกต่างกัน มีความ
คิดเห็นต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ในด้านการบริหารทั่วไป
ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 5 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการกระจายอำนาจ
การบริหารและการจัดการศึกษา โดยจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

ตาราง 19 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการกระจายอำนาจ
การบริหารและการจัดการศึกษา โดยภาพรวม จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	P
ระหว่างกลุ่ม	.275	2	.137	.632	.532
ภายในกลุ่ม	105.825	487	.217		
รวม	106.099	489			

จากตาราง 19 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน มี
ความคิดเห็นต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ตาราง 20 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ในด้านการบริหารวิชาการ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	P
ระหว่างกลุ่ม	1.131	2	.566	1.584	.206
ภายในกลุ่ม	173.952	487	.357		
รวม	175.083	489			

จากตาราง 20 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ในด้านการบริหารวิชาการ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 21 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ในด้านการบริหารงบประมาณ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	P
ระหว่างกลุ่ม	.167	2	.084	.262	.769
ภายในกลุ่ม	155.107	487	.318		
รวม	155.274	489			

จากตาราง 21 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ในด้านการบริหารงบประมาณ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 22 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ในด้านการบริหารงานบุคคล จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	P
ระหว่างกลุ่ม	.508	2	.254	.983	.375
ภายในกลุ่ม	125.817	487	.258		
รวม	126.325	489			

จากตาราง 22 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ในด้านการบริหารงานบุคคล ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 23 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ในด้านการบริหารทั่วไป จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	P
ระหว่างกลุ่ม	.330	2	.165	.467	.627
ภายในกลุ่ม	171.767	487	.353		
รวม	172.096	489			

จากตาราง 23 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ในด้านการบริหารทั่วไป ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 6 ศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด (Open Form)
ต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา โดยแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละและสรุป
เป็นตาราง

ตาราง 24 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เกี่ยวกับการกระจาย
อำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ด้านการบริหารวิชาการ

ข้อ	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน (N= 36)	ร้อยละ
1	ควรให้ผู้ที่มีส่วนได้เสียกับการจัดการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษามากขึ้น	15	41.67
2	ควรเน้นการอ่านออกเขียนได้ก่อน เพราะต้องนำไปใช้ ในการดำรงชีวิต	12	33.33
3	ควรให้สถานศึกษากำหนดหลักสูตรเอง โดยการมีส่วนร่วม ของคณะครูและกรรมการสถานศึกษาอย่างจริงจัง	6	16.66
4	การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นควรคำนึงถึงเมื่อเรียนจบแล้ว สามารถประกอบอาชีพได้	2	5.56
5	ควรให้เขตพื้นที่เป็นผู้รับผิดชอบงานด้านวิชาการ พร้อมทั้ง ติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปแบบเดียวกัน	1	2.78

จากตาราง 24 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ด้านการบริหารวิชาการ โดยให้
ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะมากที่สุดเกี่ยวกับควรให้ผู้ที่มีส่วนได้เสียกับการจัดการศึกษาเข้ามามี
ส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 41.67 รองลงไปคือ ควรเน้นการอ่านออก
เขียนได้ก่อน เพราะต้องนำไปใช้ในการดำรงชีวิต ควรให้สถานศึกษากำหนดหลักสูตรเอง โดย
การมีส่วนร่วมของคณะครูและกรรมการสถานศึกษาอย่างจริงจัง การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น
ควรคำนึงถึงเมื่อเรียนจบแล้วสามารถประกอบอาชีพได้ ควรให้เขตพื้นที่เป็นผู้รับผิดชอบงาน
ด้านวิชาการ พร้อมทั้งติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปแบบเดียวกัน

ตาราง 25 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ด้านการบริหารงบประมาณ

ข้อ	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน (N= 49)	ร้อยละ
1	ควรให้สถานศึกษามีอำนาจพิจารณา วางแผนดำเนินการบริหารจัดการงบประมาณตามความเป็นจริงและเหมาะสมกับท้องถิ่น และเพียงพอ สอดคล้องกับกับสถานการณ์ปัจจุบัน	21	42.86
2	คณะกรรมการสถานศึกษาควรเข้ามามีบทบาทเฉพาะในการระดมทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการศึกษาเท่านั้น	15	30.62
3	องค์การบริหารส่วนตำบลควรสนับสนุนงบประมาณด้านการจัดการศึกษาให้มากกว่านี้	9	18.36
4	ควรมีการกระจายงบประมาณอย่างทั่วถึงและรวดเร็ว	4	8.16

จากตาราง 25 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ด้านการบริหารงบประมาณ โดยให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะมากที่สุดเกี่ยวกับควรให้สถานศึกษามีอำนาจพิจารณา วางแผนดำเนินการบริหารจัดการงบประมาณตามความเป็นจริงและเหมาะสมกับท้องถิ่น และเพียงพอ สอดคล้องกับกับสถานการณ์ปัจจุบัน คิดเป็นร้อยละ 42.86 รองลงมาคือ คณะกรรมการสถานศึกษาควรเข้ามามีบทบาทเฉพาะในการระดมทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการศึกษาเท่านั้น องค์การบริหารส่วนตำบลควรสนับสนุนงบประมาณด้านการจัดการศึกษาให้มากกว่านี้ ควรมีการกระจายงบประมาณอย่างทั่วถึงและรวดเร็ว ตามลำดับ

ตาราง 26 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล

ข้อ	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน (N= 63)	ร้อยละ
1	ควรจัดสรรตำแหน่งเจ้าหน้าที่ธุรการ/นักการภารโรงให้กับโรงเรียนทุกโรงเรียน	23	36.51
2	ควรยกเลิกการสรรหาและแต่งตั้งครูและบุคลากรที่คณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบ	16	25.40
3	ควรจัดสรรตำแหน่งครูให้เพียงพอและตรงตามวิชาเอกที่โรงเรียนขาดแคลน	10	15.87
4	การกระจายอำนาจให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นเรื่องที่ดี แต่ชุมชนยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่เท่าที่ควร	6	9.52
5	ควรมีการอบรมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	5	7.94
6	ควรให้สถานศึกษามีอำนาจบรรจุ แต่งตั้งบุคลากรตามที่สถานศึกษาต้องการ การพิจารณาความดีความชอบให้สถานศึกษามีอำนาจเต็ม โดยไม่ต้องผ่านเขตพื้นที่	3	4.76

จากตาราง 26 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล โดยให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะมากที่สุดเกี่ยวกับ ควรจัดสรรตำแหน่งเจ้าหน้าที่ธุรการ/นักการภารโรงให้กับโรงเรียนทุกโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 36.51 รองลงมาคือ ควรยกเลิกการสรรหาและแต่งตั้งครูและบุคลากรที่คณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบ ควรจัดสรรตำแหน่งครูให้เพียงพอและตรงตามวิชาเอกที่โรงเรียนขาดแคลน การกระจายอำนาจให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นเรื่องที่ดี แต่ ชุมชนยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่เท่าที่ควร ควรมีการอบรมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ควรให้สถานศึกษามีอำนาจบรรจุ แต่งตั้งบุคลากรตามที่สถานศึกษาต้องการ การพิจารณาความดีความชอบให้สถานศึกษามีอำนาจเต็ม โดยไม่ต้องผ่านเขตพื้นที่ตามลำดับ

ตาราง 27 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ด้านการบริหารทั่วไป

ข้อ	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน (N= 33)	ร้อยละ
1	การจัดอาหารกลางวันและอาหารเสริม (นม) ควรให้โรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการเอง ท้องถิ่นดูแลและส่งเสริมการศึกษาอย่างเต็มที่ในทุก ๆ ด้าน	14	42.42
2	ผู้บริหารควรดูแลและตรวจสอบการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นปัจจุบัน	11	33.33
3	ผู้บริหารควรดูแลและตรวจสอบการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นปัจจุบัน	5	15.15
4	ควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงานธุรการ	3	9.10

จากตาราง 27 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ด้านการบริหารทั่วไปโดยให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะมากที่สุดเกี่ยวกับ การจัดอาหารกลางวันและอาหารเสริม (นม) ควรให้โรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการเอง ท้องถิ่นดูแลและส่งเสริมการศึกษาอย่างเต็มที่ในทุก ๆ ด้าน คิดเป็นร้อยละ 42.42 รองลงมาคือ ผู้บริหารควรดูแลและตรวจสอบการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นปัจจุบัน ควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงานธุรการ เรียงตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
 - 2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ
 - 5.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ว่าเห็นด้วยในระดับใดกับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาสู่เขตพื้นที่การศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ว่าเห็นด้วยในระดับใดกับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาสู่เขตพื้นที่การศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยจำแนกตาม สถานภาพตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน

และประสพการณ์ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา และประสพการณ์ในการปฏิบัติงานของครู

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 326 คน และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 3,617 คน กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มจากประชากรผู้บริหารสถานศึกษา และครู โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542, 149) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 145 คน และครู จำนวน 345 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 490 คน แล้วทำการสุ่มตามระดับชั้นอย่างมีสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ให้กระจายตามสัดส่วนขนาดโรงเรียน และอำเภอ โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามขึ้น โดยได้รับคำปรึกษาจากคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ ในการให้การแนะนำในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูตามขนาดโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ทั้งหมด จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ผลปรากฏว่า ได้ค่าความเชื่อมั่น .9810

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยส่งแบบสอบถามและหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง แล้วขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองซึ่งแบบสอบถามที่ได้ส่งไป จำนวน 490 ฉบับ ได้รับกลับคืน 490 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้นำข้อมูลที่เก็บได้ไปวิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติและใช้สถิติวิเคราะห์ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบายพร้อมจัดอันดับ

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 3 เกี่ยวกับคำถามปลายเปิด (Open-ended Questions) โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

4.4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยวิเคราะห์ค่า Independent Samples t-test กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

4.5 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำแนกตามขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการทำงาน โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่าง จะทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe' Method) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 3 ที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 3 ที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับด้านจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่าเฉลี่ยต่ำดังนี้ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารวิชาการ และด้านการบริหารทั่วไป

1.1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 3 ต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาในด้านการบริหารวิชาการ โดยภาพรวมและรายข้อมีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอันดับแรก คือการให้ครูวิเคราะห์และจัดทำแผนการสอนเป็นของตนเอง รองลงมา คือการให้ครูและคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติการประจำปี และ สถานศึกษาต้องจัดการศึกษาให้ตอบสนองนโยบายของชาติและความต้อง

ของท้องถิ่นเป็นสำคัญ ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีคะแนนต่ำสุด คือ การให้คณะกรรมการสถานศึกษา ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของครู

1.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาในด้านการบริหารงบประมาณ โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดอันดับแรก คือ การให้สถานศึกษามีอำนาจในการจัดซื้อจัดจ้างได้ตามความต้องการ รองลงมา คือ การให้สถานศึกษาระดมทรัพยากรจากองค์กรและสถาบันต่าง ๆ ในชุมชนและสังคมเพื่อใช้ในการจัดการศึกษาของแต่ละสถานศึกษา และการให้สถานศึกษามีอำนาจในการรับบริจาควัสดุครุภัณฑ์ตามความเหมาะสม โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การให้คณะกรรมการสถานศึกษา ตรวจสอบดูแลการใช้งบประมาณของสถานศึกษา

1.3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ในด้านบริหารงานบุคคล โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอันดับแรก คือ สถานศึกษามีหน้าที่ประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรในสถานศึกษา รองลงมา คือ ครูที่ทำหน้าที่สอนในสถานศึกษาต้องมีใบประกอบวิชาชีพ และ ครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาต้องจบปริญญาตรีทางการศึกษา ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาที่ได้รับการประเมินจากทั้งภายในและภายนอกแล้วไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินต้องมีการ โยกย้ายผู้บริหารสถานศึกษานั้น

1.4 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ในด้านการบริหารงานทั่วไป โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ 37 การให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารจัดการอาหารกลางวันและอาหารเสริม (นม) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอันดับแรก คือ การดำเนินการให้มีการประกันคุณภาพในสถานศึกษา รองลงมา คือ การกำหนดให้มีระบบตรวจติดตามและประเมินผลที่สามารถปฏิบัติงานได้เต็มที่ตามอำนาจและหน้าที่ที่กำหนด และจัดให้มีระบบการกำกับติดตามและประเมินผลอย่างเหมาะสม ส่วนข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ การให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมรับผิดชอบการบริหารและการจัดการศึกษามากยิ่งขึ้น โดยผ่อนคลายนโยบาย ที่ควบคุมสถานศึกษาและกำหนดมาตรการจูงใจที่เหมาะสม

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

4. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

5. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้

5.1 ด้านการบริหารงานบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษาและครู แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล โดยให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะมากที่สุดเกี่ยวกับการจัดสรรตำแหน่งเจ้าหน้าที่ธุรการ/นักการภารโรงให้กับโรงเรียนทุกโรงเรียน

5.2 ด้านการบริหารงบประมาณ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาด้านการบริหารงบประมาณ โดยให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะมากที่สุดเกี่ยวกับการให้สถานศึกษามีอำนาจพิจารณาวางแผนดำเนินการบริหารจัดการงบประมาณตามความเป็นจริงและเหมาะสมกับท้องถิ่นและเพียงพอสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

5.3 ด้านการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ด้านการบริหารงานวิชาการ โดยให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะมากที่สุดเกี่ยวกับควรให้ผู้ที่มีส่วนได้เสียกับการจัดการศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น

5.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป ผู้บริหารสถานศึกษาและครู แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ด้านการบริหารทั่วไปโดยให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะมากที่สุดเกี่ยวกับ การจัดอาหารกลางวันและอาหารเสริม (นม) ควรให้โรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการเอง ท้องถิ่นดูแลและส่งเสริมการศึกษาอย่างเต็มที่ในทุก ๆ ด้าน

อภิปรายผล

จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาสู่เขตพื้นที่และสถานศึกษา ทำให้ทราบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ซึ่งจะนำไปสู่ การวางแผนพัฒนาการบริหารการศึกษาตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงอภิปรายผล ดังนี้

1. จากผลการวิจัยความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งโดย ภาพรวมและรายด้าน พบว่า มีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหาร สถานศึกษาและครู ได้มองเห็นความสำคัญของการบริหารแนวใหม่ ประกอบกับนโยบาย การปฏิรูปการศึกษา จากการบริหารที่ผ่านมา ซึ่งเป็นแบบรวมศูนย์อำนาจเข้าสู่ส่วนกลางทำให้ การบริหารงานล่าช้า ไม่ทันเหตุการณ์ ขาดความคล่องตัว สถานศึกษาไม่สามารถตัดสินใจเองได้ ต้องรอการสั่งการจากส่วนกลาง และตามลำดับขั้นของการบังคับบัญชา ซึ่งการแก้ปัญหาหรือ การตัดสินใจจากส่วนกลางไม่ตรงประเด็น และไม่สอดคล้องกับกับแนวทางการบริหารแต่ละ สภาพท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุทัย บุญประเสริฐ (2544, 1) ที่ว่าการกระจายอำนาจ การบริหารจัดการไปยังโรงเรียนโดยตรง คือ มอบอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบ การบริหารจัดการ โรงเรียนทั้งโรงเรียนในแบบเบ็ดเสร็จโดยตรงไปยังโรงเรียน โรงเรียนจะมีความคล่องตัว และเป็นอิสระมากขึ้นในการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป แต่โรงเรียนจะต้องมีความรับผิดชอบในการบริหาร โรงเรียนของตนเองด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพร แป้ไธสง (2545, 117) ที่วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย เมื่อ พิจารณารายด้านพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยเช่นเดียวกัน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงไป หาดำ คือ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล และ

ด้านการบริหารทั่วไป และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรัชย์ โสภภาพรม (2549, บทคัดย่อ) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดอุบลราชธานีโดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมากต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาสู่เขตพื้นที่การศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และฉบับที่ 2 พ.ศ.2545 อีกทั้งยังสอดคล้องกับสาระสำคัญตาม มาตรา 39 และ 40 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังโรงเรียนโดยตรง และจัดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาของแต่ละแห่งทำหน้าที่กำกับ และส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาของตนเอง ซึ่งจะทำให้การบริหารจัดการมีความรวดเร็ว คล่องตัว ทันต่อเหตุการณ์ และสนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น คุณภาพการศึกษาก็จะดีขึ้น

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครู ได้มองเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการบริหารในยุคข้อมูลข่าวสารที่มีการแข่งขันสูง จึงมีความจำเป็นต้องปฏิรูปการบริหารให้รวดเร็ว คล่องตัว ทันต่อเหตุการณ์ ซึ่งการกระจายอำนาจไปสู่สถานศึกษาจะทำให้สถานศึกษาได้บริหารตนเอง คิดเอง ทำเอง และยังเป็น การตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่นทำให้ชุมชนและท้องถิ่นเกิดการเรียนรู้เอง ส่งผลให้ชุมชนและท้องถิ่นเข้มแข็ง ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ เซ็น แก้วยศ (2536, 7) ที่กล่าวไว้ว่า การกระจายอำนาจไปสู่ประชาชน ให้ประชาชนและท้องถิ่นได้แก้ปัญหาของตนเองมากกว่าที่จะรอคอยความช่วยเหลือจากส่วนกลางซึ่งนอกจากจะไม่ทั่วถึงแล้วยังไม่ทันเหตุการณ์และไม่ต่อเนื่องและไม่ตรงประเด็น เพราะความหลากหลายและความแตกต่างประเด็นปัญหาแต่ละท้องถิ่นที่ไม่หล່หลวมรวมเป็นเนื้อเดียวกันสนิท เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการบริหารงบประมาณมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครู เห็นตรงกันว่าการบริหารงบประมาณมีความสำคัญต่อกระบวนการบริหารการศึกษา ซึ่งหากจะให้การบริหารบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หน่วยงาน ผู้ปฏิบัติจะต้องเป็นผู้กำหนด หรือมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีรวัฒน์ หมูวิเศษ (2538, 85) ที่กล่าวว่า การเสนอของงบประมาณควรเป็นอำนาจของสถานศึกษา

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป

3.1 ด้านการบริหารงบประมาณ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีความเห็นด้วยในระดับมากต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่มีสถานะภาพต่างกัน ประสบการณ์ในการบริหารงานและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในตำแหน่ง ต่างกัน ขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันต่อการกระจายอำนาจด้านการบริหารงบประมาณ ทั้งนี้เป็นเพราะจากอดีตที่ผ่านมา การเสนอของงบประมาณของสถานศึกษามีขั้นตอนในการดำเนินงานค่อนข้างมาก และล่าช้าไม่ทันการส่งผลให้การพิจารณาอนุมัติผลล่าช้าตามไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูจึงมีความเห็นด้วยในระดับมากในการกระจายอำนาจการบริหารงบประมาณ ผู้เขตพื้นที่และสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกษม ทองรส (2544, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาความต้องการกระจายอำนาจการบริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความต้องการการกระจายอำนาจการบริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านงบประมาณอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรัชย์ โสภภาพรม (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดอุบลราชธานีที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาสู่เขตพื้นที่การศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดอุบลราชธานีที่มีเพศ วุฒิการศึกษา เขตพื้นที่ที่สังกัด ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง อายุราชการและขนาดของโรงเรียนต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3.2 ด้านการบริหารวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีความเห็นด้วยในระดับมากที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาสู่เขตพื้นที่และสถานศึกษา โดยที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีสถานะภาพตำแหน่งต่างกัน ขนาดโรงเรียนต่างกัน ประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นไม่ต่างกัน อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครู เห็นว่าการบริหารวิชาการนั้นเป็นงานหลักที่สำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทุกด้าน จึงมีความเห็นด้วยในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพร แป๊ะไธสง (2545, 126) ที่ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความเห็นต่อการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาไม่ต่างกัน

3.3 ด้านการบริหารงานบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีความเห็นด้วยในระดับมากที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและ การจัดการศึกษาสู่เขตพื้นที่และสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีสถานภาพต่างกัน ขนาดโรงเรียนต่างกัน และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นไม่ต่างกัน อาจเป็นเพราะว่าระบบบริหารที่ใช้ตั้งแต่อดีตเป็นการบริหารระบบรวมศูนย์อำนาจเข้าสู่ส่วนกลาง ซึ่งทำให้การบริหารงานล่าช้าไม่ทันต่อเหตุการณ์ การตัดสินใจในด้านต่าง ๆ ต้องรอคำสั่งจาก ส่วนกลางเมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 รูปแบบการกระจายอำนาจจะเป็นการกระจายอำนาจสู่เขตพื้นที่และ สถานศึกษาโดยตรง จึงอาจเป็นสาเหตุให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน ประเด็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูเห็นด้วยในระดับมากคือสถานศึกษามีหน้าที่ประเมินผล การปฏิบัติงานของครูและบุคลากรในสถานศึกษาซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพร แปะไรสง (2545, 83) ที่ได้สำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ต่อการกระจายอำนาจการบริหารสถานศึกษาในด้านการบริหารบุคคล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นด้วยในระดับมากในการที่สถานศึกษาเป็นผู้พิจารณาและอนุมัติ ความดีความชอบของครูและบุคลากรในระดับสถานศึกษา และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรัชย์ โสภภาพรม (2549, 76) พบว่าผู้บริหารที่มีเพศ วุฒิการศึกษา อายุราชการ ประสบการณ์ ในการดำรงตำแหน่ง และสังกัดเขตพื้นที่ต่างกันมีความคิดเห็นไม่ต่างกัน

3.4 ด้านการบริหารทั่วไป ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีความเห็นด้วยในระดับมาก ที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและ การจัดการศึกษาสู่เขตพื้นที่และสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีสถานภาพตำแหน่ง ต่างกัน ขนาดโรงเรียนต่างกัน และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นไม่ ต่างกัน เป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความตระหนักและเห็นความสำคัญของงาน ด้านบริหารทั่วไป ซึ่งเป็นงานที่หลากหลายเมื่อมีการกระจายอำนาจจะทำให้ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา และครูสามารถบูรณาการในการบริหารได้ ผู้บริหารสถานศึกษาถึงแม้จะมีประสบการณ์ใน การดำรงตำแหน่งต่างกัน ก่อนเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาได้ผ่านการฝึกประสบการณ์มา ก่อนแล้วและครูถึงแม้จะมีประสบการณ์ต่างกันสามารถฝึกประสบการณ์เองได้ ซึ่งในปัจจุบัน การบริหารทั่วไปใช้การติดต่อสื่อสารด้วยเทคโนโลยี ส่งผลให้โรงเรียน ขนาดต่างกันไม่มีความ แตกต่าง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อเสนอความต้องการและแนวทางในการวางแผนพัฒนาการบริหารและการจัดการศึกษา ให้สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนและสังคมในปัจจุบันได้ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารจัดการอาหารกลางวันและอาหารเสริม (นม) ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกฎระเบียบ ข้อบังคับแตกต่างกันทำให้การดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นล่าช้า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรพิจารณานำกลับมาให้สถานศึกษาดำเนินการเอง นอกจากนี้ควรกระจายอำนาจการบริหารให้แก่สถานศึกษาในทุกๆ ด้าน เพื่อความสะดวกรวดเร็วทันเหตุการณ์ สำนักงานส่วนกลางทำหน้าที่เพียงคอยกำกับ ตรวจสอบ ติดตาม ตามนโยบาย

1.2 จากผลการวิจัยเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น หากจะกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ควรมีการศึกษาความพร้อมในการรับการกระจายอำนาจควรมีการศึกษารายละเอียดให้ชัดเจน สร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้เห็นความสำคัญพร้อมทั้งศึกษาความพร้อมและความเหมาะสมตามบริบทของแต่ละท้องถิ่นหรือสถานศึกษาก่อน นอกจากนี้ควรกระจายอำนาจในลักษณะของการนำร่องหรือทดลองก่อนกระจายๆ จริง เพื่อจะได้ทราบปัญหาและอุปสรรค ซึ่งจะเป็นโยบายในการพัฒนาการศึกษาของชาติต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรศึกษาความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาอื่นที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการศึกษาของโรงเรียนสู่เขตพื้นที่การศึกษาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

2.2 ควรศึกษาถึงความพร้อมของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาอื่นที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการศึกษาของโรงเรียนสู่เขตพื้นที่การศึกษาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

2.3 ควรศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทุกเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อจะได้ทราบความคิดเห็นเป็นภาพรวมของการวางแผนต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- เกษม ทองรส. (2544). **ความต้องการกระจายอำนาจการบริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดอุบลราชธานี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546ก). **พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 และกฎหมายแบ่งส่วนราชการ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- _____. (2546ข). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- _____. (2546ค). **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- _____. (2550). **แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. (2550). **เอกสารประกอบการพัฒนา หลักสูตรผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อรองรับการกระจายอำนาจ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- ชัยขันธ์ ภูเนตร์. (2543). **ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาต่อรูปแบบการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา).
ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- ชญญา อภิบาลกุล. (2545). **รูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารและการจัดการศึกษาภายใต้โครงสร้างการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา : กรณีศึกษาสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น**.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต (สาขาพัฒนศาสตร์) ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- ชูศรี วงศ์รัตน์ (2550). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: บริษัทไทยเนรมิตกิจ อินเตอร์ โพรเกรสซิฟ จำกัด.
- เซ็น แก้วยศ. (2536 : มกราคม). “ก้าวใหม่ในการกระจายอำนาจและบริหารการศึกษา” *วิจัยสวนเทศ*. 13 (148): 7.
- ณัฐภา เหล่าเนตร. (2546). *ความพร้อมในการรองรับการกระจายอำนาจการบริหารงานบุคคลตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา) กำแพงเพชร: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร.
- เทิดศักดิ์ คำชนะ. (2546). *การศึกษาความคิดเห็นของผู้นำชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนเกี่ยวกับความพร้อมในการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครพนม*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สกลนคร: สถาบันราชภัฏสกลนคร.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2550). *การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS*. กรุงเทพฯ: บริษัท วี.อินเตอร์ พริน.
- ธีระ รุญเจริญ. (2545). *สภาพปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: วิ.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.
- _____. (2549). *ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา : สภาพปัญหา ความจำเป็นและแนวปฏิบัติ* กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษา ยุคปฏิรูปการศึกษา* กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- ธีรวัฒน์ หมูวิเศษ. (2538). *รูปแบบการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา 8 การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา)*. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (ถ่ายเอกสาร)
- บุญชม ศรีสะอาด. (2541). *วิธีทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- ปกรณัฎฐ อินทร์มงคล. (2550). *ความพร้อมของข้าราชการครูที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นนทบุรี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สำนักงานโครงการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ประพันธ์ สุริหาร. (2535). *ศัพท์เทคนิคการบริหาร*. ขอนแก่น: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. บุรีรัมย์: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- ประเสริฐ ทองเกต. (2540). *รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาแนวทางและรูปแบบการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาในหน่วยงานทางการศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ตามทัศนะบุคลากรทางการศึกษา และเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เขตศึกษา 12*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. ถ่ายเอกสาร.
- พิชัย ทิพย์รักษ์. (2545). *การศึกษาความพร้อมในการรับการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 11*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา นครราชสีมา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย นครราชสีมา.
- พงษ์เทพ โตมาดึ. (2544). *ความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรสาครเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. ปรินญาณานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาผู้ใหญ่ กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิณสุดา สิริธรรังศรี. (2541). *การกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542, 19 สิงหาคม). *ราชกิจจานุเบกษา* เล่มที่ 116 ตอนที่ 74 ก หน้า 1-30.
- ภาณุวัฒน์ กักคิ้วงศ์. (2541, มีนาคม). “ร่างรัฐธรรมนูญใหม่กับการกระจายอำนาจทางการศึกษา,” *วิชาการ*, 1(3): 28-29.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. (2540, 11 ตุลาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 114 ตอนที่ 55 ก. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. (2550, 24 สิงหาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 124 ตอนที่ 47 ก.

- รุ่ง แก้วแดง. (2542). *ปฏิวัติการศึกษาไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: มติชน
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2540). *สถิติวิทยาทางการวิจัย*, พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพฯ: สุวีริสาส์น.
- วันชัย คณัตต์ โมนูท และไกร เกษทัน. (2543). *การกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาตามแนว พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- วันเคิม มณีโกคา และคณะ. (2540). *รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษา รูปแบบการจัดการศึกษาของท้องถิ่นเพื่อรองรับการกระจายอำนาจทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการวิจัย การศาสนา และวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ.
- วัสส์นต์ กองรัตน์. (2549). *ความคิดเห็นเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของผู้บริหาร ครู และบุคลากรขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในอำเภอแม่สะเมิง จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์การพัฒนาศาสตร์ เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- วิจิตร ศรีสะอาด. (2542). *แนวโน้มการกระจายอำนาจการศึกษาในอนาคต*. กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา.
- _____. (2543, กุมภาพันธ์). “สภาวะสัมพันธภาพพิเศษ,” *วิทยาทิตย์*. 11(98): 10.
- วิชัย ตันศิริ. (2542, ตุลาคม – พฤศจิกายน). “พระราชบัญญัติการศึกษาและการปฏิรูปการศึกษา ไทย (พ.ศ.2542),” *ข้าราชการครู*. 20(1): 10.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2542). *การบริหารโรงเรียนแบบกระจายอำนาจ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ทิพย์วิสุทธิ.
- วีระ แท่งทอง (2546). *การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาต่อการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สุรินทร์*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บุรีรัมย์: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบัน ราชภัฏบุรีรัมย์.
- วุฒิสาร ตันไชย. (2547). *การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น : ความก้าวหน้าหลัง รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540*. กรุงเทพฯ: บริษัทโรงพิมพ์คลังวิชา จำกัด.
- ศักราช ฟ้าขาว. (2540). *รายงานการวิจัยเรื่องรูปแบบการกระจายอำนาจในการบริหาร การศึกษาไทยตามทฤษฎีของคณะกรรมการการศาสนา และวัฒนธรรมจังหวัด ในเขตการศึกษา 8*. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการวิจัยการศึกษา การศาสนา และ วัฒนธรรมกระทรวงศึกษาธิการ.

- สมพร เป้โธสง. (2545). **ความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ต่อการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา.** วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบัน
ราชภัฏบุรีรัมย์. ถ่ายเอกสาร.
- สมโภช จันทรวงศ์. (2543). **ชุมชนกับการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา.** วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมศักดิ์ คลประสิทธิ์. (2544, มิถุนายน – กรกฎาคม). “การกระจายอำนาจการจัดการศึกษา,”
ข้าราชการครู. 21(5): 17-21.
- สุรัชย์ โสภภาพรม. (2549). **ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดอุบลราชธานีที่
มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาสู่เขตพื้นที่การศึกษาตาม
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และฉบับที่ 2
พ.ศ.2545.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา). อุบลราชธานี:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สุรัชย์ ทองทวี. (2550). **การรับรู้ในการรับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุราษฎร์ธานี.** ปรินญาณิพนธ์
ศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุรศักดิ์ สีดาบุตร. (2540). **ความพึงพอใจของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดและ
ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอที่มีต่อการกระจายอำนาจการ
บริหารงานให้ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอในเขตภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ.** วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปกร.
- สมาน อัสวภูมิ. (2543). **การบริหารคุณภาพครบวงจรในองค์กรทางการศึกษา.** อุบลราชธานี:
ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- เสนาะ ดิยาว. (2544). **การบริหารงานบุคคล.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เสน่ห์ เหล่าเสนา. (2543). **ความพร้อมและความคาดหวังต่อการกระจายอำนาจบริหาร
งบประมาณ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ.** วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต
(การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และคณะ. (2541). **รายงานการวิจัยการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542). **การกระจายอำนาจทางการศึกษาการเมืองและ ันทานุมัติ เอ็ดเวิร์ด บี ฟิสต์**. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: ที พี พริน.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543). **แนวทางการดำเนินงานของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). **คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____. (2550 ก). **แนวทางดำเนินงานขององค์คณะบุคคลและการมีส่วนร่วม**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2550 ข). **แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2549). **การสังเคราะห์รายงานวิจัย การกระจายอำนาจทาง การศึกษาใน 8 ประเทศ**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ. (2551). **การบริหารการศึกษา หลักการ ทฤษฎี แนวปฏิบัติ การวิจัย และเครื่องมือในการบริหารการศึกษา** บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- _____. (ม.ป.ป.). **งานวิจัยเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษา. ใน รวมเอกสาร และบทความการกระจายอำนาจการบริหารและการปรับโครงสร้างระบบบริหารของ กระทรวงศึกษาธิการ**. กรุงเทพฯ: สมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่ง ประเทศไทย (สพบท).
- อุบลรัตน์ วงศ์สุนทร. (2550). **ความคิดเห็นที่มีต่อการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สมุทรสาคร**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2543). **รายงานการวิจัยการศึกษาแนวทางการบริหารและจัดการศึกษาของ สถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School – Based Management)**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- Brown, D.J. (1994). Decentralization in Education Government and Management. In T.Husen & T.Postlethwaite, *The International Encyclopedia of Education*. (p.1407). 2nd ed. Vol.3, Oxford: Pergamon.
- Davila, M.P. (1999). *Education Decentralization in Colombia : Where do the Resources Go?*. (Online). Available : <http://www.lib.umi.com/dissertations/fullcit/9960571> ; January 27, 2001.
- Fritzan, S.A. (2000). *Decentralization and Local Government Performance : A Comparative Approach with Application to Social Policy Reform in Vietnam*. (Online). Available : <http://www.lib.umi.com/dissertations/fullcit/9957095> ; January 27, 2001.
- Gill, D.B. (1998). *The Role of the School Principal in School District Administrative Decentralization : A Comparative Case Analysis*. (Online). Available : <http://www.lib.umi.com/dissertations/fullcit/9932864> ; January 27, 2001.
- Kemmerer, F. (1996). *Decentralization of Schooling in Developing Nations. In The International Encyclopedia of Education*. 2nd ed. Vol.3, T.Neville Postlethwaite. Oxford: Pergamon. p. 1412.
- Kim, H.H. (1998). *Structure, Leadership, and Culture in School-Based Management Schools*. (Online). Available : <http://www.lib.umi.com/dissertations/fullcit/9902825> ; January 27, 2001.
- Prescador, J.A. (1985). Decentralization in Education In T. Postlethwaite, *The International Encyclopedia of Education : Research and Studies*. (p.1317). Vol.3, T. Postlethwaite Oxford: Pergamon
- Rivera, M.L. (1998). *Decentralization and School-Based Management : The Impact on Central Office Roles and and Responsibilities*. (Online). Available : <http://www.lib.umi.com/dissertations/fullcit/9919099> ; January 27, 2001.
- Vasudeva, A. (2000). *Decentralization and Accountability In Charter School Reform : A Social and Cultural Perspective*. (Online). Available : <http://www.lib.umi.com/dissertations/fullcit/9976257> ; January 27, 2001.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Buriram Rajabhat University

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๒๐๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ค.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณสมศักดิ์ ชอบทำดี

ด้วย นายสุวิทย์ มลาศรี นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการใน ขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๒๐๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ต.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณไพบุลย์ ตักกะศิลาพันธ์

ด้วย นายสุวิทย์ มลาศรี นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการใน ขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

๙ ๙๙

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๒๐๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ต.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณประสิทธิ์ สุขสันต์

ด้วย นายสุวิทย์ มลาศรี นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการใน ขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ล สุเว

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ คีย์ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Buriram Rajabhat University

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๔๘๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ต.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกรวดวิทยาการ

ด้วย นายสุวิทย์ มลาศรี นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลอง ใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นายสุวิทย์ มลาศรี ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง สำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

๙ ๙๗

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๖๔๘๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ค.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกยาง

ด้วย นายสุวิทย์ มลาศรี นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลอง ใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นายสุวิทย์ มลาศรี ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง สำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

๙ จศ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ คอ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๖๔๘๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จิระ ต.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกเบง

ด้วย นายสุวิทย์ มลาศรี นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลอง ใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นายสุวิทย์ มลาศรี ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง สำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ 04084/3435

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
ถ.นางรอง-ปะคำ อ.นางรอง จ.บุรีรัมย์ 31110

28 กรกฎาคม 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนในสังกัดทุกโรง

ด้วย นายสุวิทย์ มลาศรี นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จึงแจ้งให้โรงเรียนให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาผู้ทำการวิจัย ตามที่เห็นสมควร และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายดำเนิน เพ็ชรแก้ว)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปฏิบัติราชการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

งานบริหารทั่วไป

กลุ่มอำนาจการ

โทร. 044-632290

โทรสาร 044-631548

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

รหัสแบบสอบถาม

1 2 3 4

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหาร
และการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542
และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการเห็นด้วยของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545
2. ข้อมูลที่ได้รับจะนำไปใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น ไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่และสถานภาพทางราชการของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ประการใด โปรดแสดงความคิดเห็นในการตอบแบบสอบถามทุกข้อ ข้อมูลที่ได้รับจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในรูปแบบการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาต่อไป
3. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 3 แบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-ended Questions)

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นายสุวิทย์ มลาศรี

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ตอนที่ 1

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

1. สถานภาพตำแหน่ง

- () ผู้บริหารสถานศึกษา
() ครู

2. ขนาดโรงเรียน

- () โรงเรียนขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน)
() โรงเรียนขนาดกลาง (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 – 300 คน)
() โรงเรียนขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป)

3. ประสบการณ์ในการบริหารงานของผู้บริหาร (ครูข้ามไปตอบข้อ 3)

- () ประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี
() ประสบการณ์ 5 – 10 ปี
() ประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป

4. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของครู (ผู้บริหารไม่ต้องตอบ)

- () ประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี
() ประสบการณ์ 5 – 10 ปี
() ประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการกระจายอำนาจการบริหาร
และการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542
และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “ระดับความเห็นด้วย” ด้านขวามือของข้อความ
ที่ตรงกับความเห็นด้วยของท่านซึ่งได้กำหนดค่าระดับความเห็นด้วยเป็นคะแนน ดังนี้

ระดับความเห็นด้วย 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

ระดับความเห็นด้วย 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก

ระดับความเห็นด้วย 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

ระดับความเห็นด้วย 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

ระดับความเห็นด้วย 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความเห็นด้วย				
		5	4	3	2	1
0	ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถให้ ข้อเสนอแนะในการแต่งตั้งผู้บริหารสถานศึกษาได้		✓			

จากการตอบแบบสอบถาม ข้อ 0 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นด้วยในระดับมาก
กับการให้คณะกรรมการสถานศึกษาสามารถให้ข้อเสนอแนะในการแต่งตั้งผู้บริหารสถานศึกษา

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความเห็นด้วย				
		5	4	3	2	1
1.	ด้านการบริหารวิชาการ การให้คณะกรรมการสถานศึกษากำหนดนโยบายหรือแนวทางการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา					
2.	การให้ครูและคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติการประจำปี					
3.	การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา					
4.	การให้สถานศึกษาจัดทำและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม					
5.	การให้สถานศึกษาจัดพิมพ์เผยแพร่แบบเรียนเกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่น โดยการอนุมัติของคณะกรรมการสถานศึกษา					
6.	การที่สถานศึกษาต้องมีธรรมเนียมโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานเท่าเทียมกัน					
7.	การให้สถานศึกษาสามารถกำหนดวันเปิด ปิด ภาคเรียนให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น					
8.	การที่สถานศึกษาสามารถกำหนดคาบเวลาเรียนให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น					
9.	การให้ครูวิเคราะห์และจัดทำแผนการสอนเป็นของตนเอง					
10.	การให้คณะกรรมการสถานศึกษาประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของครู					
11.	สถานศึกษาต้องจัดการศึกษาให้ตอบสนองนโยบายของชาติและความต้องการของท้องถิ่นเป็นสำคัญ					
12.	ด้านการบริหารงบประมาณ การที่สถานศึกษาจัดตั้งงบประมาณหรือจัดทำแผนการใช้จ่ายเงินเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษา					
13.	การที่สถานศึกษาสามารถเปลี่ยนแปลงรายการใช้จ่ายเงินตามแผนการใช้จ่ายเงินในกรณีที่มีเหตุสมควร โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความเห็นด้วย				
		5	4	3	2	1
14.	การให้คณะกรรมการสถานศึกษากลับกรองการจัดตั้งและบริหารงบประมาณของสถานศึกษา					
15.	การให้คณะกรรมการสถานศึกษาตรวจสอบดูแลการใช้งบประมาณของสถานศึกษา					
16.	การให้สถานศึกษาสามารถเก็บรักษาเงินได้ตามความต้องการ					
17.	บรรดารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาสามารถใช้ได้โดยไม่ต้องส่งเป็นรายได้แผ่นดิน					
18.	การให้สถานศึกษามีอำนาจในการจัดซื้อจัดจ้างได้ตามความต้องการ					
19.	การให้สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะเฉพาะครุภัณฑ์					
20.	การให้สถานศึกษาสามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขรายการครุภัณฑ์					
21.	การให้สถานศึกษามีอำนาจในการรับบริจาควัสดุครุภัณฑ์ตามความเหมาะสม โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา					
22.	การให้สถานศึกษาระดมทรัพยากรจากองค์กรและสถาบันต่าง ๆ ในชุมชนและสังคมเพื่อใช้ในการจัดการศึกษาของแต่ละสถานศึกษา					
23.	การจัดสรรงบประมาณต้องสอดคล้องความต้องการของท้องถิ่น					
24.	การเพิ่มงบประมาณทางการศึกษาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
25.	ด้านการบริหารงานบุคคล การสรรหาบรรจุและแต่งตั้งครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้ดำเนินการด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา					
26.	ให้คณะกรรมการสถานศึกษาสามารถให้ข้อเสนอแนะในการแต่งตั้งผู้บริหารสถานศึกษา					
27.	การที่สถานศึกษาพิจารณาและอนุมัติความดีความชอบของครูและบุคลากรในสถานศึกษา					
28.	ครูและบุคลากรในสถานศึกษาที่ลาศึกษาต่อควรได้รับพิจารณาขึ้นเงินเดือนทั้งนี้เพราะเป็นการพัฒนาตนเอง					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความเห็นด้วย				
		5	4	3	2	1
29.	การให้ผู้บริหารสถานศึกษามีอำนาจอนุญาตการลาศึกษาต่อในประเทศ					
30.	การให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการทางวินัยครูและบุคลากรในสถานศึกษา					
31.	ครูที่ทำหน้าที่สอนในสถานศึกษาต้องมีใบประกอบวิชาชีพ					
32.	สถานศึกษามีหน้าที่ประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรในสถานศึกษา					
33.	ครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาต้องจบปริญญาตรีทางการศึกษา					
34.	ผู้บริหารสถานศึกษาต้องจบปริญญาโททางการบริหารการศึกษา					
35.	สถานศึกษาที่ได้รับการประเมินจากทั้งภายในและภายนอกแล้วไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินต้องมีการโยกย้ายผู้บริหารสถานศึกษานั้น					
36.	การให้โอกาสบุคลากรทุกระดับทุกประเภทมีความก้าวหน้าในวิชาชีพเท่าเทียมกัน					
37.	ด้านการบริหารทั่วไป การให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารจัดการอาหารกลางวันและอาหารเสริม (นม)					
38.	การให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมรับผิดชอบการบริหารและการจัดการศึกษามากยิ่งขึ้นโดยผ่อนคลาย กฎ ระเบียบ ที่ควบคุมสถานศึกษาและกำหนดมาตรการจูงใจที่เหมาะสม					
39.	การให้สถานศึกษากำหนดรูปแบบอาคารเรียนอาคารประกอบให้เหมาะสมกับการใช้งานและสถานที่					
40.	การดำเนินการให้มีการประกันคุณภาพในสถานศึกษา					
41.	การกำหนดให้มีระบบตรวจติดตามและประเมินผลที่สามารถปฏิบัติงานได้เต็มที่ตามอำนาจและหน้าที่ที่กำหนด					
42.	จัดให้มีระบบการกำกับติดตามและประเมินผลอย่างเหมาะสม					
43.	การให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความเห็นด้วย				
		5	4	3	2	1
44.	การให้คณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาก่อนเสนอต่อสาธารณชน					
45.	การให้สถานศึกษาจัดหรือประสานการบริหารด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็กแก่ผู้ปกครองหรือชุมชน					
46.	การให้สถานศึกษาจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษา					

ตอนที่ 3 โปรดให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)

พ.ศ.2545

1. ด้านการบริหารวิชาการ

.....

.....

.....

2. ด้านการบริหารงบประมาณ

.....

.....

.....

3. ด้านการบริหารงานบุคคล

.....

.....

.....

4. ด้านการบริหารทั่วไป

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Statistics for	N of			
	Mean	Variance	Std Dev	Variables
SCALE	179.87	893.706	29.895	46

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 46
Alpha = .9810

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
Buri Ram Rajabhat University

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	นายสุวิทย์ มลาศรี
วัน เดือน ปีเกิด	1 ธันวาคม 2507
สถานที่เกิด	อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา
ที่อยู่	20 หมู่ 10 ตำบลไทยเจริญ อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ 31220
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านโคกลอย ตำบลไทยเจริญ อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ 31220
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ข้าราชการครู วิทยฐานะครูชำนาญการ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2523	มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์
พ.ศ.2526	มัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์
พ.ศ.2530	ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิทยาศาสตร์ทั่วไป วิทยาลัยครูบุรีรัมย์
พ.ศ.2554	ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์